

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

Warszawa, 13 maja 2015 roku

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EURO

	Rok zakończony 31 grudnia 2014		Rok zakończony 31 grudnia 2013	
	tys. zł	tys. EUR	tys. zł	tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	279 547	66 729	330 688	78 530
Wynik z tytułu prowizji i opłat	61 514	14 684	54 903	13 038
Wynik na działalności podstawowej	370 884	88 531	403 779	95 887
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	154 658	36 917	13 090	3 109
Ogólne koszty administracyjne	-356 659	-85 135	-279 804	-66 446
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-301 070	-71 866	-288 679	-68 554
Wynik na działalności operacyjnej	-132 187	-31 553	-151 614	-36 004
Zysk (strata) brutto	-132 211	-31 559	-149 029	-35 390
Zysk (strata) netto	-122 426	-29 223	-121 185	-28 778

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EURO

	31 grudnia 2014		31 grudnia 2013	
	tys. zł	tys. EUR	tys. zł	tys. EUR
Aktywa				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 258 006	1 702 838	7 860 727	1 895 430
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	5 400 009	1 266 924	7 393 820	1 782 846
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 613 663	613 205	2 439 665	588 268
Aktywa razem	17 903 092	4 200 336	19 992 411	4 820 701
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	14 709 754	3 451 131	16 689 942	4 024 388
Zobowiązania wobec klientów	2 082 030	488 476	1 988 674	479 522
Zobowiązania razem	17 284 108	4 055 113	19 264 057	4 645 076
Kapitał własny ogółem	618 984	145 223	728 354	175 625
Suma zobowiązań i kapitału własnego	17 903 092	4 200 336	19 992 411	4 820 701

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EURO

	Rok zakończony 31 grudnia 2014		Rok zakończony 31 grudnia 2013	
	tys. zł	tys. EUR	tys. zł	tys. EUR
Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej	505 276	120 611	125 411	29 782
Przeplwy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-228 006	-54 426	-278 385	-66 109
Przeplwy pieniężne netto z działalności finansowej	-50 995	-12 173	-74 290	-17 642
Przeplwy pieniężne netto, razem	226 275	54 013	-227 264	-53 969

Do przeliczenia wartości pozycji rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,2623 zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2013 roku, który wynosił 4,1472 zł za 1 EUR.

Główne pozycje rocznego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz rachunku zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz za okres od dnia 01 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,1893 zł za 1 EUR oraz 4,2110 zł za 1 EUR. Kurs ten wyliczono jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd)	11
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	12
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	12
1.1. Bank.....	12
1.2. Skład Grupy Kapitałowej	14
1.3. Zmiany w Grupie Kapitałowej w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku	18
1.4. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej	19
1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	21
2. Zasady rachunkowości	22
2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	22
2.2. Oświadczenie o zgodności	22
2.3. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian do standardów i interpretacji, które mogą mieć zastosowanie w Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A.	22
2.4. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania	27
2.5. Kontynuacja działalności	27
2.6. Działalność zaniechana	28
2.7. Zasady konsolidacji.....	28
2.8. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	29
2.9. Zmiana szacunków	31
2.10. Korekta błędów.....	31
2.11. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości	31
3. Segmentacja działalności	49
4. Wynik z tytułu odsetek	52
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat	52
6. Przychody z tytułu dywidend	53
7. Wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	53
8. Wynik na działalności inwestycyjnej	53
9. Pozostałe przychody operacyjne	54
10. Pozostałe koszty operacyjne	55
11. Ogólne koszty administracyjne	56
12. Świadczenia pracownicze	56
13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.....	57
14. Podatek dochodowy	59
15. Zysk na akcję	61
16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	61
17. Kasa, środki w Banku Centralnym	61
18. Należności od innych banków	62
19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	62
20. Pochodne instrumenty finansowe	63
21. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	66
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	67
23. Należności z tytułu leasingu finansowego	73

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

24. Aktywa finansowe	74
25. Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	75
26. Jednostki zależne	77
27. Zapasy	79
28. Rzeczowe aktywa trwałe	79
29. Nieruchomości inwestycyjne	82
30. Wartości niematerialne	83
31. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	85
32. Inne aktywa	86
33. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	86
34. Zobowiązania wobec innych banków	87
35. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	87
36. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	87
37. Zobowiązania wobec klientów	88
38. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	89
39. Pozostałe zobowiązania	90
40. Rezerwy	91
41. Kapitały własne	94
42. Wartość godziwa instrumentów finansowych	95
43. Kategorie aktywów i zobowiązań finansowych	96
44. Działalność powiernicza	101
45. Leasing operacyjny i finansowy	101
46. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	101
47. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	103
48. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	104
49. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	105
50. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	106
51. Struktura zatrudnienia	107
52. Sekurytyzacja	107
53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	107
54. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	108
55. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej	108
55.1 Ryzyko kredytowe	108
55.2 Ryzyko płynności	121
55.3 Ryzyko rynkowe	128
55.4 Ryzyko operacyjne	139
56. Zarządzanie kapitałem	140

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	<u>Rok zakończony 31 grudnia 2014</u>	<u>Rok zakończony 31 grudnia 2013</u>
Przychody z tytułu odsetek	4	650 650	914 410
Koszty z tytułu odsetek	4	-371 103	-583 722
Wynik z tytułu odsetek		279 547	330 688
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	83 988	84 749
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-22 474	-29 846
Wynik z tytułu prowizji i opłat		61 514	54 903
Przychody z tytułu dywidend	6	1 725	2 918
Wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	11 376	26 577
Wynik na działalności inwestycyjnej	8	16 722	-11 307
Wynik na działalności podstawowej		370 884	403 779
Pozostałe przychody operacyjne	9	187 172	59 262
Pozostałe koszty operacyjne	10	-32 514	-46 172
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		154 658	13 090
Ogólne koszty administracyjne	11	-356 659	-279 804
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	13	-301 070	-288 679
Wynik na działalności operacyjnej		-132 187	-151 614
Udział w zyskach (stratach) jednostek podporządkowanych		-24	2 585
Zysk (strata) brutto		-132 211	-149 029
Podatek dochodowy	14	9 785	27 844
- bieżący podatek dochodowy		-4 582	-12 242
- odroczony podatek dochodowy		14 367	40 086
Zysk (strata) netto		-122 426	-121 185
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		-121 246	-119 425
- przypadający na akcjonariuszom niekontrolującym		-1 180	-1 760
Zysk na jedną akcję z zysku za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej:	15		
- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy		-0,37	-0,38
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy		-0,37	-0,38

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2014 roku oraz dnia 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności zaniechanej.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2014	Rok zakończony 31 grudnia 2013
Zysk (strata) netto		-122 426	-121 185
Pozostałe dochody netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		2 523	-38 837
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		1 550	-29 607
<i>w tym podatek odroczony</i>		-293	5 623
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży		643	-19 257
<i>w tym podatek odroczony</i>		-122	3 659
Rozliczenie wyceny papierów wartościowych reklasyfikowanych z portfela dostępnych do sprzedaży do portfela utrzymywanych do terminu zapadalności		920	920
<i>w tym podatek odroczony</i>		-175	-175
Pozostałe całkowite dochody netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		-293	-856
Zyski i straty aktuarialne	40	-361	-1 053
<i>w tym podatek odroczony</i>		68	197
Razem dochody całkowite netto		-120 196	-160 878
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		-119 016	-159 118
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		-1 180	-1 760

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	977 933	750 408
Należności od innych banków	18	636 050	501 866
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	19	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	20	6 292	7 150
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	8 199	11 592
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	21	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	7 258 006	7 860 727
Należności z tytułu leasingu finansowego	23	281 096	307 440
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	24	5 400 009	7 393 820
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	24	2 613 663	2 439 665
Inwestycje w jednostki podporządkowane	25	19 733	172 592
Zapasy	27	3 183	2 024
Rzeczowe aktywa trwałe	28	441 892	270 570
Nieruchomości inwestycyjne	29	1 274	0
Wartości niematerialne	30	73 415	48 559
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	5 928	17 140
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	92 080	86 675
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	31	10 622	832
Inne aktywa	32	73 717	121 351
Aktywa razem		17 903 092	19 992 411
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	33	44	0
Zobowiązania wobec innych banków	34	14 709 754	16 689 942
Zobowiązania z tytułu sprzedanych zobowiązań finansowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	35	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	20	6 722	6 139
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	36	0	0
Zobowiązania wobec klientów	37	2 082 030	1 988 674
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	38	274 499	358 433
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	369	94
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	2 663	3 285
Pozostałe zobowiązania	39	186 269	196 706
Rezerwy	40	21 758	20 784
Zobowiązania razem		17 284 108	19 264 057
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	41	330 039	315 331
Akcje własne	41	-3 980	-3 980
Kapitał zapasowy	41	279 919	409 334
Kapitał z aktualizacji wyceny	41	-9 217	-11 447
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	41	-6 416	-8 478
Wynik roku bieżącego	41	-121 246	-119 425
Pozostałe kapitały	41	70 414	60 036
Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		539 513	641 371
Przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		79 471	86 983
Kapitał własny ogółem		618 984	728 354
Suma zobowiązań i kapitału własnego		17 903 092	19 992 411

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014

	Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Wynik roku bieżącego	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych				
Wynik za rok	0	0	0	0	0	0	-121 246	-121 246	-1 180	-122 426
Inne całkowite dochody	0	0	0	0	2 230	0	0	2 230	0	2 230
Całkowity dochód netto za rok	0	0	0	0	2 230	0	-121 246	-119 016	-1 180	-120 196
Kapitał na początek okresu	315 331	-3 980	409 334	60 036	-11 447	-8 478	-119 425	641 371	86 983	728 354
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	0	-119 425	119 425	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	-153 197	0	0	153 197	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	16	0	0	0	0	-18	0	-18	-132	-150
Zbycie akcjonariuszom niekontrolującym	0	0	0	0	0	0	0	0	8 339	8 339
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	1 811	-13 203	0	-358	0	-11 750	-21 161	-32 911
Podwyższenie kapitałów w jednostce zależnej	14 708	0	21 971	0	0	0	0	36 679	0	36 679
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	24 862	0	-33 322	0	-8 460	7 402	-1 058
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	3 004	0	3 004	0	3 004
Odkup akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Korekta wyceny do wartości godziwej inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	-1 281	0	-1 016	0	-2 297	-780	-3 077
Kapitał na koniec okresu	330 039	-3 980	279 919	70 414	-9 217	-6 416	-121 246	539 513	79 471	618 984

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013											
	Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej							Wynik roku bieżącego	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego				
Nota											
Wynik za rok	0	0	0	0	0	0	0	-119 425	-119 425	-1 760	-121 185
Inne całkowite dochody									0		0
Całkowity dochód netto za rok	0	0	0	0	-39 693	0	-119 425	-159 118	-1 760	-1 760	-160 878
Kapitał na początek okresu	315 331	-3 980	386 293	44 335	28 246	16 444	6 429	793 098	34 247	827 345	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	0	6 429	-6 429	0	0	0	
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	15 167	4 800	0	-19 967	0	0	0	0	
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	16	0	0	0	0	0	0	0	-1 863	-1 863	
Zbycie akcjonariuszom niekontrolującym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Podwyższenie kapitałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Podwyższenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	-264	0	-264	56 379	56 115	
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	9 039	10 485	0	-5 422	0	14 102	-388	13 714	
Odkup akcji własnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Korekta wyceny do wartości godziwej inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	-6 381	0	-6 381	0	-6 381	
Pozostałe	0	0	-1 165	416	0	683	0	-66	368	302	
Kapitał na koniec okresu	315 331	-3 980	409 334	60 036	-11 447	-8 478	-119 425	641 371	86 983	728 354	

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2014	Rok zakończony 31 grudnia 2013
Nota		
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) netto	-122 426	-121 185
Korekty razem:	627 702	246 596
Amortyzacja	11 38 555	30 702
Odsetki	-49 099	-49 904
Dywidendy otrzymane	6 -1 725	-2 981
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	-20 596	691
Zmiana stanu należności od innych banków	-105 067	78 447
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	3 393	15 354
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	602 721	220 941
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2 011 866	-1 836 210
Zmiana stanu zapasów oraz innych aktywów	45 925	81 023
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	-2 011 390	1 476 638
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	1 441	-13 606
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	93 356	378 452
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	-57 690	-120 805
Zmiana stanu rezerw	-6 597	2 883
Zapłacony podatek dochodowy	16 069	-6 633
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	14 9 785	27 844
Zyski (straty) jednostek podporządkowanych ujęte w wyniku finansowym	25 -24	-2 336
Zmiana stanu należności z tytułu leasingu finansowego	26 344	-21 225
Inne korekty	30 435	-12 679
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	505 276	125 411
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	154 700	108 414
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	50	0
Wykup inwestycyjnych papierów wartościowych	0	5 094
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	25 224	220
Dywidendy otrzymane	6 1 725	2 981
Odsetki otrzymane	66 621	100 119
Inne wpływy inwestycyjne	61 080	0
Wydatki	382 706	386 799
Nabycie jednostek zależnych, pomniejszone o przejęte środki pieniężne	37 329	2 175
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0	0
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych	169 374	228 916
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	176 003	155 708
Inne wydatki inwestycyjne	0	0
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-228 006	-278 385

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		37 148	0
Wpływy netto z emisji i dopłat do kapitału		37 148	0
Wydatki		88 143	74 290
Rozliczenie kosztów emisji		872	0
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		276	283
Zmniejszenie stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		84 006	68 804
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		132	1 863
w tym wypłacone akcjonariuszom niekontrolującym		132	1 863
Inne wydatki finansowe		2 857	3 340
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-50 995	-74 290
Przepływy pieniężne netto, razem		226 275	-227 264
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym	46	226 275	-227 264
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-5 282	3 745
Środki pieniężne na początek okresu	46	1 125 490	1 352 754
Środki pieniężne na koniec okresu	46	1 351 765	1 125 490

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Bank

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. („Grupa Kapitałowa”) jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. („BPS S.A.”, „Bank”, „jednostka dominująca”).

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Według informacji posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku akcjonariat Banku jest następujący:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	267 379 900	81,02	81,02
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	1 699 281	0,51	0,51
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	6 806 193	2,06	2,06
Inne Banki Polskie	11 452 898	3,47	3,47
Banki Zagraniczne	4 217 815	1,28	1,28
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 841 993	0,56	0,56
- pozostali	35 507 067	10,76	10,76
Bank BPS S.A.	1 134 268	0,34	0,34
Razem	330 039 415	100	100

Według informacji posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku akcjonariat Banku jest następujący:

	Liczba akcji (szt.)	Liczba głosów (%)	Udział w kapitale zakładowym (%)
Banki Spółdzielcze			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	256 833 068	81,46	81,46
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	1 699 281	0,54	0,54
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	7 046 193	2,23	2,23
Inne Banki Polskie	11 452 898	3,63	3,63
Banki Zagraniczne	4 217 815	1,34	1,34
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 621 993	0,51	0,51
- pozostali	31 325 688	9,93	9,93
Bank BPS S.A.	1 134 268	0,36	0,36
Razem	315 331 204	100	100

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków działalność komercyjną na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych.

Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym. Ponadto, poprzez jednostki zależne Grupa Kapitałowa między innymi prowadzi działalność maklerską, windykacyjną, leasingową oraz factoringową.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie następujących czynności:

- 1) Przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) Prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) Udzielanie kredytów,
- 4) Udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- 5) Emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- 6) Przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 7) Udzielanie pożyczek pieniężnych,
- 8) Operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warranty,
- 9) Wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 10) Terminowe operacje finansowe,
- 11) Nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 12) Przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 13) Prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 14) Udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 15) Wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- 16) Pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- 17) Wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- 18) Obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, certyfikatów inwestycyjnych oraz innych instrumentów finansowych,
- 19) Dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- 20) Dokonywanie na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- 21) Nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- 22) Świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych,
- 23) Świadczenie następujących usług finansowych:
 - a) pośrednictwo ubezpieczeniowe,
 - b) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
 - c) nabywanie lub zbywanie na własny rachunek papierów wartościowych, tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, instrumentów rynku pieniężnego oraz kontraktów terminowych, swapów, umów forward na stopę procentową, oraz innych instrumentów pochodnych, których instrumentem bazowym jest papier wartościowy, waluta, stopa procentowa, wskaźnik rentowności lub inny instrument pochodny, indeks finansowy lub wskaźnik finansowy, które są wykonywane przez dostawę lub rozliczenie pieniężne, o ile przedmiotem tych czynności są papiery wartościowe, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 roku Nr 183 poz.1538 z późn. zm.), lub inne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe,
- 24) Prowadzenie na zlecenie ewidencji obligacji,

- 25) Factoring,
- 26) Leasing finansowy,
- 27) Prowadzenie transakcji na rynku pochodnych instrumentów finansowych,
- 28) Zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- 29) Pośredniczenie w zawieraniu umów w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych,
- 30) Prowadzenie rozliczeń transakcji kartami płatniczymi,
- 31) Wykonywanie zadań i czynności na rzecz zrzeszonych banków spółdzielczych, określonych w umowie Zrzeszenia,
- 32) Występowanie w uzasadnionych przypadkach do Komisji Nadzoru Finansowego o zastosowanie środków przewidzianych w ustawie Prawo bankowe,
- 33) Realizowanie zawartych umów o zasięgu ogólnokrajowym w zakresie zastępczej obsługi obrotu oszczędnościowego,
- 34) Dokonywanie obrotu wierzytelnościami przejętymi od banków spółdzielczych w celu ich restrukturyzacji.

1.2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodził Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako jednostka dominująca oraz następujące spółki zależne:

Dom Maklerski Banku BPS S.A. (DM BPS S.A.) utworzony w dniu 11 kwietnia 2008 roku. Spółka prowadzi działalność maklerską na podstawie zezwolenia z dnia 17 grudnia 2008 roku udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. W dniu 6 stycznia 2009 roku DM BPS S.A. uzyskał status członka GPW S.A. Jest także uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. DM BPS S.A. świadczy usługi maklerskie na rzecz klientów korporacyjnych i detalicznych. W ramach współpracy z Bankami Spółdzielczymi zajmuje się organizacją i plasowaniem emisji dłużnych papierów wartościowych notowanych na GPW (rynek Catalyst).

Głównymi akcjonariuszami są Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i Banki Spółdzielcze. Spółka objęta kontrolą w 2008 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. wynosił 6.669 tys. zł. Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 90,70%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 62,51%.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BPS TFI S.A.) utworzone w dniu 15 maja 2008 roku. Spółka zajmuje się tworzeniem otwartych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych oraz ich zarządzaniem. Spółka działa na podstawie zezwolenia z dnia 26 maja 2010 roku Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności określonej w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Jedynym akcjonariuszem spółki jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy BPS TFI S.A. wynosił 4.000 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%.

Centrum Finansowe Banku BPS S.A. (CF BPS S.A.) utworzone w dniu 3 czerwca 2008 roku.

Przedmiotem działalności CF BPS S.A. jest restrukturyzacja i windykacja należności trudnych, świadczona głównie na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i Banków Spółdzielczych zrzeszonych w BPS.

Głównym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2008 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Centrum Finansowego Banku BPS S.A. wynosił 8.364 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 84,24%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 84,24%.

Twój Leasing S.A. (poprzednia nazwa Spółki: BPS Leasing S.A.) utworzony w dniu 8 września 2010 roku. Spółkę powołano w celu świadczenia kompleksowych usług leasingu środków trwałych dla klientów Grupy Kapitałowej i Banków Spółdzielczych zrzeszonych w BPS.

Jedynym akcjonariuszem jest BPS Doradztwo S.A. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Twój Leasing S.A. wynosił 1.000 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 76%.

BPS Faktor S.A. utworzony w dniu 3 lutego 2011 roku. Spółkę powołano w celu świadczenia usług faktoringowych dla klientów Banku BPS S.A. i Banków Spółdzielczych zrzeszonych w BPS. Oferta produktowa spółki obejmuje finansowanie w ramach faktoringu z regresem (niepełnego), faktoringu bez regresu (pełnego) oraz faktoringu odwrotnego (finansowanie dostaw). Spółka zapewnia klientom dodatkowe usługi: monitorowanie i administrowanie należnościami, dochodzenie należności.

Głównym akcjonariuszem jest BPS Doradztwo S.A. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy BPS Faktor S.A. wynosił 1.000 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 76%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 76%.

BPS Doradztwo S.A. (poprzednia nazwa Spółki „Dom Inwestycyjny Libero S.A.”) prowadzi działalność w sferze usług doradztwa finansowego.

Jedynym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy BPS Doradztwo S.A. wynosił 23.352 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%.

IT BPS Sp. z o.o. utworzona w dniu 5 stycznia 2011 roku. Podstawowym obszarem działalności Spółki jest obsługa infrastruktury teleinformatycznej Banku BPS oraz świadczenie kompleksowych usług informatycznych na rzecz banków spółdzielczych i spółek Grupy BPS. Spółka świadczy usługi administrowania systemami informatycznymi zainteresowanych banków spółdzielczych i spółek Grupy BPS, udostępnia infrastrukturę techniczną oraz opracowuje i wdraża kompleksowe rozwiązania z obszaru IT, dostarczając jednocześnie aplikacje, licencje oraz sprzęt komputerowy. Ponadto Spółka oferuje profesjonalne usługi poczty elektronicznej, udostępnia i administruje stronami www, buduje i udostępnia centra zapasowe dla banków spółdzielczych, monitoruje i dostarcza łącza zapasowe, wykonuje audyty informatyczne oraz realizuje usługi doradcze i szkoleniowe z zakresu teleinformatyki.

Jedynym udziałowcem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy IT BPS Sp. z o.o. wynosił 500 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%.

BPS Nieruchomości Sp. z o.o. utworzona w 2011 roku jako spółka powołana do obsługi administracyjnej, zarządzania majątkiem Banku BPS S.A., podmiotów z Grupy BPS oraz innych podmiotów zewnętrznych.

Jedynym udziałowcem spółki jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki BPS Nieruchomości Sp. z o.o. wynosił 2.712 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. utworzona w 2011 roku jest spółką celową, której głównym zadaniem jest świadczenie usług najmu pomieszczeń oraz wyposażenia dla Banku BPS S.A. oraz Spółek z Grupy Kapitałowej BPS.

Głównym udziałowcem spółki jest spółka BPS Nieruchomości Sp. z o.o. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. wynosił 500 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%.

Uzdrowiska Polskie – Zarządzanie sp. z o.o. w likwidacji Spółka utworzona dnia 21 grudnia 2011 roku. Spółka zajmowała się zarządzaniem aktywami Uzdrowiska Iwonicz S.A., Uzdrowiska Kamień Pomorski S.A., Uzdrowiska Konstancin-Zdrój S.A., Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 70%.

Podmiot nieobjęty konsolidacją w sprawozdaniu skonsolidowanym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

ABC Finanse S.A. utworzona w dniu 28 października 2010 roku (poprzednia nazwa Spółki: Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A.). Spółka powołana w celu obrotu wierzytelnościami trudnymi.

Głównym akcjonariuszem spółki jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2014 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki wynosił 118 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 98,49%.

Podmiot nieobjęty konsolidacją w sprawozdaniu skonsolidowanym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Veni S.A. utworzona w dniu 2 września 2014 roku. Spółka powołana w celu restrukturyzacji majątku jednego z kredytobiorców Banku.

Jedynym akcjonariuszem spółki jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2014 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 100 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Podmiot nieobjęty konsolidacją w sprawozdaniu skonsolidowanym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

BS Leasing S.A. utworzona w dniu 31 lipca 2014 roku. Spółka powołana dla realizacji leasingu zwrotnego nieruchomości w ramach Zrzeszenia.

Jedynym akcjonariuszem spółki jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Spółka objęta kontrolą w 2014 roku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 100 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Podmiot nieobjęty konsolidacją w sprawozdaniu skonsolidowanym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Uzdrowisko Iwonicz S.A. W grudniu 2011 roku Grupa Kapitałowa BPS zakupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa akcje spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. wynosił 18.000 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 99,24%.

Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. – W grudniu 2011 roku Grupa Kapitałowa BPS zakupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku Spółka Uzdrowisko Kamień Pomorski sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. wynosił 11.950 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 99,35%.

Uzdrowisko Konstancin- Zdrój S.A. – W grudniu 2011 roku Grupa Kapitałowa BPS zakupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały Spółki Uzdrowisko Konstancin - Zdrój sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku Spółka Uzdrowisko Konstancin- Zdrój sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Spółki Uzdrowisko Konstancin – Zdrój S.A. wynosił 13.780 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 99,68%.

Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. – W grudniu 2011 roku Grupa Kapitałowa BPS zakupiła od Nałęczowskiego Towarzystwa Inwestycyjnego S.A. akcje Zakładu Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrowską i sanatoryjną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy spółki Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. wynosił 16.634,2 tys. zł.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 89,92%.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa była w posiadaniu Certyfikatów Inwestycyjnych (CI) Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych konsolidowanych metodą pełną, wg poniższego zestawienia:

Quantum 1 FIZ AN - podmiot został zarejestrowany w 2010 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął 100% certyfikatów inwestycyjnych.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Quantum 2 FIZ AN - podmiot został zarejestrowany w 2010 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął 100% certyfikatów inwestycyjnych.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Polityka inwestycyjna Funduszy: Quantum 1 FIZ AN, Quantum 2 FIZ AN

Fundusze aktywów niepublicznych, których inwestycje realizowane są przede wszystkim na rynku niepublicznym i dotyczą przedsięwzięć oraz projektów znajdujących się na różnych, w tym początkowych i wczesnych etapach rozwoju.

Contango FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2010 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął w 2010 roku 100% certyfikatów inwestycyjnych.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 76,51%.

Contango 2 FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2011 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął w 2011 roku 100% certyfikatów inwestycyjnych.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Polityka inwestycyjna Funduszy: Contango FIZ, Contango 2 FIZ

Fundusze Contango FIZ oraz Contango 2 FIZ inwestują głównie w depozyty oraz instrumenty notowane na giełdzie, takie jak obligacje, akcje, instrumenty pochodne.

BPS 1 NS FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2011 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął 100% certyfikatów inwestycyjnych.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 97,40%.

BPS 3 NS FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2012 roku, pierwszą emisję objął DM Banku BPS.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 50,00%.

BPS 4 NS FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2013 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął 100% certyfikatów inwestycyjnych.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 50,95%.

Polityka inwestycyjna Funduszy: BPS 1 NS FIZ, BPS 3 NS FIZ, BPS 4 NS FIZ.

Celem funduszy jest budowanie wartości inwestycji w oparciu o rynek wierzycielności, pozyskiwanych głównie od Banków Spółdzielczych zrzeszonych w Grupie BPS.

Harenda 7 FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2011 roku, Bank Polskiej Spółdzielczości objął 100% certyfikatów inwestycyjnych.
Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Polityka inwestycyjna Funduszy: Harenda 7 FIZ .

Fundusz aktywów niepublicznych, których inwestycje realizowane są przede wszystkim na rynku niepublicznym i dotyczą przedsięwzięć oraz projektów znajdujących się na różnych etapach rozwoju.

Zielony FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2012 roku.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 76,97%.

Polityka inwestycyjna Funduszu: Zielony FIZ AN

Zielony FIZ AN jest funduszem realizującym inwestycje w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE). Polityka funduszu zakłada inwestycje za pośrednictwem spółek celowych działających w obszarze budowy elektrowni OZE, aż do finalnego uruchomienia produkcji i sprzedaży pracujących instalacji nabywcom końcowym.

Uzdrowiska Polskie FIZ AN - podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 100%.

Polityka inwestycyjna Funduszu: Uzdrowiska Polskie FIZ AN

Fundusz aktywów niepublicznych, którego inwestycje realizowane są w branży uzdrowiskowej.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa była w posiadaniu Certyfikatów Inwestycyjnych Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych konsolidowanych metodą praw własności, wg poniższego zestawienia:

TRUST FIZ AN - podmiot został zarejestrowany w 2014 roku.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 37,02%.

Polityka inwestycyjna Funduszu: TRUST FIZ AN

Fundusz aktywów niepublicznych, który posiada obligacje spółek deweloperskich i zajmuje się działaniami windykacyjno-restrukturyzacyjnymi.

1.3. Zmiany w Grupie Kapitałowej w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku

Harenda 6 FIZ - podmiot został zarejestrowany w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa nie posiadała certyfikatów inwestycyjnych Funduszu - likwidacja funduszu.

BPS 3 NS FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 59,42%. W związku z nowymi emisjami CI na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa posiadała 50,00% certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

BPS 5 NS FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%. Na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa nie posiadała certyfikatów inwestycyjnych Funduszu - likwidacja funduszu.

BPS 6 NS FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%. Na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa nie posiadała certyfikatów inwestycyjnych Funduszu - likwidacja funduszu.

Amathus 1 FIZ – Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 100%. Na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa nie posiadała certyfikatów inwestycyjnych Funduszu - likwidacja funduszu.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. – W grudniu 2014 roku Bank zwiększył zaangażowanie w kapitale spółki Dom Maklerski Banku BPS S.A. odkupując od akcjonariuszy niekontrolujących pakiety akcji zwiększając zaangażowanie w kapitale akcyjnym Spółki z 60,75% do 90,42 %.

Twój Leasing S.A. – W listopadzie 2014 roku BPS Doradztwo S.A. zwiększyło zaangażowanie w akcje spółki Twój Leasing odkupując od akcjonariusza niekontrolującego pakiet 24% akcji, tym samym stając się 100% akcjonariuszem tej Spółki.

Termisil Huta Szkła Wołomin S.A. – W czerwcu 2014 roku nastąpiła utrata kontroli w Spółce. Kontrola została utracona w wyniku sprzedaży aktywów tego podmiotu.

IT BPS sp. z o.o. – W listopadzie 2014 roku Bank BPS S.A. podwyższył kapitał spółki oraz dokonał dopłaty do kapitału.

BPS Doradztwo S.A. – W czerwcu 2014 roku nastąpiła zamiana obligacji wyemitowanych przez BPS Doradztwo S.A. na akcje, które objął Bank BPS S.A. Tym samym BPS Doradztwo S.A. zmniejszyło zadłużenie z tytułu emisji obligacji w kwocie 8.852 tys. zł i równocześnie zwiększyło kapitał akcyjny o tę kwotę.

HR BPS sp. z o.o. – W maju 2014 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad spółką HR BPS sp. o.o. Kontrola została utracona w wyniku sprzedaży aktywów i zobowiązań wyżej wymienionego podmiotu.

Uzdrowiska Polskie – Zarządzenie sp. z o.o. – Od stycznia 2015 roku Spółka postawiona w stan likwidacji.

Uzdrowisko Iwonicz S.A. - W kwietniu i lipcu 2014 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Powyższe podwyższenia miały na celu terminowe zrealizowanie zobowiązań prywatyzacyjnych wynikających z umów zawartych pomiędzy UP FIZ AN, a Ministerstwem Skarbu Państwa. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka jest zależna w 99,24% od Uzdrowiska Polskie FIZ AN, którego certyfikaty inwestycyjne są w 100% posiadane przez Bank BPS S.A.

Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. - W marcu i listopadzie 2014 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Powyższe podwyższenia miały na celu terminowe zrealizowanie zobowiązań prywatyzacyjnych wynikających z umów zawartych pomiędzy UP FIZ AN, a Ministerstwem Skarbu Państwa. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka jest zależna w 99,35% od Uzdrowiska Polskie FIZ AN, którego certyfikaty inwestycyjne są w 100% posiadane przez Bank BPS S.A.

Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A. - W grudniu 2014 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Powyższe podwyższenia miały na celu terminowe zrealizowanie zobowiązań prywatyzacyjnych wynikających z umów zawartych pomiędzy UP FIZ AN, a Ministerstwem Skarbu Państwa. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka jest zależna w 99,68% od Uzdrowiska Polskie FIZ AN, którego certyfikaty inwestycyjne są w 100% posiadane przez Bank BPS S.A.

Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Spółka jest zależna w 89,92% od Uzdrowiska Polskie FIZ AN, którego certyfikaty inwestycyjne są w 100% posiadane przez Bank BPS S.A.

Uzdrowiska Polskie FIZ AN - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 88,40%. W wyniku odkupienia przez Grupę Kapitałową 11,60% certyfikatów inwestycyjnych, na dzień 31 grudnia 2014 r. Grupa Kapitałowa posiadała 100% certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

1.4. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Skład Zarządu Banku BPS S.A. na datę zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. na dzień 6 maja 2015 roku

1. Zdzisław Kupczyk - Prezes Zarządu
2. Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu
3. Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu
4. Dariusz Olkiewicz - Wiceprezes Zarządu

Skład Zarządu Banku BPS S.A.

31.12.2014

31.12.2013

1. Zdzisław Kupczyk- Wiceprezes Zarządu
p.o. Prezesa Zarządu	1. Tomasz Mironczuk - Prezes Zarządu
2. Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu	2. Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu
3. Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu	3. Andrzej Kołatkowski - Wiceprezes Zarządu
4. Dariusz Olkiewicz - Wiceprezes Zarządu	4. Krzysztof Kokot - Wiceprezes Zarządu
	5. Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu

W dniu 24 marca 2014 roku, w związku ze złożeniem przez Pana Tomasza Mironczuka oświadczenia o rezygnacji z wykonywania funkcji Prezesa Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., Rada Nadzorcza przyjęła niniejsze oświadczenie stwierdzając, że z dniem 24 marca 2014 roku stosownie do art.369 § 5 Kodeksu spółek handlowych wygasł mandat Pana Tomasza Mironczuka do wykonywania funkcji Prezesa Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

W związku z powyższym, Rada Nadzorcza powierzyła Panu Zdzisławowi Kupczykowi - Wiceprezesowi Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. czasowe wykonywanie czynności przewidzianych w Statucie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. dla Prezesa Zarządu, od dnia 25 marca 2014 roku do daty powołania Prezesa Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

W dniu 30 czerwca 2014 roku, tj. z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku BPS S.A., wygasły mandaty Członków Zarządu Banku dotychczasowej kadencji. Rada Nadzorcza rozpoczęła procedurę związaną z powołaniem Zarządu Banku na okres kolejnej kadencji obejmującej lata 2014-2017.

W dniu 1 lipca 2014 roku Rada Nadzorcza powołała Zarząd Banku na kadencję obejmującą lata 2014-2017 w następującym składzie:

- 1) Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu, któremu do czasu uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego powierzono czasowe wykonywanie czynności przewidzianych w Statucie Banku dla Prezesa Zarządu,
- 2) Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu,
- 3) Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Dariusz Olkiewicz - Wiceprezes Zarządu – powołany z dniem 28 lipca 2014 roku,
- 5) Czesław Swacha - Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu, któremu powierzono zarządzanie Pionem finansów i ryzyka w Banku.

Skład Zarządu Banku w 2014 roku kształtował się następująco:

od 1 stycznia do 24 marca 2014 roku:

- 1) Tomasz Mironczuk - Prezes Zarządu,
- 2) Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu,
- 3) Andrzej Kołatkowski - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Krzysztof Kokot - Wiceprezes Zarządu,
- 5) Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu.

od 25 marca do 30 czerwca 2014 roku:

- 1) Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu
- 2) Andrzej Kołatkowski - Wiceprezes Zarządu,
- 3) Krzysztof Kokot - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu.

od 30 czerwca do 1 lipca 2014 roku:

- 1) Czesław Swacha - członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu Banku, któremu powierzono zarządzanie Pionem finansów i ryzyka w Banku (łączny czas delegowania do dnia 30 września 2014 roku),
- 2) Paweł Kapel - członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu Banku,
- 3) Tadeusz Tur - członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu Banku.

W dniu 1 lipca 2014 roku Członkowie Rady Nadzorczej – Pan Tadeusz Tur oraz Pan Paweł Kapel delegowani do czasowego wykonywania czynności Członków Zarządu Banku BPS S.A. oświadczyli, że składają rezygnację z wykonywania funkcji delegowanych członków Zarządu. Oświadczyli także, że od chwili złożenia oświadczenia podejmują obowiązki członków Rady Nadzorczej.

od 1 lipca do 30 września 2014 roku:

- 1) Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- 2) Czesław Swacha - członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Wiceprezesa Zarządu Banku, któremu powierzono zarządzanie Pionem finansów i ryzyka w Banku,
- 3) Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu,
- 5) Dariusz Olkiewicz - Wiceprezes Zarządu.

od 1 października 2014 roku:

- 1) Zdzisław Kupczyk - Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- 2) Piotr Chrzanowski - Wiceprezes Zarządu,
- 3) Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu,
- 4) Dariusz Olkiewicz - Wiceprezes Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

31.12.2014	31.12.2013
1. Adam Dudek Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	1. Adam Dudek Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku
2. Roman Hrynkiewicz Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	2. Roman Hrynkiewicz Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
3. Roman Domański Sekretarz Rady Nadzorczej	3. Roman Domański Sekretarz Rady Nadzorczej
4. Zbigniew Bodzioch Członek Rady Nadzorczej Banku	4. Zbigniew Bodzioch Członek Rady Nadzorczej Banku
5. Józef Czysz Członek Rady Nadzorczej Banku	5. Józef Czysz Członek Rady Nadzorczej Banku
6. Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku	6. Dariusz Jasiński Członek Rady Nadzorczej Banku
7. Paweł Kapel Członek Rady Nadzorczej Banku	7. Paweł Kapel Członek Rady Nadzorczej Banku
8. Witold Morawski Członek Rady Nadzorczej Banku	8. Witold Morawski Członek Rady Nadzorczej Banku
9. Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku	9. Barbara Pasierb Członek Rady Nadzorczej Banku
10. Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku	10. Piotr Piasecki Członek Rady Nadzorczej Banku
11. Hanna Ruszczyńska Członek Rady Nadzorczej Banku	11. Hanna Ruszczyńska Członek Rady Nadzorczej Banku
12. Czesław Swacha Członek Rady Nadzorczej Banku	12. Czesław Swacha Członek Rady Nadzorczej Banku
13. Tadeusz Tur Członek Rady Nadzorczej Banku	13. Tadeusz Tur Członek Rady Nadzorczej Banku
14. Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku	14. Zdzisław Wojdak Członek Rady Nadzorczej Banku
15. Jerzy Woźniczko Członek Rady Nadzorczej Banku	15. Jerzy Woźniczko Członek Rady Nadzorczej Banku

1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 13 maja 2015 roku.

2. Zasady rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Ustawa o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku z późniejszymi zmianami nałożyła na Grupę Kapitałową obowiązek przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), zatwierdzonymi przez Unię Europejską. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej („UE”) proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę Kapitałową działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę Kapitałową zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF oraz standardami MSSF przyjętymi przez Unię Europejską.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

2.3. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian do standardów i interpretacji, które mogą mieć zastosowanie w Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A.

2.3.1. Wprowadzenie nowych MSR/MSSF

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa uwzględniła następujące zmiany do standardów i nowe interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską i obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie:

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”

Standard określa zasady prezentacji i przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli jednostka kontroluje jedną lub więcej innych jednostek. MSSF 10 zastępuje wymogi konsolidacji zawarte w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja - jednostki specjalnego przeznaczenia” i standardzie MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”. MSSF 10 opiera się na obowiązujących zasadach określających pojęcie kontroli jako czynnika decydującego, czy jednostka powinna być uwzględniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym spółki dominującej. Standard zawiera dodatkowe wytyczne, pomocne w ustaleniu występowania kontroli, gdy jest to trudne do oceny.

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe w okresie jego pierwszego zastosowania, poza zmianą polityki rachunkowości w zakresie konsolidacji.

MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 (zmiana) „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 (zmiana) „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”

Zmiany mają na celu dostarczenie dodatkowych objaśnień na temat przepisów przejściowych w MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w taki sposób, aby ograniczyć wymogi przekształcenia danych porównawczych tylko do poprzedzającego okresu porównawczego. Wprowadzono również zmiany do MSSF 11 i MSSF 12 w celu eliminacji wymogów prezentowania danych porównawczych za okresy wcześniejsze niż bezpośredni poprzedzający okres.

Według oceny Grupy Kapitałowej, zmiany standardów nie miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe w okresie jego pierwszego zastosowania.

MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”, MSSF 12 (zmiana) „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 (zmiana) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”

Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na ich rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12 tak, aby wprowadzić wymóg szczegółowych ujawnień na temat jednostek zależnych wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych i ich jednostek zależnych. W wyniku wprowadzonych zmian w MSR 27 zlikwidowano możliwość wyboru dla jednostek inwestycyjnych w zakresie wyceny inwestycji w niektórych jednostkach zależnych według kosztu lub według wartości godziwej w ich jednostkowych sprawozdaniach finansowych.

Według oceny Grupy Kapitałowej, zmiany standardów nie miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe w okresie jego pierwszego zastosowania, poza charakterem prezentacyjnym.

MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”

Standard przewiduje bardziej realistyczne odzwierciedlenie wspólnych porozumień, koncentrując się na prawach i obowiązkach porozumień, a nie jego formie prawnej. Standard porządkuje nieścisłości w sprawozdawczości wspólnych porozumień poprzez wprowadzenie jednolitej metody księgowania udziałów we wspólnie kontrolowanych jednostkach.

MSSF 11 wymaga rozliczania udziałów we wspólnych porozumieniach tylko metodą praw własności, co eliminuje metodę konsolidacji proporcjonalnej. Istnienie oddzielnego podmiotu prawnego nie jest już warunkiem podstawowym klasyfikacji. Postanowienia przejściowe różnią się w zależności od metody klasyfikacji wspólnych porozumień w ramach MSR 31.

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”

Standard jest nowym zbiorem przepisów, określającym wymogi ujawniania informacji dla wszystkich form udziałów w innych podmiotach, w tym dla spółek zależnych, wspólnych porozumień, jednostek stowarzyszonych i innych jednostek niekonsolidowanych.

Według oceny Banku, nowy standard nie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”

Nowy standard zawiera kompleksowe wytyczne dotyczące wyceny aktywów i zobowiązań finansowych i niefinansowych według wartości godziwej. Standard ma na celu poprawę spójności i przejrzystości wymagań w przedmiotowym zakresie poprzez skupienie ich w jednym standardzie, doprecyzowanie wytycznych i używanych pojęć oraz zwiększenie zakresu ujawnień.

Według oceny Grupy Kapitałowej implementacja MSSF 13 poza rozszerzeniem zakresu ujawnień w odniesieniu do wartości godziwej, nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”

Standard zawiera wymogi w zakresie prezentacji oraz ujawnień w jednostkowym sprawozdaniu finansowym inwestycji w jednostkach stowarzyszonych, zależnych oraz we wspólnych przedsięwzięciach. Standard zastąpi dotychczasowy MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”.

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Nowy standard dotyczy rozliczania inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Określa również wymogi stosowania metody praw własności w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja”

Celem wprowadzenia zmian do standardu jest wyeliminowanie niespójności w stosowaniu wymogów dotyczących zasad kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych.

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 36 „Utrata wartości aktywów”

Przy opracowywaniu MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej”, Rada postanowiła wprowadzić zmianę do MSR 36, która wymaga ujawnienia informacji o wartości odzyskiwalnej aktywów zagrożonych.

Opublikowana zmiana wyjaśnia pierwotny zamiar Rady, że zakres tych ujawnień jest ograniczony do wartości odzyskiwalnej aktywów zagrożonych, który jest oparty na wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”

Zmiana pozwala nadal stosować rachunkowość zabezpieczeń w sytuacji, gdy instrument pochodny wyznaczony jako instrument zabezpieczający, podlega nowacji w wyniku rozliczeń z kontrahentem centralnym w wyniku zmian prawa lub przepisów, przy spełnieniu określonych warunków.

Grupa Kapitałowa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń. Brak wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

2.3.2. Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale wejdą w życie po dniu bilansowym

Zatwierdzając niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Bank nie zastosował następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a wejdą w życie pod dniem bilansowym:

MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2015 roku.

Zmiany dotyczą składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie.

Doroczne ulepszenia MSSF 2010-2012 (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) mają głównie na celu rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu tych zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2011-2013

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie.

Doroczne ulepszenia MSSF 2011-2013 (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) mają głównie na celu rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

KIMSF 21 „Opłaty publiczne”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie.

KIMSF 21 to interpretacja MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Interpretacja wyjaśnia co jest zdarzeniem powodującym powstanie zobowiązania do uiszczenia opłaty publicznej. Wpływ

początkowego zastosowania Interpretacji zależy od konkretnych opłat publicznych, do których uiszczania Bank będzie zobowiązany na dzień początkowego zastosowania.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie analizy wpływu nowej Interpretacji na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

2.3.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień publikacji sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Nowe przepisy są częścią zmian zastępujących dotychczasowy standard MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”.

Główne zmiany wynikające z nowego standardu to między innymi:

- 1) nowe zasady kwalifikacji aktywów finansowych,
- 2) nowe kryteria kwalifikacji aktywów do grupy aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu,
- 3) nowe zasady rozpoznawania zmian wyceny do wartości godziwej inwestycji w kapitałowe instrumenty finansowe,
- 4) likwidacja konieczności wyodrębniania wbudowanych instrumentów pochodnych z aktywów finansowych.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. Standard został rozszerzony o części dotyczącą zasad wyceny według zamortyzowanego kosztu oraz zasad stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” i MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany dotyczą transakcji sprzedaży bądź wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub jednostką będącą wspólnym przedsięwzięciem. Główną konsekwencją zmian jest to, że pełny zysk lub stratę ujmuje się, gdy transakcja dotyczy przedsięwzięcia. Częściowe zyski lub straty ujmuje się wtedy, gdy transakcja dotyczy aktywów, które nie stanowią przedsięwzięcia, nawet jeśli te aktywa znajdują się w jednostce zależnej.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardów na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”, MSSF 12 (zmiana) „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany dotyczą wyłączenia konsolidacji jednostek inwestycyjnych.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardów na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany dają nowe wytyczne dla ujęcia nabycia udziałów we wspólnym działaniu, które stanowi przedsiębiorstwo. Zmiany określają odpowiednie podejście księgowe do takich przejęć.

Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.
Celem wprowadzenia tego standardu jest zwiększenie porównywalności sprawozdań finansowych jednostek zaangażowanych w działalność podlegającą regulacji cen.
Grupa Kapitałowa jest w trakcie analizy wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSSF 15 „Przychody z umów z kontrahentami”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.
Standard poprawi porównywalność sprawozdań finansowych.
Kluczową zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby rozpoznać transfer towarów lub usług na rzecz klientów w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu, tj. zapłacie, które spółka spodziewa się otrzymać w zamian za te towary lub usługi. Zgodnie z nowym MSSF 15 przychód powstaje w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami przechodzi w ręce klienta.
Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.
Wprowadzone zmiany doprecyzowują, że zasada istotności dotyczy zarówno podstawowej części sprawozdania finansowego, jak i not objaśniających. Wskazują także, że wymagane jest ujawnianie jedynie informacji istotnych.
Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwale” i MSR 38 (zmiana) „Wartości niematerialne”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.
Rada doszła do wniosku, że stosowanie metody dochodowej do amortyzacji aktywów nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane z działalności, w ramach której wykorzystuje się dane aktywa, na ogół odzwierciedlają inne czynniki niż zużycie korzyści ekonomicznych pochodzących z tych aktywów oraz, że dochód nie jest odpowiednią podstawą do pomiaru zużycia korzyści ekonomicznych pochodzących z wartości niematerialnych. Założenie to może jednak nie mieć zastosowania w ściśle określonych warunkach.
Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwale” i MSR 41 (zmiana) „Rolnictwo”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.
MSR 41 „Rolnictwo” obecnie wymaga, aby wszystkie aktywa biologiczne związane z działalnością rolniczą, były wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Opiera się to na założeniu, że wycena w wartości godziwej najlepiej odzwierciedla biologiczną transformację, którą przechodzą takie aktywa w trakcie swojego życia. Gdy roślina produkcyjna osiągnie dojrzałość i zacznie dawać plony, jej przemiana biologiczna nie jest dłużej istotna dla generowania przyszłych korzyści ekonomicznych. Rada zdecydowała, że rośliny produkcyjne powinny być księgowane na tych samych zasadach jak rzeczowe aktywa trwale, ponieważ funkcja takich roślin jest podobna do funkcji produkcji.
Według oceny Grupy Kapitałowej, nowy standard nie będzie miał wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

MSR 27 (zmiana) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.
Zmiany do MSR 27 umożliwią podmiotom stosowanie metody praw własności do wyceny inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone w ich jednostkowych sprawozdaniach finansowych.
Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014

Data obowiązywania – pierwszy rok obrotowy rozpoczynający się po 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie. Doroczne ulepszenia MSSF 2012-2014 (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) mają głównie na celu rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu wdrożenia standardu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

2.4. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku,
- 2) dla pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w skonsolidowanym kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku.

2.5. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2014 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2013 roku Bank wygenerował stratę bilansową w wysokości 153.684 tys. zł (dane według Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości Dz. U. z 2013 roku, poz. 330 z późniejszymi zmianami – dalej PSR). Wygenerowanie straty wynikało z faktu, iż w poprzednich latach swojej działalności Bank przyjął błędne założenia strategiczne w zarządzaniu działalnością komercyjną, tj. znacząco zwiększył zaangażowanie w aktywa obciążone ryzykiem (kredyty, obligacje komercyjne, jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, inwestycje kapitałowe).

Przyspieszony rozwój działalności kredytowej i inwestycyjnej w latach 2009 – 2012 w powiązaniu z niekorzystną sytuacją makroekonomiczną doprowadził do pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej części kredytobiorców, a tym samym jakości portfela kredytowego. W rezultacie działaniem koniecznym do podjęcia było utworzenie znacznych rezerw celowych na zaangażowania kredytowe i odpisów na utratę wartości aktywów finansowych. W związku z wygenerowaniem straty za 2013 rok, działając na podstawie art. 142 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376, z późn. zm.), Zarząd Banku przygotował Program Postępowania Naprawczego na lata 2014-2018, który miał na celu przywrócenie stabilnej sytuacji finansowej Banku. W dniu 14 marca 2014 roku Program Postępowania Naprawczego został przekazany do Komisji Nadzoru Finansowego w celu jego zatwierdzenia. Organ nadzoru pismem z dnia 4 kwietnia 2014 roku poinformował Bank, że złożony dokument nie spełnił wszystkich oczekiwań i zlecił ponowne jego opracowanie.

W okresie październik-listopad 2014 roku miała miejsce w Banku inspekcja problemowa prowadzona przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie jakości aktywów i oceny zarządzania ryzykiem kredytowym. Szczegółowe ustalenia inspekcji, które dotyczyły w szczególności obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, efektywności prowadzonych działań w zakresie restrukturyzacji i windykacji oraz obszaru zarządzania ryzykiem związanym z zaangażowaniem Banku w instrumenty finansowe zostały zaprezentowane w protokole przekazanym Bankowi w dniu 17 grudnia 2014 roku.

Pismem z dnia 28 listopada 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wezwała Bank do ponownego opracowania Programu Postępowania Naprawczego, uwzględniającego ustalenia inspekcji problemowej, przeprowadzonej w Banku. Zarząd Banku przygotował Program Postępowania Naprawczego na lata 2014-2019, który dostosowany został do bieżących warunków ekonomiczno-finansowych, szczególnie w aspekcie prognozowanego obciążenia wyniku finansowego Banku za 2014 rok wysokimi odpisami z tytułu utraty wartości na wierzytelności kredytowe.

Program zawiera przede wszystkim diagnozę sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku, planowane działania zmierzające do poprawy jego efektywności funkcjonowania i adekwatności kapitałowej oraz proponowane zmiany w modelu funkcjonowania Zrzeszenia.

Dodatkowo, zakłada restrukturyzację Banku mającą na celu utrzymanie bezpieczeństwa i stabilności jego funkcjonowania. W dokumencie określona została polityka kapitałowa, zakres działalności inwestycyjnej oraz rozmiar działalności komercyjnej prowadzonej przez Bank w sieci własnych placówek. Zdefiniowano dodatkowo główne kierunki zmian organizacyjno-zarządczych, mających usprawnić funkcjonowanie Banku oraz działania zmierzające do poprawy efektywności w obszarze komercyjnym, w tym w zakresie restrukturyzacji i windykacji aktywów trudnych.

Podstawowymi celami do osiągnięcia w okresie realizacji Programu Postępowania Naprawczego są:

- 1) pełne pokrycie straty netto za 2014 rok z kapitału zapasowego w 2015 roku,
- 2) poprawa rentowności działania i uzyskanie wskaźnika ROE netto na poziomie nie niższym niż 6% oraz wskaźnika C/I na koniec 2019 roku na poziomie nie wyższym niż 59%,
- 3) poprawa adekwatności kapitałowej i osiągnięcie całkowitego współczynnika kapitałowego do końca I półrocza 2017 roku na poziomie 12%,
- 4) poprawa jakości i struktury portfela kredytowego, a w efekcie osiągnięcie na koniec 2019 roku wskaźnika udziału kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym na poziomie 11,8%,
- 5) utrzymanie wskaźnika LCR na poziomie nie niższym niż 0,6 w IV kwartale 2015 roku, 0,7 w 2016 roku, 0,8 w 2017 roku i 1,0 w latach następnych.

W dniu 31 grudnia 2014 roku Program Postępowania Naprawczego został przekazany do Komisji Nadzoru Finansowego w celu jego zatwierdzenia.

Na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała Program Postępowania Naprawczego Banku na lata 2014-2019. Akceptując Program, Komisja Nadzoru Finansowego uznała, że założenia w nim przyjęte są realne i możliwe do wykonania, a ich pełna realizacja zapewni trwałą poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej wyniósł 6,9 %. Szczegółowa kalkulacja funduszy własnych oraz współczynnika kapitałowego została zaprezentowana w nocie 56. Grupa Kapitałowa nie spełniła wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. b i c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Zdaniem Zarządu Banku powyżej opisane fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym i w związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera korekt wyceny aktywów, które byłyby wymagane w przypadku braku kontynuowania działalności.

2.6. Działalność zaniechana

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 oraz dnia 31 grudnia 2013 Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności, która została zaniechana.

2.7. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z danymi porównywalnymi na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są podmioty, które są kontrolowane przez Bank, jeżeli bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne Bank posiada więcej niż 50% praw głosu w danej jednostce, chyba że w wyjątkowych okolicznościach można w sposób oczywisty udowodnić, że taka własność nie powoduje sprawowania kontroli. Kontrola ta istnieje wówczas, gdy Bank ma bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę finansową i operacyjną podmiotu, który pozwala na osiągnięcie korzyści ekonomicznych z działalności tego

podmiotu. O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada bezpośrednio lub pośrednio połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- 1) dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- 2) posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- 3) posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką, lub
- 4) dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSR/MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadzone zostały stosowne korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy Kapitałowej, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski i straty wynikające z transakcji w ramach Grupy Kapitałowej, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę Kapitałową, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli.

Jednostki współzależne

Jednostkami współzależnymi są spółki handlowe lub inne jednostki, które są współkontrolowane przez wspólników na podstawie statutu, umowy spółki lub umowy zawartej na okres dłuższy niż rok.

Inwestycje w jednostkach współzależnych Grupa Kapitałowa ujmuje początkowo według ceny nabycia, a następnie rozlicza metodą praw własności. Inwestycja Grupy Kapitałowej w jednostkach współzależnych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy Kapitałowej w wyniku finansowym jednostek współzależnych od dnia nabycia Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu pozostałych kapitałów od dnia nabycia – w pozostałych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji Grupa Kapitałowa koryguje o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce współzależnej, Grupa Kapitałowa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach lub tworzy na wszelkie dodatkowe straty rezerwy tylko w takiej wysokości, w jakiej inwestor podjął prawny lub zwyczajowy obowiązek lub dokonał płatności w imieniu spółki współzależnej.

Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Grupa Kapitałowa wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy Kapitałowej w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa.

Inwestycje Grupy Kapitałowej w jednostki stowarzyszone są ujmowane metodą praw własności zgodnie z zasadami opisanymi dla inwestycji w jednostkach współzależnych.

2.8. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa Kapitałowa podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowo przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny, na przykład modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dane wejściowe uzyskuje się tam, gdzie jest to możliwe, z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych. W powyższy sposób wyceniane są portfele skupionych wierzytelności w Centrum Finansowym Banku BPS S.A. oraz w funduszach sekurytyzacyjnych.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika aktywów lub grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Jeżeli Grupa Kapitałowa identyfikuje obiektywne dowody na to, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów klasyfikowanych do kategorii dostępne do sprzedaży, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym są wyksięgowywane i ujmowane bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

W przypadku instrumentu kapitałowego kwalifikowanego, jako dostępny do sprzedaży, odpisy z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu. W przypadku instrumentu dłużnego wycenianego według wartości godziwej, w momencie zaprzestania identyfikowania przesłanek wskazujących na utratę wartości, kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Szczegółowy opis oceny utraty wartości aktywów finansowych przedstawiono w nocie nr 2.11.5.

Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwanej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa Kapitałowa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

Rezerwa na świadczenia pracownicze

Rezerwa na świadczenia pracownicze obejmuje rezerwę na odpłaty emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe, które wyliczane są metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Grupy Kapitałowej wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeniach, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 40.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 14.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania,
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych,
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, Grupa Kapitałowa przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Grupa Kapitałowa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa Kapitałowa dokonuje klasyfikacji leasingu, jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim

leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

2.9. Zmiana szacunków

W 2014 oraz 2013 roku Grupa Kapitałowa nie dokonywała istotnych zmian wielkości szacunkowych. W ramach okresowej weryfikacji okresów ekonomicznej użyteczności wykorzystywanych przez Grupę Kapitałową środków trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji, z dniem 1 stycznia 2014 roku Grupa Kapitałowa dokonał wydłużenia okresów amortyzacji dla niektórych środków trwałych i wartości niematerialnych. Wpływ zmian szacunków na dane finansowe Grupy Kapitałowej jest nieistotny.

2.10. Korekta błędów

W 2014 oraz 2013 roku w Grupie Kapitałowej nie występowała korekta błędów.

2.11. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.11.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Grupa Kapitałowa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Grupa Kapitałowa decyduje o klasyfikacji aktywa lub zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe objęte zakresem MSR 39 Grupa Kapitałowa klasyfikuje do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym aktywa przeznaczone do obrotu, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Zobowiązania finansowe objęte zakresem MSR 39 Grupa Kapitałowa klasyfikuje do dwóch kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub pozostałe zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe Grupa Kapitałowa wycenia według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu,

o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wszystkie transakcje kupna i sprzedaży składnika aktywów finansowych Grupa Kapitałowa ujmuje na dzień rozliczenia transakcji, tj. na dzień, w którym Grupa Kapitałowa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać składnik aktywów finansowych.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(x) poniżej.

(iii) Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Do kategorii tej zaliczane są:

- 1) pochodne instrumenty finansowe,
- 2) aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu,
- 3) aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane w momencie ich początkowego ujęcia, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne to instrumenty finansowe, których wartość uzależniona jest od cen innych instrumentów finansowych lub towarów, zwanych instrumentami bazowymi.

Instrumentami bazowymi mogą być w szczególności akcje, obligacje, kurs walutowy, wysokość stopy procentowej lub wartość indeksu giełdowego.

Grupa Kapitałowa zawiera operacje na pochodnych instrumentach finansowych w szczególności: transakcjach dotyczących walut (spot, FX forward, FX swap walutowy OIS, opcje walutowe, CIRS) oraz transakcjach na stopę procentową (FRA, IRS).

Pochodne instrumenty finansowe Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości godziwej. Instrumenty pochodne posiadające na dzień wyceny dodatnią wartość godziwą Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, zaś instrumenty posiadające ujemną wartość z wyceny jako zobowiązania. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, to instrumenty finansowe nabyte w celu odsprzedaży w krótkim czasie, inne niż pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane są przez Grupę Kapitałową w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, po spełnieniu następujących kryteriów:

- 1) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione,
- 2) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat),
- 3) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy Kapitałowej.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej tych instrumentów na dzień bilansowy Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Uzyskane odsetki oraz poniesione koszty wykazywane są odpowiednio w przychodach i kosztach odsetkowych, zgodnie z warunkami kontraktu, a przychody z tytułu dywidend Grupa Kapitałowa ujmuje w przychodach z tytułu dywidend w momencie ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności to aktywa finansowe notowane na aktywnym rynku o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa Kapitałowa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, inne niż:

- 1) wyznaczone przez Grupę Kapitałową jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) wyznaczone przez Grupę Kapitałową jako dostępne do sprzedaży, oraz
- 3) spełniające definicję pożyczek i należności.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Metoda zamortyzowanego kosztu wykorzystuje efektywną stopę procentową, która dyskontuje przewidywane przyszłe przepływy pieniężne przez oczekiwany okres życia składnika aktywów finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów finansowych. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w przychodach i kosztach odsetkowych. Straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(v) Pożyczki i należności

Do kategorii pożyczek i należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Grupa Kapitałowa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę Kapitałową przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży, lub
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Po początkowym ujęciu pożyczki i należności Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Zamortyzowany koszt jest obliczany przy uwzględnieniu dyskonta lub premii oraz prowizji, opłat i kosztów transakcji, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej. Naliczone odsetki wraz z prowizjami netto (prowizje otrzymane, pomniejszone o prowizje zapłacone) rozliczany w czasie według efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w przychodach odsetkowych, prowizje rozliczane liniowo lub rozpoznawane jednorazowo Grupa Kapitałowa zalicza do przychodów prowizyjnych.

Należności z tytułu kredytów preferencyjnych, w przypadku których preferencyjność polega na tym, iż część należnych Bankowi odsetek pokrywana jest przez Skarb Państwa (dopłaty do oprocentowania realizowane są np. przez Bank Gospodarstwa Krajowego lub Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) rozpoznawane są w momencie udzielenia kredytu w wysokości wypłaconych środków, a należności od BGK lub ARiMR są ujmowane w momencie wymagalności części odsetkowej raty, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunku zapłaty części kapitałowej rat. Przychody odsetkowe z tytułu powyższych kredytów otrzymywane od klientów oraz w części dotyczącej należnych dopłat prezentowane są łącznie jako przychody odsetkowe od kredytów.

(vi) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, inne niż:

- 1) aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- 3) pożyczki i należności.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej w stosunku do wyceny według zamortyzowanego kosztu odnosi na skonsolidowany kapitał z aktualizacji wyceny. Pozycja dotycząca kapitału z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości. W przypadku wystąpienia utraty wartości wskazanego składnika aktywów, zaklasyfikowanego do portfela dostępnego do sprzedaży, wcześniej ujęte zwiększenia wartości z przeszacowania do wartości godziwej pomniejszają „Kapitał z aktualizacji wyceny”. Jeżeli kwota uprzednio ujętych zwyżek jest niewystarczająca na pokrycie utraty wartości, różnicę Grupa Kapitałowa odnosi do skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

W przypadku instrumentów dłużnych przychody odsetkowe oraz dyskonto lub premia rozliczane w czasie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu dywidend” w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności.

Jeśli nie można ustalić wartości godziwej instrumentów kapitałowych, to aktywa te Grupa Kapitałowa ujmuje według kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa rozpoznaje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Pakiety wierzytelności zakupionych do windykacji na własny rachunek zostały zaklasyfikowane przez Grupę Kapitałową do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Na dzień nabycia pakiety wierzytelności ujmowane są w wysokości ceny nabycia. W przypadku, gdy termin płatności za dany pakiet jest odroczone, wartość początkowego ujęcia jest ustalana poprzez zdyskontowanie ceny za pakiet przy wykorzystaniu stopy dyskonta odzwierciedlającej termin płatności oraz kosztu zewnętrznego finansowania. W kolejnych okresach dyskonto jest odwracane w ciężar kosztów finansowych w datach aktualizacji wycen.

Na każdy dzień bilansowy wartość zakupionych pakietów wierzytelności ustalana jest według wartości godziwej przy zastosowaniu modelu wyceny. Wartość godziwą na dzień bilansowy stanowi szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących danego pakietu, zdyskontowanych do dnia wyceny z wykorzystaniem rynkowej stopy procentowej wolnej od ryzyka oraz implikowanej aktualnej marży kredytowej. Na przepływy pieniężne uwzględnione w modelu składa się cena nabycia pakietu wierzytelności, suma planowanych wpływów z tytułu odzyskanych wierzytelności („odzysków”) i suma planowanych wpływów z tytułu ponoszonych kosztów windykacji.

Podstawowe parametry modelu, tj. wpływy z tytułu odzyskanych wierzytelności i rozchody z tytułu ponoszonych kosztów windykacji ustalane są na podstawie szacunków odnośnie najbardziej prawdopodobnej wartości odzyskanych wierzytelności oraz poziomu wydatków na przeprowadzenie procesów windykacyjnych.

Powyższe szacunki wartości efektów windykacji mogą ulec zmianie w przyszłości, jak również rzeczywiste efekty windykacji mogą istotnie odbiegać od powyższych szacunków.

(vii) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do skonsolidowanego rachunku zysków i strat wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

(viii) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę Kapitałową są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Grupa Kapitałowa zalicza w skonsolidowanym rachunku zysków i strat do kosztów odsetkowych.

(ix) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Grupę Kapitałową, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Grupa Kapitałowa ujmuje według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne.

(x) Przekwalifikowanie aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa może przekwalifikować niebędący instrumentem pochodnym składnik aktywów z portfela przeznaczanego do obrotu do kategorii pożyczek i należności, jeżeli nie jest już dłużej utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia w niedalekiej przyszłości. Aby składnik aktywów finansowych mógł być przekwalifikowany, musi spełniać warunki wynikające z definicji pożyczek i należności (jeżeli nie było to wymagane do klasyfikacji jako przeznaczone do obrotu przy początkowym ujęciu) i Grupa Kapitałowa musi mieć intencję i możliwość utrzymywania składnika aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do upływu terminu zapadalności.

Przekwalifikowane aktywa finansowe Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości godziwej na moment reklasyfikacji. W przypadku przekwalifikowania z portfela przeznaczanego do obrotu, wszelkie zyski i straty ujęte już w wyniku finansowym, nie ulegają odwróceniu. Wartość godziwa składnika aktywów w momencie przekwalifikowania staje się nowym zamortyzowanym kosztem.

W przypadku aktywów finansowych przekwalifikowanych z portfela dostępnego do sprzedaży do portfela utrzymwanego do terminu zapadalności lub do portfela pożyczek i należności, wszelkie zyski i straty związane z takim składnikiem aktywów, które poprzednio odniesiono na kapitał własny, Grupa Kapitałowa ujmuje w następujący sposób: zyski lub straty ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny do dnia przekwalifikowania amortyzuje się i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu zapadalności przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa Kapitałowa nie dokonuje reklasyfikacji żadnych instrumentów finansowych do kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat po ich początkowym ujęciu.

2.11.2. Wyłączenie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych,
- 2) Grupa Kapitałowa przeniosła prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa przeniosła swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Grupa Kapitałowa może być zobowiązana zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy zaangażowanie Grupy Kapitałowej ma formę wystawionej i/lub zakupionej opcji (w tym opcji rozliczanych w środkach pieniężnych lub o podobnych cechach) na przenoszony składnik aktywów finansowych, zakres zaangażowania Grupy Kapitałowej w składnik aktywów finansowych stanowi wartość przeniesionego składnika aktywów, który Grupa Kapitałowa może odkupić, za wyjątkiem przypadku, w którym wystawiono opcję sprzedaży (w tym opcję rozliczaną w środkach pieniężnych lub o podobnych cechach) na składnik aktywów finansowych wyceniany w wartości godziwej. Zaangażowanie Grupy Kapitałowej jest wówczas ograniczone do niższej z dwóch wartości: wartości godziwej przeniesionego składnika aktywów oraz ceny wykonania opcji.

(ii) Zobowiązania finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego

zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

2.11.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączane z skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki („Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”), co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Grupa Kapitałowa traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) Grupa Kapitałowa nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej (w tym przypadku, zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Grupa Kapitałowa ujmuje jako sprzedaż zobowiązań handlowych i wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”. Zapłacone środki pieniężne Grupa Kapitałowa wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej („Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”). Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.11.4. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe,
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.11.5. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy,

gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych przesłanek utraty wartości należą np. znaczące trudności finansowe dłużnika, niespłacenie lub zaleganie ze spłaceniem odsetek lub kapitału, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika, obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

(i) Należności od innych banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

W przypadku należności od innych banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w pierwszej kolejności Grupa Kapitałowa rozważa, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które są indywidualnie istotne, a także łącznie w przypadku aktywów finansowych, które nie są indywidualnie istotne. W przypadku stwierdzenia, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on istotny, czy też nie, składnik ten jest włączany do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie oceniany pod względem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Grupa Kapitałowa dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją przesłanki, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych). Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona przez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża skonsolidowany rachunek zysków i strat. W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizacyjnych. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Grupa Kapitałowa dokonuje spisania należności kredytowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości zgodnie z polityką opisaną w punkcie 2.11.2. (i), a w szczególności, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- 2) nieskuteczność egzekucji należności Grupy Kapitałowej stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego,
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika,
- 4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów Grupa Kapitałowa nie podejmuje ponownej akcji windykacyjnej, a jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika mają wyłącznie charakter incydentalny.

Wartość bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych Grupa Kapitałowa ustala przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli pożyczka bądź należność mają przypisaną zmienną stopę procentową, to stopa dyskontowa dla wyceny utraty wartości, jest bieżącą efektywną stopą procentową. Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym zastawem składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia, niezależnie od tego, czy dokonanie egzekucji jest prawdopodobne.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe Grupa Kapitałowa grupuje według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy, np. grup ryzyka kredytowego, segmentu klienta, rodzaju zabezpieczenia, rodzaju produktu.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, Grupa Kapitałowa szacuje na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Dane historyczne dotyczące strat Grupa Kapitałowa koryguje na podstawie dostępnych bieżących danych, tak aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące strat, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie. Metodologia i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

(ii) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

W przypadku aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa indywidualnie ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów Grupa Kapitałowa obniża, a kwotę straty ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się. Kwotę odwróconej straty Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iii) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W przypadku inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży do obiektywnych dowodów utraty wartości Grupa Kapitałowa zalicza znaczący (tj. powyżej 20%) lub przedłużający się (tj. powyżej 6 miesięcy) spadek wartości godziwej składnika aktywów finansowych poniżej ceny nabycia.

Jeżeli nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, to skumulowane straty – będące różnicą pomiędzy kosztem nabycia, a bieżącą wartością godziwą, pomniejszone o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat – Grupa Kapitałowa wyksięguje z kapitału własnego i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie poddaje odwróceniu przez skonsolidowany rachunek zysków i strat. Wzrost ich wartości godziwej po ujęciu straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa bezpośrednio ujmuje w kapitale.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, ocena, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych odbywa się na takich samych zasadach jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, to kwotę odwróconego odpisu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iv) Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa ustala jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa nie poddaje odwróceniu.

2.11.6. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Grupa Kapitałowa kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.11.7. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Grupie Kapitałowej składają się: gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym i lokaty jednodniowe w innych bankach.

2.11.8. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 20 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Grupa Kapitałowa weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”, koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa Kapitałowa uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszelkie inne wydatki ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.11.9. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Grupa Kapitałowa początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Grupa Kapitałowa wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Grupa Kapitałowa ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa Kapitałowa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa weryfikuje corocznie. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa corocznie testuje pod kątem utraty wartości albo indywidualnie, albo na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Grupa Kapitałowa nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Grupa Kapitałowa corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.11.10.

2.11.10. Wartość firmy

Połączenie jednostek odbywa się poprzez połączenie odrębnych jednostek w jedną jednostkę sprawozdawczą. Wynikiem połączenia jednostek jest objęcie kontroli przez jednostkę dominującą nad jednostkami przejmowanymi. Połączenia jednostek, niepozostających pod wspólną kontrolą, rozlicza się metodą nabycia. Metoda nabycia postrzega połączenie jednostek z perspektywy tej jednostki, która identyfikuje się, jako jednostkę przejmującą. Jednostka przejmująca ujmuje przejęte aktywa, zobowiązania i wzięte na siebie zobowiązania warunkowe, w tym te z nich, które nie były wcześniej ujęte przez jednostkę przejmowaną. Zastosowanie metody nabycia polega na wykonaniu następujących czynności:

- 1) identyfikacji jednostki przejmującej,
- 2) ustalenie kosztu połączenia jednostek gospodarczych,
- 3) przypisanie na dzień przejścia kosztu połączenia jednostek gospodarczych przejmowanym aktywom oraz brany na siebie zobowiązaniom i zobowiązaniom warunkowym.

Jednostka przejmująca ustala koszt połączenia jednostek w kwocie równej wartości godziwej, na dzień wymiany aktywów wydanych, zobowiązań zaciągniętych lub wziętych na siebie oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę przejmującą w zamian za kontrolę nad jednostką przejmowaną.

W wyniku rozliczenia nabycia jednostki Grupa Kapitałowa dokonuje obliczenia wartości firmy.

Wartość firmy z tytułu nabycia jednostki Grupa Kapitałowa początkowo ujmuje według ceny nabycia, stanowiącej nadwyżkę kosztów przejścia kontroli nad udziałem jednostki dominującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Grupa Kapitałowa przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Grupa Kapitałowa tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.11.11. Leasing

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingodawca

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę Kapitałową jako leasingodawcę, przedmiot leasingu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Początkowe koszty bezpośrednio poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego Grupa Kapitałowa dodaje do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

Grupa jako leasingobiorca

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę jako leasingobiorcę, przedmiot leasingu nie jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej.

Oplaty z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Leasing finansowy

Grupa jako leasingodawca

Grupa Kapitałowa nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedmiotu leasingu.

Grupa Kapitałowa ujmuje natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych.

Oplaty leasingowe Grupa Kapitałowa dzieli między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Grupa jako leasingobiorca

Przedmiot leasingu Grupa Kapitałowa ujmuje w aktywach i zobowiązaniach w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

Oplaty leasingowe Grupa Kapitałowa dzieli między koszty opłat leasingowych i zmniejszenie salda zobowiązań w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Koszty z tytułu leasingu finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Aktywa trwale będące przedmiotem umowy leasingu finansowego Grupa Kapitałowa amortyzuje w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas aktywa trwale używane na podstawie umów leasingu finansowego Grupa Kapitałowa amortyzuje przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

2.11.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę Grupa Kapitałowa ustala dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i Grupa Kapitałowa dokonuje wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne Grupa Kapitałowa dyskontuje do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Grupa Kapitałowa dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów bądź ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy,

gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Grupa Kapitałowa testuje niefinansowe aktywa trwałe o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Grupa Kapitałowa przeprowadza dla poszczególnych aktywów, lub dla ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

2.11.13. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Grupie Kapitałowej ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa Kapitałowa spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze oraz na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Wysokość rezerwy na świadczenia pracownicze obejmującej odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe ustala się metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Rezerwa wyceniana jest w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych i odpraw rentowych oraz nagród jubileuszowych na podstawie wyceny aktuarialnej dokonywanej przez Grupę Kapitałową, co najmniej raz na rok.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Grupę Kapitałową przewidywanych, niekorzystnych dla Grupy Kapitałowej skutków finansowych toczących się postępowań sądowych.

2.11.14. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Grupa Kapitałowa dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Grupa Kapitałowa ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na

zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.11.15. Pozostałe składniki skonsolidowanego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Innych aktywów” Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności Grupa Kapitałowa ustala poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Grupa Kapitałowa ujmuje jako pozostałe przychody operacyjne.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia),
- 2) aktywny plan znalezienia nabywcy został rozpoczęty,
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej.

Oczekiwane jest, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5.9, a działania potrzebne do zakończenia planu wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Grupa Kapitałowa zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Grupa Kapitałowa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- 1) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

(iv) Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi Grupa Kapitałowa wycenia na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, to różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem, przechowaniem i wyceną. Aktywa przejęte za długi Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.11.16. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz oprocentowanych aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, przychody i koszty odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu bądź desygnowanych przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności, dostępnych do sprzedaży i przeznaczonych do obrotu, ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje dalej w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, lecz liczy od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (od nowej niższej wartości instrumentu, to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość). Do wyliczenia przychodów odsetkowych od nowo ustalonej wartości instrumentu Grupa Kapitałowa stosuje stopę procentową, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów w rachunku bieżącym oraz rewolwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Opłaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji przychodów odsetkowych.

Opłaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji wynik z tytułu prowizji i opłat.

Opłaty za zobowiązanie się Banku do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Grupa Kapitałowa oferuje produkty bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane poprzez placówki Banku, takie jak np. grupowe ubezpieczenia na życie, od utraty pracy, ubezpieczenia majątku. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego Grupa Kapitałowa analizuje powiązanie produktu ubezpieczeniowego z produktem bankowym, w celu właściwego ujęcia przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych w rachunku zysków i strat.

Czynnikami podlegającymi analizie są:

- 1) sposób oferowania produktu ubezpieczeniowego, tj. możliwość nabycia produktu bankowego bez produktu ubezpieczeniowego oraz możliwość nabycia wyłącznie produktu ubezpieczeniowego;
- 2) możliwość zawarcia produktu ubezpieczeniowego poza Bankiem,
- 3) ilość rezygnacji i wysokość zwracanych składek,
- 4) cykl rozliczeń z klientem,
- 5) zakres czynności wykonywanych przez Bank na rzecz ubezpieczyciela.

W przypadku prowizji od sprzedawanych produktów ubezpieczeniowych pobieranych z góry i powiązanych z produktem bankowym, całość otrzymanej prowizji za sprzedaż ubezpieczenia stanowi element efektywnej stopy procentowej produktu bankowego i ujmowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji przychodów odsetkowych.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktem bankowym, których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym oraz dla których prowizje rozliczają się liniowo, rozpoznawane są w przychodach prowizyjnych dotyczących produktów ubezpieczeniowych.

Prowizje z tytułu produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami bankowymi, rozpoznawane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:

- 1) liniowo, przez okres ważności polisy, w przypadku gdy Bank, oprócz czynności sprzedaży, świadczy także dodatkowe usługi na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania okresu ubezpieczenia,
- 2) jednorazowo, w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy, w przypadku gdy Bank nie jest zobowiązany, zgodnie z postanowieniami umów zawartych z ubezpieczycielami, do świadczenia innych usług niż zawarcie umowy ubezpieczeniowej i przekazanie składki oraz gdy nie występuje ryzyko całkowitego lub częściowego zwrotu wynagrodzenia Banku.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej w Grupie Kapitałowej składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek,
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji,
- 3) przychody z tytułu dywidend, które Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania,
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, w tym w szczególności:
 - a) zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,
 - b) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe),
- 5) wynik na działalności inwestycyjnej - zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży, dłużnych papierów

wartościowych zaklasyfikowanych do pożyczek i należności oraz aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Grupa Kapitałowa wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną jednostki dominującej.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski z tytułu sprzedaży towarów i usług, przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników aktywów trwałych i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien, przychodów z tytułu dzierżawy i najmu nieruchomości oraz rozwiązanych rezerw na sprawy sporne i aktywa przejęte za długi.

Na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności, koszty rezerw na sprawy sporne oraz darowizny.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.11.17. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Grupa Kapitałowa wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (w przypadku należności - podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym, a nie w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Grupa Kapitałowa oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- 2) w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli Grupy Kapitałowej i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać wyżej wymienione różnice, ulgi i straty z wyjątkiem przypadku, gdy:

- 1) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- 2) w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu

odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową na tego samego podatnika.

2.11.18. Kapitały własne Grupy Kapitałowej

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku oraz poszczególnych spółek zależnych. Do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez kapitał z aktualizacji wyceny z tym, że do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa włącza tylko te części kapitałów własnych jednostek zależnych, które powstały po dniu nabycia udziałów lub akcji przez jednostkę dominującą.

Kapitały własne Grupy Kapitałowej stanowią:

- 1) kapitał zakładowy - dotyczy jedynie kapitału Banku jako podmiotu dominującego i wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej,
- 2) „premia emisyjna” – nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej pozostałe po pokryciu kosztów emisji,
- 3) fundusz ogólnego ryzyka bankowego - w Banku BPS S.A. tworzony jest zgodnie z Prawem bankowym z dnia 29 sierpnia 1997 roku z zysku po opodatkowaniu,
- 4) pozostałe kapitały - kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie z statutami Spółek z odpisów z zysku oraz kapitały rezerwowe tworzone z odpisów z zysku,
- 5) kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, oraz wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej kapitał z aktualizacji wyceny prezentowany jest w ujęciu netto,
- 6) niepodzielony wynik z lat ubiegłych obejmuje niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych jednostek objętych konsolidacją metodą pełną,
- 7) zysk/strata netto wynikająca ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Zysk netto uwzględnia podatek dochodowy.

Dodatkowo do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa zalicza wykupione akcje własne, które prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej ze znakiem ujemnym.

Wykupione akcje własne są ujmowane przez Grupę Kapitałową według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na skonsolidowany rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową, a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i podobnie nie jest do nich alokowana wypłata dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Grupa Kapitałowa ujawnia w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „Pozostałych zobowiązań”.

2.11.19. Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym jest to udział w kapitale własnym jednostki zależnej konsolidowanej metodą pełną, a należący do jednostki innej niż spółka lub inne jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa Kapitałowa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2.11.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. z 1996 roku Nr 70, poz. 335 z późn. zm.) Grupa Kapitałowa tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Grupie Kapitałowej nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na potrzeby prezentacji w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupa Kapitałowa nie ujawnia aktywów i zobowiązań ZFŚS ze względu na fakt, że zgodnie z MSR 32 nie stanowią one aktywów i zobowiązań Grupy Kapitałowej.

2.11.21. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Grupy Kapitałowej oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Grupa Kapitałowa.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na walutę polską przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31.12.2014	31.12.2013
EUR	4,2623	4,1472
USD	3,5072	3,0120

3. Segmentacja działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmencie oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (głównemu organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Grupy Kapitałowej została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment sprzedaży,
- 2) segment inwestycyjny,
- 3) segment aktywów wydzielonych,
- 4) niezaalokowane

Segment sprzedaży

Segment sprzedaży obejmuje obsługę klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych (przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe). Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu następujących produktów:

- 1) produkty kredytowe, w tym: kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe, kredyty z dofinansowaniem ze środków pomocowych w ramach funduszy strukturalnych UE, kredyty preferencyjne lub z dotacją,
- 2) produkty depozytowe, w tym: rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe,
- 3) produkty transakcyjne, w tym: obsługa gotówkowa, płatności masowe, przelewy krajowe i zagraniczne, polecenie zapłaty.

Do segmentu zaliczona została także działalność spółek Twój Leasing S.A. oraz BPS Faktor S.A.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz działalność maklerską. W ramach tego segmentu są wykazywane wyniki Domu Maklerskiego Banku BPS S.A., BPS Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., BPS Doradztwo S.A. oraz wszystkich zamkniętych funduszy inwestycyjnych.

Segment aktywów wydzielonych

W ramach segmentu aktywów wydzielonych prowadzona jest działalność restrukturyzacyjno-windykacyjna wierzytelności. Wierzytelności te zarządzane są zarówno przez Bank jak i poprzez Centrum Finansowe Banku BPS S.A. na podstawie umów-zlecenia oraz umów cesji.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Grupie Kapitałowej. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowe przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku

	Segment Sprzedaży	Segment Inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	222 808	67 059	-10 320	0	279 547
- Przychody odsetkowe, z tego:	442 147	760 914	6 951	0	1 210 012
- przychody odsetkowe od klientów	397 961	245 739	6 950	0	650 650
- przychody odsetkowe wewnętrzne	44 186	515 175	1	0	559 362
- Koszty odsetkowe, z tego:	-219 339	-693 855	-17 271	0	-930 465
- koszty odsetkowe od klientów	-36 757	-332 806	-1 540	0	-371 103
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-182 582	-361 049	-15 731	0	-559 362
Wynik z tytułu prowizji	38 055	9 165	-318	14 612	61 514
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, wynik na działalności inwestycyjnej	2 081	26 618	-675	1 799	29 823
Pozostałe przychody/koszty	2 908	144 404	747	6 599	154 658
Ogólne koszty administracyjne	-198 377	-142 724	-14 081	-1 477	-356 659
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-164 107	-77 003	-65 442	5 482	-301 070
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych	0	-24	0	0	-24
Wynik segmentu brutto	-96 632	27 495	-90 089	27 015	-132 211
Podatek dochodowy	0	0	0	9 785	9 785
Wynik finansowy netto	-96 632	27 495	-90 089	36 800	-122 426

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej według stanu na 31 grudnia 2014 roku

	Segment Sprzedaży	Segment Inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu finansowego	6 923 536	873 175	378 441	0	8 175 152
Pozostałe aktywa, w tym:	118 816	9 079 488	44 105	485 531	9 727 940
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	92 080	92 080
Aktywa razem	7 042 352	9 952 663	422 546	485 531	17 903 092
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	2 137 427	14 647 799	6 558	0	16 791 784
Pozostałe zobowiązania	6 670	368 061	6 653	110 940	492 324
Kapitał własny	0	0	0	618 984	618 984
Zobowiązania i kapitał własny razem	2 144 097	15 015 860	13 211	729 924	17 903 092

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku

	Segment Sprzedaży	Segment Inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	250 003	48 894	31 791	0	330 688
- Przychody odsetkowe, z tego:	536 579	631 500	50 192	0	1 218 271
- przychody odsetkowe od klientów	484 252	379 967	50 191	0	914 410
- przychody odsetkowe wewnętrzne	52 327	251 533	1	0	303 861
- Koszty odsetkowe, z tego:	-286 576	-582 606	-18 401	0	-887 583
- koszty odsetkowe od klientów	-50 077	-530 278	-3 367	0	-583 722
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-236 499	-52 328	-15 034	0	-303 861
Wynik z tytułu prowizji	36 973	6 448	-839	12 321	54 903
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, wynik na działalności inwestycyjnej	2 012	17 392	-1 215	-1	18 188
Pozostałe przychody/koszty	5 522	-3 614	3 685	7 497	13 090
Ogólne koszty administracyjne	-214 215	-53 271	-11 402	-916	-279 804
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-218 104	-15 658	-45 106	-9 811	-288 679
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych	0	2 585	0	0	2 585
Wynik segmentu brutto	-137 809	2 776	-23 086	9 090	-149 029
Podatek dochodowy	0	0	0	27 844	27 844
Wynik finansowy netto	-137 809	2 776	-23 086	36 934	-121 185

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej według stanu na 31 grudnia 2013 roku

	Segment Sprzedaży	Segment Inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu finansowego	7 495 348	766 400	408 285	0	8 670 033
Pozostałe aktywa, w tym:	112 918	10 620 359	42 915	546 186	11 322 378
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	86 675	86 675
Aktywa razem	7 608 266	11 386 759	451 200	546 186	19 992 411
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	1 991 864	16 673 729	13 023	0	18 678 616
Pozostałe zobowiązania	3 490	375 394	4 766	201 791	585 441
Kapitał własny	0	0	0	728 354	728 354
Zobowiązania i kapitał własny razem	1 995 354	17 049 123	17 789	930 145	19 992 411

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2014	2013
Przychody z tytułu środków w Banku Centralnym	261	2 119
Przychody z tytułu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	1 460	1 503
Przychody z tytułu lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	11 430	13 119
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	400 206	535 082
Przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	159 912	279 275
Przychody z tytułu aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	72 228	81 682
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 002	1 479
Pozostałe	4 151	151
Razem przychody z tytułu odsetek	650 650	914 410

Odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	2014	2013
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	72 913	85 881
Pozostałe inwestycje finansowe	9 139	6 137
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	82 052	92 018

Koszty z tytułu odsetek	2014	2013
Koszty z tytułu zobowiązań wobec innych banków	-309 764	-501 751
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	-38 024	-54 025
Koszty z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-136	-246
Koszty z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-21 071	-25 594
Koszty z tytułu zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-1 041	0
Pozostałe	-1 067	-2 106
Razem koszty z tytułu odsetek	-371 103	-583 722

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2014	2013
Przychody z tytułu prowizji i opłat od banków	23 842	23 833
Przychody z tytułu prowizji i opłat od klientów	60 146	60 916
- z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	24 659	21 945
- z tytułu obsługi rachunków bankowych	7 808	7 621
- z tytułu kart płatniczych i kredytowych	2 933	6 140
- z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	6 995	8 752
- z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	823	333
- z tytułu operacji kasowych	8 030	9 117
- z tytułu zobowiązań gwarancyjnych	977	1 266
- z tytułu prowizji dystrybucyjnej	0	0
- z tytułu administracji wierzytelnościami	9	79
- pozostałe	7 912	5 663
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	83 988	84 749

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Koszty z tytułu prowizji i opłat	2014	2013
Koszty z tytułu prowizji i opłat od banków	-5 805	-10 962
Koszty z tytułu prowizji i opłat od klientów	-16 669	-18 884
- z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	-60	-67
- z tytułu obsługi rachunków bankowych	-65	-163
- z tytułu kart płatniczych i kredytowych	-10 185	-10 132
- z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	-1 465	-1 620
- z tytułu operacji kasowych	0	0
- z tytułu zobowiązań gwarancyjnych	0	0
- z tytułu administracji wierzytelnościami	-590	-919
- pozostałe	-4 304	-5 983
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-22 474	-29 846

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend	2014	2013
Od emitentów aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	2
Od emitentów aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	1 725	2 916
Razem przychody z tytułu dywidend	1 725	2 918

7. Wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik na wycenie aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	2014	2013
Wynik na instrumentach kapitałowych	700	660
Wynik na instrumentach dłużnych	5 839	3 120
Wynik na instrumentach pochodnych	136	4 275
Razem wynik na wycenie aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6 675	8 055

Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany	4 701	18 522
Razem wynik z pozycji wymiany	4 701	18 522

Wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

11 376	26 577
---------------	---------------

8. Wynik na działalności inwestycyjnej

	2014	2013
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:	16 722	-11 169
- instrumenty dłużne	19 790	-14 228
- instrumenty kapitałowe	-3 068	3 059
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	-138
- instrumenty dłużne	0	-138
- instrumenty kapitałowe	0	0
Razem wynik na działalności inwestycyjnej	16 722	-11 307

9. Pozostałe przychody operacyjne

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	103 684	34 378
Przychody ze sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	25 221	220
- środków trwałych - nieruchomości	24 565	0
- pozostałych środków trwałych	642	216
- nieruchomości inwestycyjnych	0	0
- środków leasingowanych na rzecz osób trzecich	0	0
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	0	4
- pozostałe	14	0
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	2 941	4 984
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności	0	0
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	326	566
Przychody z nieruchomości inwestycyjnych	0	0
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw	2 569	1 579
- na zobowiązania pracownicze	2 565	262
- na zobowiązania sporne	0	341
- na pozostałe zobowiązania	4	976
Pozostałe	52 431	17 535
Razem pozostałe przychody operacyjne	<u>187 172</u>	<u>59 262</u>

Przyrost wartości ujawnionych przez Grupę Kapitałową w roku 2014 w pozycjach „Przychody ze sprzedaży towarów i usług” oraz „Przychody ze sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży” w porównaniu z rokiem 2013 wynika z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

W związku z objęciem kontrolą czterech Uzdrowisk, w roku 2014 w pozycji „Pozostałe” Grupa Kapitałowa ujęła przychody z tytułu wygaśnięcia zobowiązania warunkowego wobec NTI S.A. (obecnie: ABC Finanse S.A.) w kwocie 36.690 tys. zł, odwrócenia dokonanej w latach ubiegłych wyceny metodą praw własności Uzdrowisk w kwocie 4.283 tys. zł oraz rozpoznała ujemną wartość firmy w związku z objęciem kontroli nad spółką NTI S.A. w kwocie 9.032 tys. zł.

W roku 2013 pozycja „Pozostałe” obejmuje zwrot nadpłaconych przez Bank składek do KNF oraz otrzymany zwrot podatku VAT. Obie te pozycje łącznie wynosiły 11.370 tys. zł. Dodatkowo w pozycji tej został ujawniony wynik na utracie kontroli w spółce Positive Advisory S.A. w likwidacji w wysokości 3.935 tys. zł.

10. Pozostałe koszty operacyjne

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług	-18 303	-25 628
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-4 610	-911
- środków trwałych - nieruchomości	-162	-13
- pozostałych środków trwałych	-1 622	-898
- nieruchomości inwestycyjnych	0	0
- środków leasingowanych na rzecz osób trzecich	0	0
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	0	0
- wartości niematerialnych	-1 784	0
- pozostałe	-1 042	0
Koszty windykacji	-1 498	-1 040
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-336	-42
Koszty transakcji kartami skradzionymi, sfalszowanymi, zagubionymi i inne koszty związane z reklamacjami klientów	0	0
Koszty przekazanych darowizn	-293	-785
Koszty tworzenia rezerw	-2 259	-5 189
- na zobowiązania sporne	-1 592	-549
- na pozostałe zobowiązania	-667	-4 640
Pozostałe	-5 215	-12 577
Razem pozostałe koszty operacyjne	<u>-32 514</u>	<u>-46 172</u>

Przyrost wartości ujawnionych przez Grupę Kapitałową w roku 2014 w pozycjach „Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży” w porównaniu z rokiem 2013 wynika z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

W pozycji „Pozostałe” w roku 2014 Grupa Kapitałowa ujawniła między innymi korekty podatku VAT za rok 2013 w wysokości 1.922 tys. zł oraz koszty związane z przedterminowym rozwiązaniem umowy najmu budynku w wysokości 859 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku w pozycji „Pozostałe”, Grupa Kapitałowa ujawniła spisane w koszty aktywowanych nakładów związanych z wdrożeniem w Banku systemu centralnego przez podmiot z Grupy Kapitałowej. Dodatkowo w pozycji tej Grupa Kapitałowa ujawniła poniesioną stratę na dwuetapowym nabyciu kontroli w podmiotach BPS 3 NS FIZ oraz BPS 4 NS FIZ w wysokości 2.279 tys. zł.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

11. Ogólne koszty administracyjne

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Koszty świadczeń pracowniczych	-167 798	-126 547
Koszty działania	-142 574	-119 476
- utrzymania i wynajmu budynków	-30 825	-13 676
- eksploatacji systemów informatycznych	-30 102	-28 440
- pocztowe i telekomunikacyjne	-4 437	-5 157
- badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-6 679	-9 423
- reklamy i reprezentacji	-6 393	-16 060
- podatki i opłaty	-7 090	-3 819
- opłaty ponoszone na rzecz BFG i KNF	-14 551	-12 635
- usługi ochrony	-1 809	-4 201
- obsługi, napraw i remontów	-6 862	-3 238
- ubezpieczenia	-2 341	-2 092
- usług KIR	-223	-233
- pozostałe	-31 262	-20 502
Amortyzacja	-38 555	-30 702
- rzeczowych aktywów trwałych	-27 648	-18 508
- nieruchomości inwestycyjnych	-33	0
- wartości niematerialnych	-10 874	-12 194
Pozostałe	-7 732	-3 079
Razem ogólne koszty administracyjne	<u>-356 659</u>	<u>-279 804</u>

Przyrost wartości ujawnionych przez Grupę Kapitałową w roku 2014 w powyższej nocie w porównaniu z rokiem 2013 wynika z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

Szczegółowy podział kosztów świadczeń pracowniczych znajduje się w nodzie nr 12.

12. Świadczenia pracownicze

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Wynagrodzenia	-139 113	-104 677
- w tym rezerwy na świadczenia pracownicze	-1 766	-1 722
Ubezpieczenia	-20 621	-15 635
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	-8 064	-6 235
- w tym odpisy na ZFŚS	-2 531	-1 597
Razem świadczenia pracownicze	<u>-167 798</u>	<u>-126 547</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu bieżącego
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Pozostałe	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu niewplywających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresie	Pozostałe		
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu:	-423 805	-315 632	0	4 500	94 223	17 992	-622 722	-221 409
- banki	0	0	0	0	0	0	0	0
- klienci korporacyjni	-309 597	-265 552	0	4 500	64 835	17 439	-488 375	-200 717
- rolnicy	-21 290	-8 729	0	0	4 662	0	-25 357	-4 067
- przedsiębiorcy indywidualni	-34 607	-22 888	0	0	9 362	0	-48 133	-13 526
- osoby fizyczne	-58 054	-17 786	0	0	14 608	553	-60 679	-3 178
- instytucje rządowe i samorządowe	-257	-677	0	0	756	0	-178	79
- pozostałe podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-29 538	-45 096	-63	0	3 616	46	-71 035	-41 480
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tytułu leasingu finansowego	-15 684	-14 226	0	0	2 477	0	-27 433	-11 749
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	-15 097	-1 440	0	0	0	0	-16 537	-1 440
Zapasy	-52	-139	0	0	0	77	-114	-139
Inwestycje w jednostki podporządkowane	-12 000	0	0	0	12 000	0	0	12 000
Rzeczowe aktywa trwałe	-2 738	-38 096	-1 037	697	0	0	-41 174	-38 096
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	-64	0	0	0	0	-64	-64
Wartości niematerialne	-368	-653	0	0	0	363	-658	-653
Inne aktywa	-7 691	-2 514	-9 111	104	235	9 274	-9 703	-2 279
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-8 596	-1 804	-6	0	6 043	0	-4 363	4 239
Razem	-515 569	-419 664	-10 217	5 301	118 594	27 752	-793 803	-301 070

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu porównawczego
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Pozostałe	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu niewpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresie	Pozostałe		
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu:	-218 352	-303 170	-149	0	44 477	53 389	-423 805	-258 693
- banki	0	0	0	0	0	0	0	0
- klienci korporacyjni	-119 737	-251 003	-149	0	23 991	37 301	-309 597	-227 012
- rolnicy	-19 806	-5 721	0	0	3 097	1 140	-21 290	-2 624
- przedsiębiorcy indywidualni	-37 259	-18 510	0	0	11 231	9 931	-34 607	-7 279
- osoby fizyczne	-41 550	-27 679	0	0	6 158	5 017	-58 054	-21 521
- instytucje rządowe i samorządowe	0	-257	0	0	0	0	-257	-257
- pozostałe podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-19 229	-21 561	0	2 001	9 251	0	-29 538	-12 310
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tytułu leasingu finansowego	-10 433	-9 143	0	0	3 892	0	-15 684	-5 251
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	-13 650	-1 447	0	0	0	0	-15 097	-1 447
Zapasy	-52	0	0	0	0	0	-52	0
Investycje w jednostki podporządkowane	-12 000	0	0	0	0	0	-12 000	0
Rzeczowe aktywa trwałe	-2 738	0	0	0	0	0	-2 738	0
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartości niematerialne	-5 398	-4 400	0	4 182	0	5 248	-368	-4 400
Inne aktywa	-7 972	-6 795	-2 292	9 119	51	198	-7 691	-6 744
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-8 762	-6 562	0	0	6 728	0	-8 596	166
Razem	-298 586	-353 078	-2 441	15 302	64 399	58 835	-515 569	-288 679

14. Podatek dochodowy

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Bieżący podatek dochodowy	-4 582	-12 242
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-4 888	-12 242
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	306	0
Podatek pobrany u źródła	0	0
Odroczony podatek dochodowy	14 367	40 086
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	14 367	40 086
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	<u>9 785</u>	<u>27 844</u>
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	0	0
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na kapitał	2 163	2 685
Niezrealizowana (strata)/zysk z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2 163	2 685
Zysk netto z tytułu aktualizacji wyceny gruntów i budynków	0	0
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	<u>2 163</u>	<u>2 685</u>

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazanym w rachunku zysków i strat.

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Zysk (strata) brutto	-132 211	-149 029
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	25 120	28 316
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	49 501	56 791
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	37 322	2 827
- otrzymane dywidendy	1 329	2 918
- przychody do otrzymania	3	42 023
- pozostałe	10 847	9 023
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-93 700	-48 492
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-33 942	-24 121
- pozostałe	-59 758	-24 371
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	-36 506	-10 785
Efektywne obciążenie zysku (straty) brutto podatkiem dochodowym	<u>9 785</u>	<u>27 844</u>
Efektywna stawka podatkowa	<u>7,40%</u>	<u>18,68%</u>
	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	5 928	17 140
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	369	94

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczoney

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2014 i 31 grudnia 2013 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2014	31.12.2013	2014	2013
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	80 483	15 494	-64 989	13 731
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	170	180	10	11
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	73 830	64 321	-9 509	13 750
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	18 150	15 268	-2 882	-2 077
- pozostałe	74 225	43 694	-30 531	15 850
Dodatnie różnice przejściowe razem	246 858	138 957	-107 901	41 265
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	46 904	26 402	-20 502	7 840
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	40 676	12 512	x	x
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na całkowite dochody	7 728	2 377	x	x
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	54 632	28 779	x	x
Kwota kompensaty	51 969	25 494	x	x
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 663	3 285	x	x
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zapłacenia	12 536	42 501	-29 965	-20 623
- odsetki skapitalizowane	506	694	-188	-890
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	25 968	20 220	5 748	8 279
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	408 446	262 849	145 597	195 243
- wycena aktywów finansowych	83 830	97 654	-13 824	-12 967
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobrane z góry	53 168	68 294	-15 126	-7 611
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	7 397	6 899	498	-2 091
- pozostałe	114 246	64 603	49 643	10 375
Ujemne różnice przejściowe razem	706 097	563 714	142 383	169 715
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	134 158	107 107	27 053	32 246
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	52 056	26 644	x	x
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na całkowite dochody	9 891	5 062	x	x
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	144 049	112 169	x	x
Kwota kompensaty	51 969	25 494	x	x
Aktywa z tytułu podatku odroczonego prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	92 080	86 675	x	x
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	x	x	7 816	X
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	x	x	14 367	40 086
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	2 163	2 685	0	0

15. Zysk na akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest w oparciu o zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej poprzez podzielenie zysku netto, który na nich przypada przez średniowązoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2014	2013
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	-121 246	-119 425
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	327 420	315 331
Zysk (strata) przypadający na akcję (w zł)	-0,37	-0,38

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za rok obrotowy przypadającego na akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego. W roku 2014 oraz 2013 nie występowały instrumenty rozwadniające.

	2014	2013
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	-121 246	-119 425
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	327 420	315 331
Zysk (strata) rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	-0,37	-0,38

16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidendy oraz pozostałe wypłaty na rzecz akcjonariuszy są ujmowane bezpośrednio w kapitałach. Zobowiązanie z tytułu dywidendy nie jest wykazywane do czasu kiedy jednostka nie ma obowiązku wypłaty dywidendy, tj. do czasu zatwierdzenia wypłaty.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 Bank wygenerował stratę, w związku z tym nie będzie wypłacona akcjonariuszom dywidenda za 2014 rok.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 Bank wygenerował stratę, w związku z tym nie została wypłacona akcjonariuszom dywidenda za 2013 rok.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 7 tys. zł.

17. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2014	31.12.2013
Środki pieniężne w kasie	115 585	111 555
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	862 348	638 853
Pozostałe środki	0	0
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	977 933	750 408

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

18. Należności od innych banków

Należności od innych banków według rodzaju	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rachunki bieżące	111 683	110 228
Lokaty	346 817	217 706
Kredyty i pożyczki	161 525	155 650
Pozostałe należności	16 025	18 282
Razem należności od innych banków brutto	636 050	501 866
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem należności od innych banków netto	<u>636 050</u>	<u>501 866</u>

Należności od innych banków według terminów zapadalności	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	373 832	296 394
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	67 226	24 700
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	70 893	38 947
powyżej 1 roku do 5 lat	116 041	132 064
powyżej 5 lat	7 986	9 761
o nieokreślonym terminie zapadalności	72	0
Razem należności od innych banków brutto	636 050	501 866
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem należności od innych banków netto	<u>636 050</u>	<u>501 866</u>

Wszystkie należności od innych banków podlegały analizie indywidualnej, zgodnie z którą nie zidentyfikowano utraty wartości i nie utworzono odpisów na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku.

19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa posiadała należność z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu w wysokości nominalnej 16.537 tys. zł, która wynikała z podpisanej umowy nabycia akcji spółki giełdowej z przyrzeczeniem ich odsprzedaży po cenie określonej w umowie. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość nominalna tej należności wynosiła 15.097 tys. zł. W latach 2014 oraz 2013 Grupa Kapitałowa utworzyła odpis aktualizujący w pełnej wysokości, stąd też wartość bilansowa przedmiotowej należności na dzień 31 grudnia 2014 i 2013 roku wyniosła zero.

20. Pochodne instrumenty finansowe

Wartości godziwe pochodnych instrumentów finansowych

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

	Aktywa 31.12.2014	Zobowiązania 31.12.2014	Aktywa 31.12.2013	Zobowiązania 31.12.2013
FX swap	494	229	674	157
FX forward	2 802	1 517	1 657	1 336
Opcje walutowe	0	0	0	0
CIRS	0	0	0	0
IRS	2 996	4 481	4 819	4 646
FRA	0	495	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	6 292	6 722	7 150	6 139

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała instrumentów finansowych ujętych w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej (operacje typu FX forward) oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Grupę Kapitałową w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty FX swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Kontrakty FRA to kontrakty analogiczne do futures, tyle, że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Opcje procentowe to umowy, na mocy, których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za przejęcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premie. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą Kapitałową, a klientem (w transakcji pozagiełdowej).

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	283 214	50 986	0	0	0	334 200	229	494
zakup	141 353	25 574	0	0	0	166 927	229	490
sprzedaż	141 861	25 412	0	0	0	167 273	0	4
Forward walutowy	19 632	299 850	111 308	0	0	430 790	1 517	2 802
zakup	9 880	150 254	55 530	0	0	215 664	82	1 042
sprzedaż	9 752	149 596	55 778	0	0	215 126	1 435	1 760
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Cross Currency IRS	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	0	0	0	221 000	0	221 000	4 481	2 996
zakup	0	0	0	123 000	0	123 000	4 481	0
sprzedaż	0	0	0	98 000	0	98 000	0	2 996
Forward rate agreements (FRA)	0	0	300 000	0	0	300 000	495	0
zakup	0	0	300 000	0	0	300 000	495	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	302 846	350 836	411 308	221 000	0	1 285 990	6 722	6 292

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	252 855	0	0	0	0	252 855	157	674
zakup	126 158	0	0	0	0	126 158	157	663
sprzedaż	126 697	0	0	0	0	126 697	0	11
Forward walutowy	76 264	34 660	75 491	0	0	186 415	1 336	1 657
zakup	38 713	17 338	37 086	0	0	93 137	1 336	1
sprzedaż	37 551	17 322	38 405	0	0	93 278	0	1 656
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Cross Currency IRS	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	0	0	200 000	46 000	0	246 000	4 646	4 819
zakup	0	0	100 000	23 000	0	123 000	0	4 819
sprzedaż	0	0	100 000	23 000	0	123 000	4 646	0
Forward rate agreements (FRA)	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	329 119	34 660	275 491	46 000	0	685 270	6 139	7 150

21. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według rodzaju

Rodzaj aktywów finansowych	31.12.2014	31.12.2013
Notowane	7 781	11 310
Notowane dłużne papiery wartościowe		
- emitowane przez NBP	0	0
- emitowane przez inne banki	1 734	1 547
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	78
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	265	1 957
- emitowane przez Skarb Państwa	5 697	7 521
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0
Notowane dłużne papiery wartościowe razem	7 696	11 103
Notowane kapitałowe papiery wartościowe		
- emitowane przez inne banki	0	0
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	2	6
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	83	201
Notowane kapitałowe papiery wartościowe razem	85	207
Nienotowane	418	282
Nienotowane dłużne papiery wartościowe		
- emitowane przez NBP	0	0
- emitowane przez inne banki	0	0
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	414	278
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0
Nienotowane dłużne papiery wartościowe razem	414	278
Nienotowane kapitałowe papiery wartościowe		
- emitowane przez inne banki	0	0
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	4	4
Nienotowane kapitałowe papiery wartościowe razem	4	4
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu brutto	8 199	11 592
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu netto	8 199	11 592

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności

	31.12.2014	31.12.2013
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	26	1 107
powyżej 1 roku do 5 lat	5 310	6 093
powyżej 5 lat	2 248	3 903
o nieokreślonym terminie zapadalności	615	489
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu brutto	8 199	11 592
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu netto	8 199	11 592

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku żadne aktywa finansowe posiadane przez Grupę Kapitałową nie zostały zakwalifikowane w momencie początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
W rachunku bieżącym od klientów	327 740	416 904
W rachunku kredytowym	7 112 619	7 460 311
- klienci korporacyjni	4 963 121	5 267 962
- rolnicy	650 245	696 710
- przedsiębiorcy indywidualni	377 456	403 300
- osoby fizyczne	911 928	856 780
- instytucje rządowe i samorządowe	209 869	235 559
Dłużne papiery wartościowe	60 718	155 137
Skupione wierzytelności	262 218	141 607
Pozostałe należności	117 433	110 573
Razem kredyty i pożyczki brutto	7 880 728	8 284 532
Odpisy z tytułu utraty wartości	-622 722	-423 805
Razem kredyty i pożyczki netto	7 258 006	7 860 727

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów zapadalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	637 085	681 241
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	307 120	512 970
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	1 192 870	1 467 371
powyżej 1 roku do 5 lat	2 342 117	2 387 128
powyżej 5 lat	2 144 172	2 539 045
dla których termin zapadalności upłynął	1 257 364	696 777
Razem kredyty i pożyczki brutto	7 880 728	8 284 532
Odpisy z tytułu utraty wartości	-622 722	-423 805
Razem kredyty i pożyczki netto	7 258 006	7 860 727

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według przesłanki utraty wartości

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według przesłanki utraty wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>Wartość brutto bez utraty wartości</u>	<u>Wartość brutto z utratą wartości</u>	<u>Odpisy na kredyty i pożyczki bez utraty wartości IBNR</u>	<u>Odpisy na kredyty i pożyczki z utratą wartości</u>	<u>Razem wartość netto</u>
W rachunku bieżącym od klientów	327 261	479	-2 678	-312	324 750
W rachunku kredytowym	5 033 265	2 079 354	-27 276	-578 113	6 507 230
- klienci korporacyjni	3 142 500	1 820 621	-15 407	-461 153	4 486 561
- rolnicy	584 220	66 025	-1 817	-23 212	625 216
- przedsiębiorcy indywidualni	251 625	125 831	-2 701	-43 639	331 116
- osoby fizyczne	846 223	65 705	-7 351	-50 109	854 468
- instytucje rządowe i samorządowe	208 697	1 172	0	0	209 869
Dłużne papiery wartościowe	52 797	7 921	0	-6 901	53 817
Skupione wierzytelności	261 868	350	-1 159	-350	260 709
Pozostałe należności	111 565	5 868	-178	-5 755	111 500
Razem kredyty i pożyczki	5 786 756	2 093 972	-31 291	-591 431	7 258 006

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według przesłanki utraty wartości na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Wartość brutto bez utraty wartości	Wartość brutto z utratą wartości	Odpisy na kredyty i pożyczki bez utraty wartości IBNR	Odpisy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	Razem wartość netto
W rachunku bieżącym od klientów	416 155	749	-2 637	-590	413 677
W rachunku kredytowym	5 950 349	1 509 962	-26 693	-381 080	7 052 538
- klienci korporacyjni	3 993 595	1 274 367	-12 316	-282 759	4 972 887
- rolnicy	645 456	51 254	-1 550	-19 760	675 400
- przedsiębiorcy indywidualni	288 615	114 685	-3 407	-29 899	369 994
- osoby fizyczne	788 433	68 347	-9 420	-48 405	798 955
- instytucje rządowe i samorządowe	234 250	1 309	0	-257	235 302
Dłużne papiery wartościowe	147 374	7 763	0	-7 355	147 782
Skupione wierzytelności	139 923	1 684	-2	-834	140 771
Pozostałe należności	110 573	0	-4 614	0	105 959
Razem kredyty i pożyczki	6 764 374	1 520 158	-33 946	-389 859	7 860 727

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2014 roku (wartość brutto)

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	221 922	105 818	327 740
W rachunku kredytowym	5 725 046	1 387 573	7 112 619
- klienci korporacyjni	4 813 850	149 271	4 963 121
- rolnicy	383 558	266 687	650 245
- przedsiębiorcy indywidualni	224 247	153 209	377 456
- osoby fizyczne	125 360	786 568	911 928
- instytucje rządowe i samorządowe	178 031	31 838	209 869
Dłużne papiery wartościowe	60 718	0	60 718
Skupione wierzytelności	118 628	143 590	262 218
Pozostałe należności	7 523	109 910	117 433
Razem kredyty i pożyczki brutto	6 133 837	1 746 891	7 880 728

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2013 roku (wartość brutto)

	<u>Oceniane indywidualnie</u>	<u>Oceniane grupowo</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	316 964	99 940	416 904
W rachunku kredytowym	6 247 575	1 212 736	7 460 311
- klienci korporacyjni	5 178 985	88 977	5 267 962
- rolnicy	403 437	293 273	696 710
- przedsiębiorcy indywidualni	244 963	158 337	403 300
- osoby fizyczne	208 158	648 622	856 780
- instytucje rządowe i samorządowe	212 032	23 527	235 559
Dłużne papiery wartościowe	74 903	80 234	155 137
Skupione wierzytelności	1 333	140 274	141 607
Pozostałe należności	114	110 459	110 573
Razem kredyty i pożyczki brutto	6 640 889	1 643 643	8 284 532

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>Oceniane indywidualnie</u>	<u>Oceniane grupowo</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	-971	-2 019	-2 990
W rachunku kredytowym	-474 963	-130 426	-605 389
- klienci korporacyjni	-438 512	-38 048	-476 560
- rolnicy	-14 400	-10 629	-25 029
- przedsiębiorcy indywidualni	-16 564	-29 776	-46 340
- osoby fizyczne	-5 487	-51 973	-57 460
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe	-6 901	0	-6 901
Skupione wierzytelności	-1 074	-435	-1 509
Pozostałe należności	-2 723	-3 210	-5 933
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	-486 632	-136 090	-622 722

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	-1 465	-1 762	-3 227
W rachunku kredytowym	-274 106	-133 667	-407 773
- klienci korporacyjni	-252 593	-42 482	-295 075
- rolnicy	-9 654	-11 656	-21 310
- przedsiębiorcy indywidualni	-3 137	-30 169	-33 306
- osoby fizyczne	-8 465	-49 360	-57 825
- instytucje rządowe i samorządowe	-257	0	-257
Dłużne papiery wartościowe	-7 355	0	-7 355
Skupione wierzytelności	-414	-422	-836
Pozostałe należności	-114	-4 500	-4 614
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	-283 454	-140 351	-423 805

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje spełniające przesłanki utraty wartości

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane indywidualnie w 2014 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	W rachunku kredytowym	Klienci korporacyjni	Rolnicy	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje rządowe i samorządowe	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzycelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na początek okresu	-1 465	-274 106	-252 593	-9 654	-3 137	-8 465	-257	-7 355	-414	-114	-283 454
Utworzenie odpisów	-740	-272 869	-250 607	-6 639	-14 424	-1 111	-88	-178	-661	-2 723	-277 171
Rozwiązanie odpisów	1 227	67 383	55 183	2 055	4 205	5 186	754	545	1	0	69 156
Spisanie w ciężar odpisów	0	17 905	17 352	0	0	553	0	0	0	0	17 905
Pozostałe zmiany	7	-13 276	-7 847	-162	-3 208	-1 650	-409	87	0	114	-13 068
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-971	-474 963	-438 512	-14 400	-16 564	-5 487	0	-6 901	-1 074	-2 723	-486 632

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane indywidualnie w 2013 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	W rachunku kredytowym	Klienci korporacyjni	Rolnicy	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje rządowe i samorządowe	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzycelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na początek okresu	-240	-74 420	-60 594	-6 871	-6 034	-921	0	-5 797	0	-4 523	-84 980
Utworzenie odpisów	-1 351	-233 374	-224 320	-1 505	-1 153	-6 139	-257	-1 558	-414	-114	-236 811
Rozwiązanie odpisów	649	63 674	47 440	2 854	12 554	826	0	0	14	23	64 360
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zmiany	-523	-29 986	-15 119	-4 132	-8 504	-2 231	0	0	-14	4 500	-26 023
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-1 465	-274 106	-252 593	-9 654	-3 137	-8 465	-257	-7 355	-414	-114	-283 454

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane grupowo w 2014 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	W rachunku kredytowym	Klienci korporacyjni	Rolnicy	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje rządowe i samorządowe	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzycelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utrąty wartości na początek okresu	-1 762	-133 667	-42 482	-11 656	-30 169	-49 360	0	0	-422	-4 500	-140 351
Utworzenie odpisów	-1 191	-34 134	-10 879	-1 737	-7 585	-13 522	-411	0	-15	-3 118	-38 458
Rozwiązanie odpisów	941	24 099	7 466	2 602	4 770	9 259	2	0	2	22	25 064
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 500	4 500
Pozostałe zmiany	-7	13 276	7 847	162	3 208	1 650	409	0	0	-114	13 155
Stan odpisów z tytułu utrąty wartości na koniec okresu	-2 019	-130 426	-38 048	-10 629	-29 776	-51 973	0	0	-435	-3 210	-136 090

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane grupowo w 2013 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	W rachunku kredytowym	Klienci korporacyjni	Rolnicy	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje rządowe i samorządowe	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzycelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utrąty wartości na początek okresu	-2 304	-130 208	-46 556	-12 934	-30 158	-40 560	0	0	-64	-796	-133 372
Utworzenie odpisów	-992	-64 993	-22 830	-4 205	-16 644	-21 314	0	0	-374	0	-66 359
Rozwiązanie odpisów	1 011	31 548	11 785	1 351	8 129	10 283	0	0	2	796	33 357
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zmiany	523	29 986	15 119	4 132	8 504	2 231	0	0	14	-4 500	26 023
Stan odpisów z tytułu utrąty wartości na koniec okresu	-1 762	-133 667	-42 482	-11 656	-30 169	-49 360	0	0	-422	-4 500	-140 351

23. Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną Twój Leasing S.A. (poprzednio: BPS Leasing S.A.). Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	Inwestycje leasingowe brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
do 1 roku	82 825	61 083
od roku do 5 lat	151 933	112 050
powyżej 5 lat	183 589	135 396
Razem brutto	418 347	308 529
Niezrealizowane przychody finansowe	-109 818	
Inwestycja leasingowa netto	308 529	
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	0	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	308 529	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-27 433	
Wartość bilansowa	281 096	

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną Twój Leasing S.A. (poprzednio: BPS Leasing S.A.). Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych na dzień 31 grudnia 2013 roku.

	Inwestycje leasingowe brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
do 1 roku	89 757	62 960
od roku do 5 lat	181 933	127 992
powyżej 5 lat	188 011	132 172
Razem brutto	459 701	323 124
Niezrealizowane przychody finansowe	-136 577	
Inwestycja leasingowa netto	323 124	
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	0	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	323 124	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-15 684	
Wartość bilansowa	307 440	

Grupa Kapitałowa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu finansowego, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Ponadto, w przypadku gdy Grupa Kapitałowa jest leasingobiorcą, jeśli leasing finansowy odbywa się między spółkami z Grupy Kapitałowej, wzajemne transakcje z tytułu leasingu finansowego podlegają eliminacji. Zawierane przez Grupę Kapitałową transakcje leasingowe powodują jej narażenie przede wszystkim na ryzyko kredytowe, walutowe oraz ryzyko przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową. Zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi są jednolite dla całej Grupy Kapitałowej i zostały opisane w nocie nr 55.3.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

24. Aktywa finansowe

	Dostępne do sprzedaży	Utrzymywane do terminu zapadalności	Razem	Dostępne do sprzedaży	Utrzymywane do terminu zapadalności	Razem
	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013
Notowane	4 626 289	2 613 663	7 239 952	6 999 745	2 439 665	9 439 410
Notowane dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	3 111 897	0	3 111 897	5 102 391	0	5 102 391
- emitowane przez inne banki	64 095	0	64 095	2 412	0	2 412
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	9 593	0	9 593	39 819	0	39 819
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	96 279	0	96 279	119 005	0	119 005
- emitowane przez Skarb Państwa	1 304 262	2 603 811	3 908 073	1 608 849	2 429 859	4 038 708
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	9 852	9 852	0	9 806	9 806
Notowane dłużne papiery wartościowe razem	4 586 126	2 613 663	7 199 789	6 872 476	2 439 665	9 312 141
Notowane kapitałowe papiery wartościowe			0			0
- emitowane przez inne banki	0	0	0	0	0	0
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	1 644	0	1 644	0	0	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	38 519	0	38 519	127 269	0	127 269
Notowane kapitałowe papiery wartościowe	40 163	0	40 163	127 269	0	127 269
			0			0
Nienotowane	844 755	0	844 755	423 613	0	423 613
Nienotowane dłużne papiery wartościowe			0			0
- emitowane przez NBP	0	0	0	0	0	0
- emitowane przez inne banki	223 651	0	223 651	64 080	0	64 080
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	6 277	0	6 277	9 562	0	9 562
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	140 509	0	140 509	133 144	0	133 144
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	0	0	0	0
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	147 997	0	147 997	40 052	0	40 052
Nienotowane dłużne papiery wartościowe razem	518 434	0	518 434	246 838	0	246 838
Nienotowane kapitałowe papiery wartościowe			0			0
- emitowane przez inne banki	13 522	0	13 522	15 977	0	15 977
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	240 144	0	240 144	111 421	0	111 421
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	72 655	0	72 655	49 377	0	49 377
Nienotowane kapitałowe papiery wartościowe razem	326 321	0	326 321	176 775	0	176 775
Razem aktywa finansowe brutto	5 471 044	2 613 663	8 084 707	7 423 358	2 439 665	9 863 023
Odpisy z tytułu utraty wartości	-71 035	0	-71 035	-29 538	0	-29 538
Razem aktywa finansowe netto	5 400 009	2 613 663	8 013 672	7 393 820	2 439 665	9 833 485

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	3 125 878	5 102 390
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	72 217	32 156
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	108 769	115 640
powyżej 1 roku do 5 lat	577 376	744 402
powyżej 5 lat	1 120 720	1 074 632
o nieokreślonym terminie zapadalności	153 639	45 434
dla których termin zapadalności upłynął	312 445	308 704
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży brutto	<u>5 471 044</u>	<u>7 423 358</u>
Odpisy z tytułu utraty wartości	-71 035	-29 538
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży netto	<u>5 400 009</u>	<u>7 393 820</u>

W pozycji „dla których termin zapadalności upłynął” ujawnione są wartości portfeli skupionych wierzytelności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności według terminów zapadalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	36 243	504
powyżej 1 roku do 5 lat	2 343 604	2 196 093
powyżej 5 lat	233 816	243 068
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Razem aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności brutto	<u>2 613 663</u>	<u>2 439 665</u>
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności netto	<u>2 613 663</u>	<u>2 439 665</u>

25. Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności

Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności w roku 2014

W 2014 roku Grupa Kapitałowa nabyła certyfikaty inwestycyjne funduszu inwestycyjnego zamkniętego aktywów niepublicznych TRUST FIZ AN który posiada obligacje spółek deweloperskich i zajmuje się działaniami windykacyjno-restrukturyzacyjnymi. Procentowy udział Grupy Kapitałowej w funduszu (posiadane CI) na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosił 37,02% w związku z powyższym podmiot podlega konsolidacji metodą praw własności.

	Trust Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
31.12.2014	
Aktywa obrotowe	51 153
Aktywa trwałe	0
Zobowiązania krótkoterminowe	52
Zobowiązania długoterminowe	0
Aktywa netto	51 101
Aktywa netto przynależne Grupie Kapitałowej	19 735
2014	
Przychody ze sprzedaży	0
Zysk lub strata netto	-221
Zysk lub strata netto przynależne Grupie Kapitałowej	-85
31.12.2014	
Wartość bilansowa inwestycji w spółkę	19 733
% udział w aktywach netto	38,62%
Wycena metodą praw własności	-24
Odpis z tytułu utraty wartości	0
Wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat (udział w zyskach/stratach jednostek podporządkowanych)	-24

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Udziały w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności w roku 2013

	Termisil Huta Szkła Wolomin S.A.	Uzdrowisko Iwonicz S.A.	Zakład Leczniczy Uzdrowisko Nałęczów S.A.	Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A.	Uzdrowisko Konstancin- Zdrój S.A.	Uzdrowiska Polskie - Zarządzenie Sp. z o.o.	Razem
31.12.2013							
Aktywa obrotowe	21 833	1 663	3 595	1 120	6 762	836	35 809
Aktywa trwałe	98 329	24 712	43 722	10 863	38 791	53	216 470
Zobowiązania krótkoterminowe	58 594	5 150	7 360	868	1 547	750	74 269
Zobowiązania długoterminowe	52 881	5 960	27 658	339	127	0	86 965
Aktywa netto	-19 476	10 361	10 287	8 847	16 756	36	26 811
Aktywa netto przynależne Grupie Kapitałowej	-4 513	8 322	8 177	7 000	14 109	25	33 120
2013							
Przychody ze sprzedaży	53 325	16 091	33 268	13 329	11 894	3 000	130 907
Zysk lub strata netto	-15 926	-1 906	210	24	135	8	-17 455
Zysk lub strata netto przynależne Grupie Kapitałowej	-3 690	-1 531	167	19	114	6	-4 915
31.12.2013							
Wartość bilansowa inwestycji w spółkę	0,00	14 530	71 123	9 016	77 923	0	172 592
% udział w aktywach netto	23,17	80,32	79,49	79,12	84,20	70,00	
Wycena metodą praw własności	0	-1 383	-2 027	973	3 738	-19	1 282
Odpis z tytułu utraty wartości	-12 000	0	0	0	0	0	-12 000
Zmiana zobowiązania z tytułu umowy inwestycyjnej w Uzdrowiskach							1 303
Wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat (udział w zyskach/stratach jednostek podporządkowanych)							2 585

26. Jednostki zależne

26.1 Nabycie jednostek zależnych

Veni S.A.

W dniu 2 września 2014 roku Bank utworzył spółkę celową Veni S.A. o kapitale zakładowym w wysokości 100 tys. zł w celu restrukturyzacji majątku jednego z kredytobiorców Banku, poprzez umowę opisaną w nocie 26.4. Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka podwyższyła kapitał zakładowy do wysokości 15.100 tys. zł. Wszystkie akcje Spółki objęła jednostka dominująca w Grupie.

ABC Finanse S.A. (poprzednio: Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A.)

W wyniku transakcji zawartych w dniu 17 kwietnia oraz 9 maja 2014 roku Fundusz Inwestycyjny Quantum 2 FIZ AN nabył za kwotę 7.480 tys. zł 85% udziałów w spółce Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A., specjalizującej się w zarządzaniu ośrodkami leczniczymi, będącej wcześniejszym właścicielem Zakładu Leczniczego Uzdrowisko Nałęczów S.A. Spółka ta zajmowała się procesem organizacji nabycia Uzdrowisk, będąc jednocześnie stroną umów prywatyzacyjnych, w ramach których Grupa Kapitałowa nabyła udziały w trzech spółkach uzdrowiskowych. Spółka była również stroną umowy inwestycyjnej opisaną w Nocie 26.3. Po zmianach właścicielskich Spółka zajmuje się obrotem wierzytelnościami trudnymi.

	ABC Finanse S.A.
Cena nabycia - gotówka	7 480
Wartość aktywów netto w jednostce przejmowanej	16 763
Wartość aktywów netto w jednostce przejmowanej przypadająca Grupie Kapitałowej	16 512
Wartość firmy	-9 032
Aktywa	24 665
w tym środki pieniężne	48
Zobowiązania	7 902
Wartość aktywów netto na dzień rozliczenia nabycia	16 763

W dniu 17 czerwca 2014 roku zostało zawarte porozumienie o rozwiązaniu umowy inwestycyjnej, na mocy którego strony umowy inwestycyjnej, tj. Bank BPS S.A., Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A., fundusz inwestycyjny Uzdrowiska Polskie FIZ AN oraz spółka BPS Doradztwo S.A. (poprzednio DI Libero S.A.), zrzekły się wszelkich roszczeń w stosunku do którejkolwiek z pozostałych stron wynikających lub związanych z umową inwestycyjną. Zrzeczenie się wszelkich roszczeń związanych z umową inwestycyjną dotyczyło w szczególności roszczeń o zapłatę kar umownych i roszczeń odszkodowawczych, zarówno istniejących jak i przyszłych. W dniu 26 maja 2014 roku posiadane przez spółkę Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A. certyfikaty funduszu Uzdrowiska Polskie FIZ AN zostały sprzedane do funduszu Amathus 1 FIZ za kwotę 23.248 tys. zł, co zgodnie z porozumieniem z dnia 17 czerwca 2014 roku, stanowi o pełnym zaspokojeniu roszczeń oraz praw wynikających z umowy inwestycyjnej związanych ze zbyciem przez Nałęczowskie Towarzystwo Inwestycyjne S.A. certyfikatów inwestycyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku inwestycja w spółkę ABC Finanse S.A. została objęta pełnym odpisem aktualizacyjnym ze względu na ujawnione zobowiązania wekslowe na kwotę 73.120 tys. zł., opisane w punkcie 40 sprawozdania finansowego.

26.2 Utrata kontroli w jednostkach zależnych

Dnia 26 maja 2014 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad spółką HR BPS Sp. z o.o. Kontrola została utracona w wyniku sprzedaży aktywów i zobowiązań wyżej wymienionego podmiotu. Na sprzedaży udziałów Grupa Kapitałowa uzyskała wynik w wysokości 149 tys. zł.

26.3 Objęcie kontrolą Uzdrowisk

W 2011 roku Grupa Kapitałowa nabyła za pośrednictwem funduszu Uzdrowiska Polskie FIZ AN od Ministerstwa Skarbu Państwa w ramach umów prywatyzacyjnych udziały w trzech spółkach uzdrowiskowych, tj. Uzdrowisku Iwonicz Zdrój S.A., Uzdrowisku Kamień Pomorski Sp. z o.o. i Uzdrowisku Konstancin - Zdrój Sp. z o.o. oraz w ramach umowy z Nałęczowskim Towarzystwem Inwestycyjnym S.A. („NTI S.A.”) akcje Zakładu Leczniczego Uzdrowisko Nałęczów S.A.

Umowa inwestycyjna zawarta z NTI S.A. zakładała sprzedaż Uzdrowiska Nałęczów razem z pozostałymi Uzdrowiskami w okresie 10 lat, dając NTI S.A., posiadającemu 11,6% udziału w funduszu Uzdrowiska Polskie FIZ AN, prawo do uzyskania 30% przychodów ze sprzedaży wszystkich Uzdrowisk osobom trzecim wskazanym przez NTI S.A. Umowa inwestycyjna zawierała również dodatkowe ustalenia dotyczące zobowiązań stron i funkcjonowania organów statutowych Uzdrowisk, spółki zarządzającej i funduszu Uzdrowiska Polskie FIZ AN, które to warunki powodowały, że Grupa Kapitałowa pomimo posiadania większościowego zaangażowania kapitałowego sprawowała w Uzdrowiskach współkontrolę i w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym podmioty te wykazywała metodą praw własności.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa dokonała ostatecznego rozliczenia nabycia Uzdrowisk. Rozliczenie to dokonano w oparciu o wynikające z wyceny do wartości godziwej poszczególnych, możliwych do zidentyfikowania składników aktywów, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych tych spółek.

W kwietniu 2014 roku Grupa Kapitałowa objęła kontrolę w spółce NTI S.A. (obecnie: ABC Finanse S.A.) poprzez nabycie akcji tego podmiotu równocześnie obejmując kontrolę nad spółkami uzdrowiskowymi. W konsekwencji w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Uzdrowiska podlegały konsolidacji metodą pełną.

Informacje o spółkach na datę objęcia kontroli

	Uzdrowisko Nałęczów	Uzdrowisko Konstancin Jeziorna	Uzdrowisko Kamień Pomorski	Uzdrowisko Iwonicz Zdrój
Aktywa obrotowe	4 890	32 203	1 326	2 807
Aktywa trwałe	42 326	35 593	10 738	24 570
Zobowiązania krótkoterminowe	5 983	10 612	1 856	3 861
Zobowiązania długoterminowe	27 064	128	339	5 821
Aktywa netto	11 697	33 498	7 938	12 764
Przychody ze sprzedaży	10 815	3 197	3 535	5 743
Zysk lub strata netto	1 410	16 742	-909	-597
Aktywa netto w wartości godziwej	89 965	81 689	10 269	14 105
Wycena MPW	-4 811	-685	-1 107	1 019

26.4 Umowa dzierżawy w Veni S.A.

W dniu 15 października 2014 roku Spółka Veni S.A. („dzierżawca”) zawarła z Syndykiem Masy Upadłości dłużnika Banku będącego w upadłości likwidacyjnej (spółka z sektora hutnictwa szkła) umowę dzierżawy przedsiębiorstwa na czas określony, tj. do dnia 31 grudnia 2015 roku, jednak nie dłużej niż do dnia zawarcia umowy przenoszącej własność na nabywcę przedsiębiorstwa w trybie art. 316 ustawy Prawo Upadłościowe i Naprawcze. Na podstawie zawartej umowy Spółka Veni S.A. zobowiązała się do wznowienia działalności przedsiębiorstwa i jej kontynuowania do czasu wygaśnięcia umowy dzierżawy lub odkupu przedsiębiorstwa. Umowa nakłada na dzierżawcę obowiązek zapewnienia finansowania do kwoty 12.000 tys. zł na uruchomienie dużej wanny hutniczej i innych urządzeń zapewniających funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Dzierżawca zobowiązany jest również do ponoszenia wszelkich kosztów eksploatacyjnych, w szczególności kosztów energii elektrycznej, zawarcia odpowiednich umów z dostawcami oraz opłacanie podatku od nieruchomości. Dzierżawca przejmuje również zobowiązania pracownicze, w tym wypłatę zaległych wynagrodzeń powstałych przed dniem podpisania umowy. Przygotowany przez dzierżawcę biznes plan zakłada również poniesienie nakładów na wymianę części urządzeń w łącznej kwocie 15.000 tys. zł.

Przedmiotowa umowa zawiera również prawo pierwokupu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części przez Spółkę Veni S.A. od Syndyka Masy Upadłości w ciągu 2 tygodni od otrzymania zawiadomienia o sprzedaży przedsiębiorstwa i jej warunków.

Do dnia sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego działalność przedsiębiorstwa została uruchomiona. Łączna wartość opłat z tytułu dzierżawy przedsiębiorstwa wynosi 2.229 tys. zł., natomiast kwota ujęta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w 2014 roku wyniosła 384 tys. zł.

27. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty dokończenia produkcji/wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Produkcja w toku	72	0
Towary/Wyroby gotowe	820	39
Materiały	361	86
Pozostałe	2 044	1 951
Razem zapasy brutto	3 297	2 076
Odpisy z tytułu utraty wartości	-114	-52
Razem zapasy netto	3 183	2 024

Pozycja „Pozostałe” obejmuje przede wszystkim nabyte przez Grupę Kapitałową plastiki kart płatniczych, które w dacie personalizacji i wydania klientom odnoszone są do rachunku zysków i strat. Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 2.044 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 1.663 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

28. Rzeczowe aktywa trwale

Rzeczowe aktywa trwale według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Grunty i budynki	316 044	216 890
Maszyny i urządzenia	31 050	28 479
Środki transportu	1 849	1 640
Ulepszenie w obcych obiektach	8 411	9 184
Środki trwale w budowie	33 320	2 794
Pozostałe środki trwale	51 218	11 583
Razem rzeczowe aktywa trwale	441 892	270 570

Pozycja „Pozostałe środki trwale” obejmuje nabyte przez podmioty Grupy Kapitałowej składniki wyposażenia wykorzystywanego do prowadzenia działalności statutowej oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2014

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	21 036	219 486	2 001	21 097	2 794	75 094	2 343	25 825	369 676
Zwiększenia	22 515	179 620	0	802	37 336	29 750	1 826	63 629	335 478
Przeniesienie z inwestycji	0	874	0	635	0	2 781	3	1 246	5 539
Zakupy bezpośrednie	0	166	0	167	32 468	715	603	1 039	35 158
Pozostałe	22 515	178 580	0	0	4 868	26 254	1 220	61 344	294 781
Zmniejszenia	-49	-3 957	0	-5 778	-6 470	-3 813	-524	-6 274	-26 865
Sprzedaż i likwidacja	-49	-1 711	0	-5 761	0	-3 744	-524	-6 262	-18 051
Rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-5 539	0	0	0	-5 539
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	-3	-230	-4	0	-3	-240
Pozostałe	0	-2 246	0	-14	-701	-65	0	-9	-3 035
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	43 502	395 149	2 001	16 121	33 660	101 031	3 645	83 180	678 289
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-709	-21 880	-353	-11 866	0	-46 615	-703	-14 242	-96 368
Zwiększenia	-1 509	-60 681	-23	-930	0	-26 586	-1 569	-20 142	-111 440
Amortyzacja	-991	-11 413	-23	-930	0	-10 229	-506	-3 556	-27 648
Pozostałe	-518	-49 268	0	0	0	-16 357	-1 063	-16 586	-83 792
Zmniejszenia	15	1 319	0	5 133	0	3 220	476	2 422	12 585
Sprzedaż i likwidacja	15	1 308	0	5 133	0	3 185	476	2 422	12 539
Pozostałe	0	11	0	0	0	35	0	0	46
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	-2 203	-81 242	-376	-7 663	0	-69 981	-1 796	-31 962	-195 223
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-273	-2 418	0	-47	0	0	0	0	-2 738
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-273	-40 514	0	-47	-340	0	0	0	-41 174
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	20 054	195 188	1 648	9 184	2 794	28 479	1 640	11 583	270 570
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	41 026	273 393	1 625	8 411	33 320	31 050	1 849	51 218	441 892

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2013

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	2 134	117 792	2 001	19 562	3 910	76 965	1 924	23 254	247 542
Zwiększenia	18 902	103 282	0	2 356	113 765	9 729	560	3 984	252 578
Przeniesienie z inwestycji	0	101 800	0	2 208	0	7 111	0	3 124	114 243
Zakupy bezpośrednie	18 902	164	0	148	113 765	2 612	550	693	136 834
Pozostałe	0	1 318	0	0	0	6	10	167	1 501
Zmniejszenia	0	-1 588	0	-821	-114 881	-11 600	-141	-1 413	-130 444
Sprzedaż i likwidacja	0	-1 588	0	-821	0	-11 344	-141	-1 413	-15 307
Rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-114 243	0	0	0	-114 243
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-534	0	0	0	-534
Pozostałe	0	0	0	0	-104	-256	0	0	-360
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	21 036	219 486	2 001	21 097	2 794	75 094	2 343	25 825	369 676
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	-18 115	-331	-10 225	0	-48 495	-442	-13 363	-90 971
Zwiększenia	-709	-3 803	-22	-2 370	0	-9 414	-345	-1 848	-18 511
Amortyzacja	-709	-3 803	-22	-2 370	0	-9 411	-345	-1 848	-18 508
Pozostałe	0	0	0	0	0	-3	0	0	-3
Zmniejszenia	0	38	0	729	0	11 294	84	969	13 114
Sprzedaż i likwidacja	0	38	0	729	0	11 054	84	969	12 874
Pozostałe	0	0	0	0	0	240	0	0	240
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	-709	-21 880	-353	-11 866	0	-46 615	-703	-14 242	-96 368
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-273	-2 418	0	-47	0	0	0	0	-2 738
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-273	-2 418	0	-47	0	0	0	0	-2 738
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	1 861	97 259	1 670	9 290	3 910	28 470	1 482	9 891	153 833
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	20 054	195 188	1 648	9 184	2 794	28 479	1 640	11 583	270 570

W pozycji „Pozostałe” dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych Grupa Kapitałowa ujawniła wartości wynikające z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

Zwiększenie odpisów na rzeczowych aktywach trwałych w pozycji budynki i budowlę w roku 2014 wynikało z obniżenia wyceny aktywów spółek uzdrowiskowych, spowodowanego zmianą prognoz finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku nie występowały ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa posiadała rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego, które głównie dotyczyły samochodów osobowych. Ich wartość netto na koniec 2014 roku wynosiła 700 tys. zł, natomiast na koniec 2013 roku 904 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

29. Nieruchomości inwestycyjne

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	0	0
Zwiększenia	1 318	0
Przeniesienie z nieruchomości własnych	1 318	0
Zakupy bezpośrednie	0	0
Pozostałe	0	0
Zmniejszenia	0	0
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub likwidacja	0	0
Pozostałe	0	0
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	1 318	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	0
Zwiększenia	-44	0
Amortyzacja	-33	0
Pozostałe	-11	0
Zmniejszenia	0	0
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub likwidacja	0	0
Pozostałe	0	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	-44	0
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	0	0
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	1 274	0

30. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Autorskie prawa majątkowe i licencje	58 132	37 286
Nakłady na wartości niematerialne	3 742	11 273
Wartość firmy	11 541	0
Razem wartości niematerialne	<u>73 415</u>	<u>48 559</u>

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony 31 grudnia 2014

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	93 285	11 491	150	104 926
Zwiększenia	32 535	15 373	14 485	62 393
Przeniesienie z inwestycji	22 063	0	0	22 063
Zakupy bezpośrednie	9 901	15 373	0	25 274
Pozostałe	571	0	14 485	15 056
Zmniejszenia	-2 859	-22 904	-2 944	-28 707
Likwidacja	-2 859	-363	0	-3 222
Rozliczenie inwestycji	0	-22 063	0	-22 063
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	-430	0	-430
Pozostałe	0	-48	-2 944	-2 992
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	122 961	3 960	11 691	138 612
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	-55 999	0	0	-55 999
Zwiększenia	-11 298	0	0	-11 298
Amortyzacja	-10 874	0	0	-10 874
Pozostałe	-424	0	0	-424
Zmniejszenia	2 758	0	0	2 758
Likwidacja	2 758	0	0	2 758
Pozostałe	0	0	0	0
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	-64 539	0	0	-64 539
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	-218	-150	-368
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-290	-218	-150	-658
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	<u>37 286</u>	<u>11 273</u>	<u>0</u>	<u>48 559</u>
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	<u>58 132</u>	<u>3 742</u>	<u>11 541</u>	<u>73 415</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony 31 grudnia 2013

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	79 623	35 364	1 633	116 620
Zwiększenia	13 996	13 800	0	27 796
Przeniesienie z inwestycji	5 318	0	0	5 318
Zakupy bezpośrednie	8 187	13 678	0	21 865
Pozostałe	491	122	0	613
Zmniejszenia	-334	-37 673	-1 483	-39 490
Likwidacja	-222	-4 182	0	-4 404
Rozliczenie inwestycji	0	-5 318	0	-5 318
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	-1 168	0	-1 168
Pozostałe	-112	-27 005	-1 483	-28 600
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	93 285	11 491	150	104 926
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	-44 071	0	0	-44 071
Zwiększenia	-12 196	0	0	-12 196
Amortyzacja	-12 194	0	0	-12 194
Pozostałe	-2	0	0	-2
Zmniejszenia	268	0	0	268
Likwidacja	221	0	0	221
Pozostałe	47	0	0	47
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	-55 999	0	0	-55 999
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	-3 765	-1 633	-5 398
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	-218	-150	-368
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	35 552	31 599	0	67 151
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	37 286	11 273	0	48 559

W 2014 roku oraz 2013 roku Grupa Kapitałowa nie ponosiła nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów.

W pozycji „Pozostałe” dla poszczególnych grup wartości niematerialnych Grupa Kapitałowa ujawniła wartości wynikające z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

W odniesieniu do nakładów na wartości niematerialne, które nie mają określonego okresu użyteczności Grupa Kapitałowa na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości. Na podstawie testu na utratę wartości zgodnie z MSR 36 na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa utworzyła odpis w wysokości 218 tys. zł.

W 2014 roku oraz 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

31. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	31.12.2014	31.12.2013
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	10 686	832
Odpisy z tytułu utraty wartości	-64	0
Razem aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	10 622	832
	2014	2013
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	832	0
Zwiększenia, w tym:	10 846	832
- przejęte aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	5 669	0
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	5 177	832
- pozostałe	0	0
Zmniejszenia, w tym:	-992	0
- sprzedaż i likwidacja	-992	0
- pozostałe	0	0
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	10 686	832
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0
Zwiększenia	-64	0
Zmniejszenia	0	0
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-64	0
Razem aktywa trwale netto przeznaczone do sprzedaży na początek okresu	832	0
Razem aktywa trwale netto przeznaczone do sprzedaży na koniec okresu	10 622	832

Zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”, Grupa Kapitałowa dokonała wyodrębnienia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży”. Do tej kategorii Grupa Kapitałowa zakwalifikowała na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 aktywa trwale stanowiące zabezpieczenie spłaty wierzytelności przejęte w zamian za długi. Głównymi składnikami aktywów przeznaczonych do sprzedaży są samochody oraz maszyny i urządzenia przejęte przez Grupę Kapitałową, stanowiące zabezpieczenie wykupionych wierzytelności leasingowych. W ciągu najbliższych dwunastu miesięcy Grupa Kapitałowa zamierza zbyć aktywa trwale zaklasyfikowane do kategorii przeznaczone do sprzedaży.

32. Inne aktywa

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rozrachunki międzybankowe	0	0
Rozrachunki z dłużnikami	68 554	99 905
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	15 000	8 768
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	25 333	43 035
- należności z tytułu towarów i usług	11 431	29 931
- należności z tytułu leasingu	0	1
- pozostałe	16 790	18 170
Rozrachunku publiczno - prawne	4 533	10 518
Przychody do otrzymania	1 087	1 607
- z tytułu prowizji	43	1 276
- pozostałe	1 044	331
Koszty do rozliczenia z tytułu:	4 736	11 847
- prenumeraty czasopism	11	80
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	851	622
- czynszu	3	902
- serwisu i użytkowania oprogramowania	3 225	4 063
- składek członkowskich	8	235
- sponsoringu i reklamy	10	52
- emisji instrumentów finansowych	0	583
- pozostałe	628	5 310
Pozostałe	4 510	5 165
- prowizje za windykację	0	0
- pozostałe aktywa	4 510	5 165
Razem inne aktywa brutto	83 420	129 042
Odpisy z tytułu utraty wartości	-9 703	-7 691
Razem inne aktywa netto	73 717	121 351

W 2013 roku Grupa Kapitałowa podjęła decyzję o zaniechaniu prac nad wdrożeniem systemu centralnego w Banku BPS. W lipcu 2012 r. Zarząd Spółki IT BPS Sp. z o. o. odstąpił od umowy wdrożeniowej zintegrowanego systemu bankowego w Banku BPS S.A. Kontrahent podmiotu IT BPS Sp. z o.o. działając na podstawie zapisu umowy skierował do Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie powództwo przeciwko IT BPS Sp. z o.o. o zapłatę 31.260 tys. zł, a IT BPS Sp. z o.o. wniosła powództwo wzajemne o zapłatę kwoty 8.235 tys. zł. W dniu 13 lutego 2014 r. Sąd Arbitrażowy wydał wyrok, w którym oddalił zarówno powództwo główne, jak i powództwo wzajemne.

W konsekwencji powyższych okoliczności, Spółka IT BPS Sp. z o.o. wypowiedziała umowę na zakupione licencje o wartości 15.480 tys. zł. Wartość ta, zarówno w 2013 roku i 2014 roku została ujawniona w pozycji „Rozrachunki z dłużnikami – pozostałe”. Z kwoty 15.480 tys. zł, spółka postanowiła wystąpić do kontrahenta o zwrot 10.480 tys. zł, a pozostałe 5.000 objęte zostało odpisem.

33. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Kredyt lombardowy	0	0
Operacje otwartego rynku	0	0
Pozostałe zobowiązania	44	0
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	44	0

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania wobec Banku Centralnego w kwocie 44 tys. zł dotyczyły błędnie skierowanego do Banku przekazu dewizowego. Reklamacja została rozliczona przez rachunek nostro Banku w dniu 2 stycznia 2015 roku.

34. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rachunki bieżące	1 838 667	1 471 867
Depozyty terminowe	12 723 323	15 077 873
Otrzymane kredyty i pożyczki	111 868	116 049
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	35 896	24 153
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>14 709 754</u>	<u>16 689 942</u>

Zobowiązania wobec innych banków według terminów wymagalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	13 590 428	13 542 579
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	582 000	2 049 748
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	417 973	977 066
powyżej 1 roku do 5 lat	119 082	120 549
powyżej 5 lat	271	0
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>14 709 754</u>	<u>16 689 942</u>

35. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

36. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

37. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	31.12.2014	31.12.2013
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	198 255	162 192
Depozyty terminowe	354 749	359 260
Pozostałe zobowiązania	29 375	21 981
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	16 079	0
- pozostałe	13 296	21 981
Razem klienci korporacyjni	582 379	543 433
Rolnicy		
Rachunki bieżące	19 945	23 871
Depozyty terminowe	17 782	24 627
Pozostałe zobowiązania	510	481
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	510	481
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	38 237	48 979
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	65 723	48 758
Depozyty terminowe	27 927	26 244
Pozostałe zobowiązania	106	4 451
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	106	141
- pozostałe	0	4 310
Razem przedsiębiorcy indywidualni	93 756	79 453
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	741 460	555 589
Depozyty terminowe	180 148	373 315
Pozostałe zobowiązania	1 954	12 127
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	1 954	2 677
- pozostałe	0	9 450
Razem osoby fizyczne	923 562	941 031
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	194 839	165 358
Depozyty terminowe	95 773	54 766
Pozostałe zobowiązania	0	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	0	0
Razem instytucje rządowe i samorządowe	290 612	220 124
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	80 561	98 078
Depozyty terminowe	72 791	56 120
Pozostałe zobowiązania	132	1 456
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	132	1 456
Razem pozostałe podmioty	153 484	155 654
Razem		
Rachunki bieżące	1 300 783	1 053 846
Depozyty terminowe	749 170	894 332
Pozostałe zobowiązania	32 077	40 496
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	18 649	3 299
- pozostałe	13 428	37 197
Razem zobowiązania wobec klientów	2 082 030	1 988 674

Zobowiązania wobec klientów według terminów wymagalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	1 754 666	1 567 798
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	136 306	207 807
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	177 676	203 312
powyżej 1 roku do 5 lat	7 817	1 951
powyżej 5 lat	5 565	7 806
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>2 082 030</u>	<u>1 988 674</u>

38. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Certyfikaty depozytowe	0	83 545
Obligacje	274 499	274 888
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>274 499</u>	<u>358 433</u>

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów wymagalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	5 030
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	207	78 662
powyżej 1 roku do 5 lat	105 844	105 870
powyżej 5 lat	168 448	168 871
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>274 499</u>	<u>358 433</u>

W 2014 roku oraz w 2013 roku Bank nie emitował własnych papierów wartościowych. W 2014 roku Bank wykupił wyemitowane certyfikaty depozytowe o wartości nominalnej 83.425 tys. zł. Wyemitowane własne papiery wartościowe w formie obligacji są notowane na Rynku Obligacji Catalist.

Obligacje stanowiące zobowiązania podporządkowane zostały wyemitowane w walucie PLN, oprocentowanie oparte jest na stawce WIBOR 6M plus marża, a ich termin wymagalności przypada na dzień 15 lipca 2018 roku, 12 lipca 2020 roku oraz na dzień 29 listopada 2022 roku.

W 2014 roku i w 2013 roku nie wystąpiły przypadki nieterminowego wywiązywania się przez Grupę Kapitałową z tytułu spłaty kapitału, wypłaty odsetek i wykupu wyemitowanych zobowiązań

Oprocentowanie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
	(w %)	(w %)
Certyfikaty depozytowe	-	5,59
Obligacje	5,48	5,84

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Stan na początek okresu	358 433	426 928
Zwiększenia	0	25 809
- z tytułu emisji	0	0
- pozostałe	0	25 809
Zmniejszenia	-83 934	-94 304
- z tytułu wykupu	-121 197	-66 038
- pozostałe	37 263	-28 266
Stan na koniec okresu	<u>274 499</u>	<u>358 433</u>

39. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rozrachunki międzybankowe	6 063	7 373
Rozrachunki publiczno - prawne	8 974	5 451
Wierzyciele różni	94 505	104 669
- Rozliczenie transakcji z tytułu instrumentów finansowych	3 602	6 292
- Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	65 465	81 624
- Zobowiązania z tytułu towarów i usług	14 597	3 944
- Zobowiązania z tytułu leasingu	818	992
- Pozostałe	10 023	11 817
Koszty rozliczane w czasie z tytułu:	23 376	22 707
- Usług informatycznych	11 418	9 185
- Usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	62	1 127
- Badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	775	979
- Reprezentacji i reklamy	83	131
- Administracji wiarygodności	739	1 763
- Przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	8 682	4 748
- Pozostałe	1 617	4 774
Przychody przyszłych okresów	14 073	10 137
- Prowizje	9 448	9 892
- Pozostałe	4 625	245
Pozostałe	39 278	46 369
Razem pozostałe zobowiązania	<u>186 269</u>	<u>196 706</u>

Pozostałe zobowiązania według terminów wymagalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
do 1 miesiąca	163 726	142 666
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 761	2 929
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	5 834	5 587
powyżej 1 roku do 5 lat	11 856	8 775
powyżej 5 lat	92	36 749
Razem pozostałe zobowiązania	<u>186 269</u>	<u>196 706</u>

40. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rezerwy na świadczenia pracownicze	9 890	6 656
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	4 363	8 596
Rezerwy na sprawy sporne	2 933	957
Pozostałe rezerwy	4 572	4 575
Razem rezerwy	<u>21 758</u>	<u>20 784</u>

Zmiany stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2014

	<u>Rezerwy na świadczenia pracownicze</u>	<u>Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe</u>	<u>Rezerwy na sprawy sporne</u>	<u>Pozostałe rezerwy</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	6 656	8 596	957	4 575	20 784
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 766	1 804	1 592	667	5 829
Wykorzystanie rezerw	-536	0	-87	-733	-1 356
Rozwiązanie rezerw	-2 565	-6 043	0	-4	-8 612
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	4 569	6	471	67	5 113
Stan na koniec okresu	<u>9 890</u>	<u>4 363</u>	<u>2 933</u>	<u>4 572</u>	<u>21 758</u>
Krótkoterminowe	3 384	4 363	1 312	219	9 278
Długoterminowe	6 506	0	1 621	4 353	12 480

W pozycji „Pozostałe zmiany i reklasyfikacje” Grupa Kapitałowa ujawniła wartości wynikające z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

Zmiany stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2013

	<u>Rezerwy na świadczenia pracownicze</u>	<u>Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe</u>	<u>Rezerwy na sprawy sporne</u>	<u>Pozostałe rezerwy</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	5 877	8 762	2 008	1 254	17 901
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 722	6 562	549	4 640	13 473
Wykorzystanie rezerw	-284	0	-114	0	-398
Rozwiązanie rezerw	-659	-6 728	-341	-419	-8 147
Różnice kursowe	0	0	0	0	0
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	0	0	-1 145	-900	-2 045
Stan na koniec okresu	<u>6 656</u>	<u>8 596</u>	<u>957</u>	<u>4 575</u>	<u>20 784</u>
Krótkoterminowe	384	8 596	341	97	9 418
Długoterminowe	6 272	0	616	4 478	11 366

W pozycji „Pozostałe zmiany i reklasyfikacje” Grupa Kapitałowa ujawniła wartości wynikające z utraty kontroli nad jednostkami na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Rezerwa na świadczenia pracownicze

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na świadczenia pracownicze dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia, a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowane wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Grupa Kapitałowa oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej, jaką Grupa Kapitałowa zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej,
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego,
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stopach zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych Grupy Kapitałowej rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Grupy Kapitałowej przysługują odprawy emerytalne i rentowe.

Programy określonych świadczeń narażają Grupę Kapitałową na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,
- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Grupy Kapitałowej spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, która na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 2,6%, a na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 4,03%,
- 2) długookresowa, roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, która na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1,5%, a na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 4,00%,
- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników w Grupy Kapitałowej.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

Tabela poniżej przedstawia uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń.

	2014	2013
Stan na początek okresu	6 656	5 877
Koszty bieżącego zatrudnienia	662	100
Koszty z tytułu odsetek	354	46
Zyski i straty aktuarialne	361	1 053
Wypłacone świadczenia	-881	-223
Przeszacowanie świadczeń pracowniczych	-2 644	-197
Pozostałe	5 382	0
Stan na koniec okresu	9 890	6 656

W pozycji „Pozostałe” Grupa Kapitałowa ujawniła wartości wynikające z objęcia konsolidacją metodą pełną nowych podmiotów.

W roku 2014 na pozycję „Zyski i straty aktuarialne” wpływ zmiany założeń finansowych wynosił 826 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych 2 tys. zł, natomiast zmiana założeń ex post -467 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2014 roku miałyby zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-751	882
Stopa wzrostu wynagrodzeń	989	-740

Wyniki szacunków są szczególnie wrażliwe na założenia dotyczące mobilności pracowników oraz średniorocznego wzrostu podstawy świadczenia.

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

31.12.2014

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń (w latach)

14,87

Rezerwa na sprawy sporne i sądowe

Grupa Kapitałowa prowadzi szczegółową ewidencję spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń spornych. W sprawach, w których na Grupie Kapitałowej ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku łączna wartość rezerw na sprawy sądowe i sporne wyniosła 7.505 tys. zł, z tego rezerwa na sprawy sądowe z tytułu roszczeń pracowniczych wynosiła 1.822 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku łączna wartość rezerw na sprawy sądowe i sporne wyniosła 5.532 tys. zł. Znaczące sprawy, na które Grupa Kapitałowa utworzyła rezerwy prowadzone były w związku z roszczeniami odszkodowawczymi z tytułu rozwiązania umów o pracę z byłymi pracownikami oraz roszczenie dwóch kontrahentów Grupy Kapitałowej z tytułu rozwiązania umowy o świadczenie usług. Łączna kwota utworzonych rezerw na dzień 31 grudnia 2013 roku na roszczenia pracownicze wynosiła 957 tys. zł, natomiast na pozostałe roszczenia 4.575 tys. zł.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego toczą się trzy postępowania administracyjne, w tym jedno zawieszono, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej. Postępowania te dotyczą roszczeń reprivatyzacyjnych w stosunku do nieruchomości spółki Uzdrawisko Iwonicz S.A. zgłoszonych przez byłych właścicieli w zakresie zwrotu nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym spółki. Z uwagi na charakter roszczeń (zasadność przejęcia nieruchomości w oparciu o przepisy dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o reformie rolnej) oraz na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Grupy Kapitałowej.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2014 roku spółce ABC Finanse S.A. (wcześniej NTI S.A.) został przedstawiony weksel do wykupu na kwotę 73.120 tys. zł. Weksel został wystawiony przez byłego prezesa spółki NTI S.A. jako zabezpieczenie umowy o organizację pomocy prawnej i dochodzenia roszczeń tej spółki przez firmę Agape Finanse Sp. z o.o. Analiza prawna przedmiotowego roszczenia z weksla wskazuje, iż brak jest przesłanek, które wskazywałyby na przyjęcie odpowiedzialności Grupy Kapitałowej, a tym samym powodowałaby obowiązek tworzenia rezerw. Czynności poprzedniego zarządu spółki NTI S.A. zostały zgłoszone organom ścigania.

Według informacji posiadanych przez Grupę Kapitałową na dzień 31 grudnia 2014 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Grupy Kapitałowej, innych niż opisano powyżej, postępowań sądowych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wywrzeć lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Grupy Kapitałowej, a które nie zostały odpowiednio ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

41. Kapitały własne

Kapitał zakładowy.

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2013</u>
	Liczba akcji	Wartość akcji	Liczba akcji	Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	-	-
Razem	<u>330 039 415</u>	<u>330 039</u>	<u>315 331 204</u>	<u>315 331</u>

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wynosił 330.039 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 315.331 tys. zł.

W 2014 roku Bank przeprowadził emisję akcji serii L o wartości nominalnej 14.708 tys. zł co wpłynęło na podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 330.039 tys. zł.

Wartość nominalna akcji serii wynosi 1 zł.

Akcje serii A, B, C, D, E i F są uprzywilejowane w zakresie dywidendy w ten sposób, że przypadająca na nie dywidenda wynosi 150% wartości dywidendy z akcji serii H i I. Powyższe uprzywilejowanie będzie obowiązywało do momentu uzyskania przychodów w wysokości 1,35 zł za akcję, w stosunku do innych akcjonariuszy, którzy objęli akcje serii H. Akcje serii H otrzymali akcjonariusze w zamian za akcje pięciu banków zrzeszających, które zostały przyłączone do GBPZ S.A. w dniu 15 marca 2002 roku. Emisja akcji serii J była ofertą publiczną akcji imiennych. Dnia 31 marca 2011 roku Bank BPS zakończył procedurę przyznawania akcji. Akcje serii J zostały zarejestrowane w dniu 13 maja 2011 roku. Emisja akcji serii K była ofertą publiczną akcji imiennych. Procedura przyznawania akcji zakończona została dnia 27 lutego 2012 roku. Akcje serii K zarejestrowane zostały w dniu 7 marca 2012 roku. Emisja akcji serii L była ofertą publiczną akcji imiennych, procedura przyznawania akcji zakończyła się dnia 14 lutego 2014 roku. W dniu 7 marca 2014 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy wydał postanowienie o wpisie do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku z tytułu emisji akcji serii L.

Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Pozostałe kapitały

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Akcje własne	-3 980	-3 980
Kapitał zapasowy	279 919	409 334
Ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	132 790	104 779
Pozostały	147 129	304 555
Kapitał z aktualizacji wyceny	-9 217	-11 447
Wycena portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-11 380	-14 132
Podatek odroczone	2 163	2 685
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	45 914	35 536
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-6 416	-8 478
Wynik roku bieżącego	-121 246	-119 425
Razem pozostałe kapitały	<u>209 474</u>	<u>326 040</u>

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku pozostałe kapitały wynosiły łącznie 209.474 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitały te wynosiły 326.040 tys. zł. Za rok 2013 jednostka dominująca

wygenerowała stratę netto w wysokości 153.684 tys. zł (dane według PSR), zgodnie z decyzją Walnego Zgromadzenia wygenerowana strata została pokryta kapitałem zapasowym.

Niepodzielony wynik obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy. Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, spółka akcyjna jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie, co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

42. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa jest ceną, jaką w dniu wyceny można uzyskać za sprzedaż składnika aktywów albo zapłacić za przekazanie zobowiązania w zwykłej transakcji pomiędzy dobrze poinformowanymi uczestnikami rynku. Grupa Kapitałowa posiada instrumenty finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w bilansie Grupy Kapitałowej do wartości godziwej stanowią:

- 1) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności nieprzeznaczone do obrotu,
- 2) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- 3) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazywane w cenie nabycia, w tym inwestycje kapitałowe,
- 4) zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

Powyższe kategorie aktywów i zobowiązań finansowych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub kosztu historycznego.

W celu oszacowania wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych Grupa Kapitałowa przyjęła poniżej zaprezentowane założenia i metody.

Należności od innych banków oraz należności od klientów – w przypadku kredytów, dla których harmonogram spłat nie jest określony, jako wartość godziwą przyjmuje się kwotę wymaganą do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym.

Wartość godziwa należności netto, dla których harmonogram spłat jest określony, wyliczana jest jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek, zgodnych z harmonogramem. Jako współczynnik dyskontujący przyjmuje się sumę:

- 1) bieżących rynkowych stóp procentowych opartych na krzywej dochodowości z dnia bilansowego,
- 2) średniej marży opartej na portfelu danego rodzaju kredytów udzielonych w ostatnim kwartale danego roku.

Papiery wartościowe – wartość godziwa w przypadku instrumentów notowanych, ustalana jest na podstawie wartości rynkowych (mark to market). W przypadku instrumentów nienotowanych wartość godziwa ustalana jest na podstawie modelu (mark to model) przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Zobowiązania wobec innych banków oraz zobowiązania od klientów – w przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności, za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacana na żądanie na dzień bilansowy.

Wartość godziwa depozytów o terminie wymagalności powyżej 3 miesięcy szacowana jest na podstawie przepływów pieniężnych, zdyskontowanych średnim bieżącym oprocentowaniem rynkowym właściwym dla depozytów o zbliżonych terminach wymagalności.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – wartość godziwa ustalana jest na podstawie modelu (mark to model).

W tabeli poniżej przedstawiono różnice pomiędzy wartością bilansową i szacowaną wartością godziwą aktywów i zobowiązań finansowych Grupy Kapitałowej, które nie są ujmowane w bilansie Grupy Kapitałowej według wartości godziwej. Dla należności oraz zobowiązań z terminem zapadalności lub wymagalności do 3 miesięcy przyjmuje się, że wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>
Należności od innych banków	636 050	627 066
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 258 006	6 905 838
- klienci korporacyjni	5 171 859	4 936 675
- rolnicy	638 315	600 773
- przedsiębiorcy indywidualni	369 490	373 378
- osoby fizyczne	861 453	790 043
- instytucje rządowe i samorządowe	216 889	204 969
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 613 663	2 592 556
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	14 709 798	14 711 839
Zobowiązania wobec klientów	2 082 030	2 081 723
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	274 499	265 387

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>
Należności od innych banków	501 866	492 955
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 860 727	7 681 161
- klienci korporacyjni	5 720 224	5 646 902
- rolnicy	687 381	639 243
- przedsiębiorcy indywidualni	409 073	426 846
- osoby fizyczne	806 239	740 431
- instytucje rządowe i samorządowe	237 810	227 740
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 439 665	2 405 668
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	16 689 942	16 714 898
Zobowiązania wobec klientów	1 988 674	1 982 425
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	358 433	351 000

43. Kategorie aktywów i zobowiązań finansowych

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe,
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych, stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

- 1) Poziom I:

Grupa Kapitałowa do tej kategorii klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek. Źródłem danych dotyczących cen rynkowych jest:

- a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
- b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters.

2) Poziom II:

Do tej kategorii Grupa Kapitałowa zaklasyfikowała instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model). Wycena opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych. Krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, FRA i IRS.

3) Poziom III:

Grupa Kapitałowa do tej kategorii zaliczył obligacje komunalne, obligacje korporacyjne oraz obligacje emitowane przez banki dostępne do sprzedaży, dla których nie istnieje aktywny rynek. Wycena aktywów ujmowanych w tej kategorii jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W roku 2014 oraz 2013 Grupa Kapitałowa nie wykonała przeniesienia aktywów finansowych pomiędzy Poziomem 1 i Poziomem 2.

Do dyskontowania wszystkich przepływów finansowych z danej obligacji wykorzystuje się krzywe dochodowości zbudowane w oparciu o zdefiniowane zestawy dłużnych papierów wartościowych. W zależności od sytuacji rynkowej (ilości i płynności różnych emisji dłużnych papierów wartościowych), do wyceny emisji obligacji danego emitenta metodą mark-to-model mogą być wykorzystane krzywe dochodowości oparte o następujące zestawy dłużnych papierów wartościowych:

- 1) zestaw zawierający emisje obligacji danego emitenta, którego obligacja wyceniana jest metodą mark to model, przy czym zestaw taki musi zawierać przynajmniej trzy różne emisje obligacji powyższego emitenta,
- 2) zestaw zawierający emisje obligacji branży emitenta, którego obligacja wyceniana jest metodą mark to model, przy czym zestaw taki musi zawierać emisje przynajmniej pięciu różnych emitentów oraz ilość emisji jednego emitenta nie może być większa, niż 1/3 ogólnej ilości emisji w zbiorze obligacji,
- 3) zestaw zawierający emisje obligacji polskiego rynku obligacji korporacyjnych, przy czym zestaw taki musi zawierać emisje przynajmniej pięciu różnych branż i jednocześnie piętnastu różnych emitentów oraz ilość emisji jednego emitenta nie może być większa, niż 15% ogólnej ilości emisji w próbie obligacji, a ilość emisji z jednej branży nie może być większa, niż 30% ogólnej ilości emisji w próbie obligacji.

W przypadku dyskontowania przepływów z dłużnych papierów wartościowych za pomocą krzywych dochodowości opartych o próbki obligacji wymienione w pkt b i c wprowadzana jest dodatkowa korekta do krzywej dyskontującej, powodującej jej przesunięcie w górę – w przypadku, gdy dana emisja charakteryzuje się większym ryzykiem niż benchmarkowe emisje lub w dół, gdy dana emisja generuje ryzyko niższe niż emisje ujęte w zestawie obligacji.

Do budowy krzywej dochodowości w oparciu o zaimplementowaną w Kondor+ metodę *Cluster Bootstrapping* używana jest standardowa technika *bootstrappingu*. W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie *Cluster Bootstrapping* wykorzystuje technikę grupowania (*clustering*) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe	4 822 062	6 292	586 146	5 414 500
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	7 670	0	529	8 199
dłużne papiery wartościowe	7 585	0	525	8 110
instrumenty kapitałowe	85	0	4	89
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	6 292	0	6 292
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 814 392	0	585 617	5 400 009
dłużne papiery wartościowe	4 774 229	0	259 296	5 033 525
instrumenty kapitałowe	40 163	0	326 321	366 484
Zobowiązania finansowe	0	6 722	0	6 722
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	6 722	0	6 722

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 814 392	0	585 617	5 400 009
Dłużne papiery wartościowe, w tym :	4 774 229	0	259 296	5 033 525
- obligacje skarbowe/NBP	4 416 158	0	0	4 416 158
- obligacje komunalne	0	0	147 997	147 997
- obligacje korporacyjne	141 235	0	83 405	224 640
- obligacje emitowane przez banki	216 836	0	27 894	244 730
Instrumenty kapitałowe, w tym :	40 163	0	326 321	366 484
- notowane	40 163	0	0	40 163
- nienotowane	0	0	326 321	326 321

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	7 670	0	529	8 199
Dłużne papiery wartościowe, w tym :	7 585	0	525	8 110
- obligacje skarbowe/NBP	5 697	0	0	5 697
- obligacje komunalne	0	0	0	0
- obligacje korporacyjne	154	0	525	679
- obligacje emitowane przez banki	1 734	0	0	1 734
Instrumenty kapitałowe, w tym :	85	0	4	89
- notowane	85	0	0	85
- nienotowane	0	0	4	4

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe	7 101 551	54 434	256 577	7 412 562
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11 588	0	4	11 592
dłużne papiery wartościowe	11 381	0	0	11 381
instrumenty kapitałowe	207	0	4	211
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	7 150	0	7 150
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7 089 963	47 284	256 573	7 393 820
dłużne papiery wartościowe	6 962 694	0	127 082	7 089 776
instrumenty kapitałowe	127 269	47 284	129 491	304 044
Zobowiązania finansowe	0	6 139	0	6 139
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	6 139	0	6 139

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7 089 963	47 284	256 573	7 393 820
Dłużne papiery wartościowe, w tym :	6 962 694	0	127 082	7 089 776
-obligacje skarbowe/NBP	6 711 240	0	0	6 711 240
-obligacje komunalne	0	0	40 052	40 052
-obligacje korporacyjne	187 535	0	84 457	271 992
-obligacje emitowane przez banki	63 919	0	2 573	66 492
Instrumenty kapitałowe, w tym :	127 269	47 284	129 491	304 044
-notowane	127 269	0	0	127 269
-nienotowane	0	47 284	129 491	176 775

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11 588	0	4	11 592
Dłużne papiery wartościowe, w tym :	11 381	0	0	11 381
- obligacje skarbowe/NBP	7 521	0	0	7 521
- obligacje komunalne	0	0	0	0
- obligacje korporacyjne	2 313	0	0	2 313
- obligacje emitowane przez banki	1 547	0	0	1 547
Instrumenty kapitałowe, w tym :	207	0	4	211
- notowane	207	0	0	207
- nienotowane	0	0	4	4

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – poziom III

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Stan na początek okresu	256 577	305 502
Zwiększenia	357 669	151 795
- nabycie	340 814	138 558
- wycena odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny	14 481	13 237
- pozostałe	2 375	0
Zmniejszenia	28 100	200 720
- wycena odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny	23 014	52 886
- pozostałe	5 086	147 834
Stan na koniec okresu	586 146	256 577

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Należności od innych banków	627 066	0	0	627 066
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 905 838	0	0	6 905 838
- klienci korporacyjni	4 936 675	0	0	4 936 675
- rolnicy	600 773	0	0	600 773
- przedsiębiorcy indywidualni	373 378	0	0	373 378
- osoby fizyczne	790 043	0	0	790 043
- instytucje rządowe i samorządowe	204 969	0	0	204 969
Inwestycyjne papiery wartościowe, utrzymywane do terminu zapadalności	2 592 556	2 592 556	0	0
Zobowiązania wobec banków i Banku Centralnego	14 711 839	0	0	14 711 839
Zobowiązania wobec klientów	2 081 723	0	0	2 081 723
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	265 387	0	0	265 387

Kategorie wyceny do wartości godziwej pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku

	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Należności od innych banków	492 955	0	0	492 955
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 681 161	0	0	7 681 161
- klienci korporacyjni	5 646 902	0	0	5 646 901
- rolnicy	639 243	0	0	639 243
- przedsiębiorcy indywidualni	426 846	0	0	426 846
- osoby fizyczne	740 431	0	0	740 431
- instytucje rządowe i samorządowe	227 740	0	0	227 740
Inwestycyjne papiery wartościowe, utrzymywane do terminu zapadalności	2 405 668	2 405 668	0	0
Zobowiązania wobec banków i Banku Centralnego	16 714 898	0	0	16 714 898
Zobowiązania wobec klientów	1 982 425	0	0	1 982 425
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	351 000	0	0	351 000

44. Działalność powiernicza

W 2014 roku oraz 2013 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności powierniczej.

45. Leasing operacyjny i finansowy

Grupa jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała umów w ramach leasing operacyjnego, w których była leasingodawcą.

Dane dotyczące leasingu finansowego zostały przedstawione w Nocie 23.

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu operacyjnego, w których Grupa Kapitałowa występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości oraz floty samochodowej użytkowanej przez Grupę Kapitałową w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

W roku 2014 oraz 2013 nie wystąpiły istotne warunkowe opłaty leasingowe ani nieodwołalne umowy subleasingowe.

Suma przyszłych minimalnych opłat leasingowych, które Grupa Kapitałowa jest zobligowana zapłacić na mocy umów leasingu operacyjnego kształtuje się w następujący sposób:

	31.12.2014	31.12.2013
do 1 roku	9 355	11 292
powyżej 1 roku do 5 lat	25 771	34 764
powyżej 5 lat	5 938	9 207
Razem przyszłe minimalne opłaty leasingowe	41 064	55 263

Wartość minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego ujętych jako koszt w 2014 roku wyniosła 20.523 tys. zł, a w 2013 roku 15.193 tys. zł

Suma przyszłych minimalnych opłat leasingowych, które Grupa Kapitałowa jest zobligowany zapłacić na mocy umów leasingu finansowego kształtuje się w następujący sposób:

	31.12.2014	31.12.2013
do 1 roku	454	223
powyżej 1 roku do 5 lat	89	542
powyżej 5 lat	0	0
Razem przyszłe minimalne opłaty leasingowe	543	765

46. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Grupy Kapitałowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy Kapitałowej, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach podporządkowanych, wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych, przeprowadzanych z podmiotami finansowymi. Działalność finansowa obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Grupa Kapitałowa zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie udziałów (akcji) własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują bilansowy stan środków pieniężnych oraz salda rachunków bieżących i lokat jednodniowych w innych bankach.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

	31.12.2014	31.12.2013
Kasa, środki w Banku Centralnym	977 933	750 408
Rachunki bieżące i lokaty jednodniowe w innych bankach	373 832	375 082
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 351 765	1 125 490

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych są następujące:

- 1) ze zmiany stanu należności od innych banków wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych (rachunki bieżące i lokaty jednodniowe w innych bankach),
- 2) ze zmiany stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży została wyłączona ta część wyceny aktywów finansowych, która została ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny (kapitał własny),
- 3) ze zmiany stanu zobowiązań wobec innych banków została wyłączona wartość otrzymanego kredytu z EBOiR wraz z naliczonymi odsetkami do zapłaty za rok bieżący oraz poprzedni,
- 4) naliczone i otrzymane odsetki wraz z premią od aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności traktowane są jako korekty wyniku finansowego, które pomniejszają działalność inwestycyjną i ujmowane są w działalności inwestycyjnej.

W 2014 roku różnice pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych na pozycjach: „zmiana stanu zapasów”, „zmiana stanu innych aktywów”, „zmiana stanu pozostałych zobowiązań” oraz „zmiana stanu rezerw” wynikają z wyłączenia stanu wartości bilansowych wyżej wymienionych pozycji na koniec okresu dotyczących spółek Uzdrawiskowych.

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi z skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2014

	Zmiana stanu		
	W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków	134 184	105 067	29 117
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-1 993 811	-1 983 579	-10 232
Zmiana stanu zapasów	1 159	-59	1 218
Zmiana stanu innych aktywów	-47 634	-55 656	8 022
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	-1 980 188	-2 011 390	31 202
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	-10 437	-57 690	47 253
Zmiana stanu rezerw	974	-6 597	7 571

Różnice pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji a zmianami wynikającymi z skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2013

	Zmiana stanu		Różnica
	W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu należności od innych banków	-32 581	-78 447	45 866
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	1 787 207	1 738 204	49 003
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 476 829	1 476 638	191

47. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy Kapitałowej obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa Kapitałowa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej,
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów grupy ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

W Grupie Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku nie miały miejsca zobowiązania z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Finansowe	1 583 333	1 807 178
- niewykorzystane linie kredytowe	686 245	904 164
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	837 570	808 288
- limity na kartach kredytowych	16 101	6 215
- otwarte akredytywy importowe	0	18 204
- lokaty do wydania	0	0
- pozostałe	43 417	70 307
Gwarancyjne	45 333	97 281
- gwarancje udzielone	45 333	82 881
- akredytywy eksportowe	0	0
- pozostałe	0	14 400
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 628 666</u>	<u>1 904 459</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów wymagalności

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Finansowe	1 583 333	1 807 178
do 1 miesiąca	615 723	690 931
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	56 822	65 489
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	899 067	1 049 453
powyżej 1 roku do 5 lat	11 705	1 305
powyżej 5 lat	16	0
Gwarancyjne	45 333	97 281
do 1 miesiąca	19 532	32 148
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 230	3 607
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 733	53 338
powyżej 1 roku do 5 lat	9 734	7 772
powyżej 5 lat	1 104	416
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 628 666</u>	<u>1 904 459</u>

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Bieżące operacje wymiany	153 244	65 383
Terminowe operacje wymiany	1 285 989	724 466
Operacje papierami wartościowymi	46 850	14 400
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży	<u>1 486 083</u>	<u>804 249</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Finansowe	18 764	15 028
Gwarancyjne	218 460	309 772
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>237 224</u>	<u>324 800</u>

48. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na datę 31 grudnia 2014 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	308 872	313 348
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	510 000	606 257
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	637 623	755 512
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt z EBOiR	103 428	133 222
Razem		<u>1 559 923</u>	<u>1 808 339</u>

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na datę 31 grudnia 2013 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	277 407	281 350
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	510 000	606 094
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	636 472	753 704
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt z EBOiR	102 936	132 940
Razem		1 526 815	1 774 088

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku obligacje Skarbu Państwa stanowiły zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, płatności limitu kredytu technicznego, kredytu lombardowego udostępnianego przez Narodowy Bank Polski w ramach rachunku bieżącego nostro oraz kredytu z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

49. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W niniejszej notce Grupa Kapitałowa prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązаныmi.

Wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	31.12.2014	31.12.2013
Zarząd	9 167	7 747
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	7 896	6 549
Nagrody jubileuszowe	0	117
Świadczenia po okresie zatrudnienia	354	634
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	911	447
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	0	0
Pozostałe świadczenia	6	0
Rada Nadzorcza	1 477	1 774
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 477	1 774
Nagrody jubileuszowe	0	0
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	0	0
Pozostałe świadczenia	0	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	10 644	9 521

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	31.12.2014	31.12.2013
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	17 560	15 725
Nagrody jubileuszowe	0	98
Świadczenia po okresie zatrudnienia	84	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	319	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	0	0
Pozostałe świadczenia	8	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Grupy Kapitałowej	17 971	15 823

Na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunków pracy.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej, głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2014 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 1) 31 kredytów udzielonych na łączną kwotę 8.093 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiło 6.669 tys. zł,
- 2) 63 karty kredytowe o łącznym limicie zadłużenia 618 tys. zł, którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosło 177 tys. zł.

Indywidualnie negocjowane warunki dotyczące w szczególności obniżenia prowizji i marży zastosowano dla 19 udzielonych kredytów, pozostałe transakcje zawarte zostały na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 3) 12 kredytów udzielonych na łączną kwotę 3.960 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło 3.511 tys. zł,
- 4) 52 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 489 tys. zł, którego wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło 166 tys. zł.

Indywidualnie negocjowane warunki dotyczące w szczególności obniżenia prowizji i marży zastosowano dla 8 udzielonych kredytów, pozostałe transakcje zawarte zostały na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej, głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2014 członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie:

- 1) 215 rachunków bieżących, których saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło w sumie 1.551 tys. zł,
- 2) 19 lokat terminowych, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku było równe 356 tys. zł.

Wszystkie wymienione depozyty założone zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych

Na dzień 31 grudnia 2013 członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie:

- 3) 159 rachunków bieżących, których saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło w sumie 736 tys. zł,
- 4) 57 lokat terminowych, których łączne saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku było równe 760 tys. zł.

Wszystkie wymienione depozyty założone zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych.

50. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania skonsolidowanego i jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok 2014 oraz 2013 jest Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

Jednostkowe sprawozdania spółek zależnych za rok 2014 oraz za rok 2013 badane były przez Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku w podziale na rodzaje usług:

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rodzaj usługi		
Obowiązkowe badanie sprawozdania finansowego	1 012	838
Pozostałe usługi poświadczające	20	9
Usługi doradztwa podatkowego	7	0
Pozostałe usługi	42	2
Razem wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego	<u>1 081</u>	<u>849</u>

51. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia w etatach w Grupie Kapitałowej

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Bank	1 176	1 195
Centrala	479	440
Oddziały Banku	697	755
Jednostki zależne	1 152	318
Razem zatrudnienie w etatach	<u>2 328</u>	<u>1 513</u>

52. Sekurytyzacja

W 2014 roku Grupa Kapitałowa zawarła z funduszem BPS 3 NS FIZ dwie umowy sprzedaży portfela wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości. Łączna kwota wierzytelności sprzedanych w ramach umów wyniosła 34.508 tys. zł (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne), na które w istotnej części utworzone zostały odpisy na utratę wartości. Łączna cena umowna sprzedaży portfeli wierzytelności została ustalona na kwotę 9.576 tys. zł. Dodatkowo Grupa Kapitałowa zawarła umowę sprzedaży z podmiotem z rynku, w ramach której sprzedany został pakiet wierzytelności o wartości 47.432 tys. zł. Cena uzyskana za pakiet wierzytelności w ramach tej transakcji wyniosła 14.316 tys. zł. Na wierzytelności objęte sprzedażą Grupa Kapitałowa utworzyła w latach wcześniejszych w istotnej części odpisy na utratę wartości.

W 2013 roku Grupa Kapitałowa zawarła z funduszem BPS 3 NS FIZ dwie umowy sprzedaży portfela wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości lub też w całości spisanych z ksiąg rachunkowych. Łączna kwota wierzytelności sprzedanych w ramach umów wyniosła 439.851 tys. zł (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne), na które w istotnej części utworzone zostały odpisy na utratę wartości. Łączna cena umowna sprzedaży portfeli wierzytelności została ustalona na kwotę 27.499 tys. zł.

53. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia mające wpływ na prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, inne niż opisane poniżej.

Na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała Program Postępowania Naprawczego Banku na lata 2014-2019. Opis założeń przyjętych w Programie Postępowania Naprawczego zawarty jest w nocie 2.4. niniejszego sprawozdania finansowego.

Na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Dżysława Kupczyka na stanowisko Prezesa Zarządu Banku BPS oraz Pana Artura Adamczyka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem w Banku.

W 2014 roku miała miejsce inspekcja problemowa prowadzona przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie jakości aktywów i oceny zarządzania ryzykiem kredytowym. Szczegółowe ustalenia inspekcji zostały zaprezentowane w protokole przekazanym Bankowi w dniu 17 grudnia 2014 roku, natomiast w dniu 13 lutego 2015 roku Bank otrzymał zalecenia poinspekcyjne, które dotyczyły w szczególności obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, efektywności prowadzonych działań w zakresie restrukturyzacji i windykacji oraz obszaru zarządzania ryzykiem związanym z zaangażowaniem Banku w instrumenty

finansowe. Bank przedłożył Komisji Nadzoru Finansowego szczegółowy harmonogram działań związanych z realizacją zaleceń pionspekcyjnych.

W dniu 17 marca 2015 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy wydał postanowienie o wpisie do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku poprzez emisję akcji serii M o łącznej wartości 24.000 tys. zł oraz serii N o łącznej wartości 58 tys. zł. Kapitał zakładowy Banku, po dokonanej podwyższeniu wynosi 354.097 tys. zł.

54. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa nie ujawnia aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło zero.

W poniższym zestawieniu przedstawiono rodzaje oraz wartość bilansową aktywów, stanu Funduszu i kosztów związanych z ZFŚS.

	31.12.2014	31.12.2013
Pożyczki udzielone pracownikom	905	827
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	357	367
Aktywa ZFŚS	1 262	1 194
Wartość ZFŚS	1 262	1 194
	31.12.2014	31.12.2013
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	2 531	1 597

55. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej

55.1 Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe w Grupie Kapitałowej oznacza możliwość wystąpienia strat finansowych, spowodowanych nie wywiązaniem się przez kontrahentów wobec poszczególnych podmiotów wchodzących w skład w Grupy Kapitałowej, z warunków zawartych umów. W Grupie Kapitałowej ryzyko kredytowe identyfikowane jest zarówno w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej jak i do całego portfela kredytowego.

Grupa Kapitałowa dąży do minimalizacji ryzyka kredytowego odpowiednio nim zarządzając. Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej jest maksymalizacja bezpieczeństwa działalności kredytowej. Cel ten realizowany jest między innymi poprzez:

- 1) właściwą ocenę ryzyka,
- 2) skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta jak i całego portfela kredytowego,
- 3) ostrożnościowe podejście do ryzyka kredytowego, polegające na:
 - a) identyfikacji oraz ocenie aktualnych i potencjalnych źródeł jego występowania,
 - b) preferowaniu płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości,
 - c) stosowaniu metod ograniczania ryzyka kredytowego generowanego przez ekspozycje kredytowe.

Bank, jako podmiot dominujący, w ramach nadzoru nad ryzykiem Grupy Kapitałowej przeprowadza ocenę ryzyka kredytowego działalności spółek zależnych oraz ocenę wpływu tego ryzyka na poziom ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej.

Ramy prawne procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej odbywa się w oparciu o wewnętrzne regulacje, pozwalające na identyfikację, pomiar i monitorowanie ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej. Regulacje te powstają z uwzględnieniem przepisów prawa powszechnego i uchwał Nadzorcy.

Spółki zależne Grupy Kapitałowej zobowiązane są do posiadania tych, spośród regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, których wprowadzenie do stosowania rekomendowane jest im przez Bank - w zależności od specyfiki profilu ryzyka danej spółki. Do zbioru regulacji rekomendowanych spółkom zależnym przez Bank należą:

- 1) Polityki Zarządzania Ryzykiem Kredytowym;
- 2) Regulamin Podejmowania Decyzji Kredytowych;
- 3) Regulamin Działania Komitetu Kredytowego Spółki;
- 4) Instrukcja Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Spółce;
- 5) Metodyki Oceny Zdolności Kredytowej.

Projekty wewnętrznych regulacji spółek zależnych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, przed ich przyjęciem przez odpowiednie organy spółki oraz Banku, muszą zostać pozytywnie zaopiniowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym. Ponadto, jeżeli z informacji przygotowanych przez Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej, wynika konieczność dokonania zmian w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym w danej spółce, to informacje i wnioski w tym zakresie przekazywane są Członkom Rady Nadzorczej danej spółki zależnej, po ich uprzednim zaakceptowaniu przez Zarząd Banku.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej

Ocena ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej przeprowadzana jest zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji, jak i na poziomie portfelowym.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku oraz Komitety Kredytowe (w zależności od łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w ekspozycje kredytowe kontrahenta), poprzez podejmowanie decyzji o zgodzie na zrealizowanie przez spółkę zależną transakcji, charakteryzującej się ryzykiem kredytowym;
- 2) Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym - poprzez:
 - a) weryfikację oceny ryzyka kredytowego transakcji realizowanych przez spółki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej,
 - b) zarządzanie systemem zapytań dotyczących wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej,
 - c) uczestnictwo wyznaczonych pracowników Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w posiedzeniach Komitetów Kredytowych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności poszczególnych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej i określony w ich przepisach wewnętrznych.

Ocena ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji dokonywana jest na podstawie informacji określonych w przepisach wewnętrznych, regulujących zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej oraz w dokumentacji kredytowej, zgodnie z obowiązującymi metodykami oceny zdolności kredytowej.

W procesie oceny ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym cyklicznie przekazuje Zarządowi Banku raporty o ryzyku kredytowym portfela ekspozycji kredytowych w Grupie Kapitałowej. Zestaw danych potrzebnych do sporządzania cyklicznych raportów, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym pozyskuje ze spółek zależnych, które przekazują je w zakresie i w terminach określonych przez Bank oraz zaakceptowanych w wewnętrznych aktach prawnych, regulujących

zarządzanie ryzykiem kredytowym w spółce zależnej. Dane te wykorzystywane są również w zarządzaniu limitami koncentracji Grupy Kapitałowej, wyznaczaniu wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe na poziomie skonsolidowanym i w naliczaniu odpisów na utratę wartości aktywów kredytowych w Grupie Kapitałowej.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej służy zapewnieniu równowagi pomiędzy celami komercyjnymi i akceptowanym poziomem ryzyka, przy uwzględnieniu aktualnych realiów ekonomicznych. Dla osiągnięcia tej równowagi podejmowane są następujące działania:

- 1) kształtowanie zasad polityki kredytowej oraz procesów i procedur dla celów akceptacji dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego,
- 2) wspieranie procesu powstawania i rozwoju narzędzi służących do identyfikacji oraz pomiaru ryzyka,
- 3) aktualizacja metod zarządzania procesem kredytowym,
- 4) kontrola prawidłowej realizacji podjętych decyzji kredytowych,
- 5) tworzenie odpowiedniego poziomu odpisów z tytułu wystąpienia przesłanek trwałej utraty wartości,
- 6) podnoszenie kwalifikacji z obszaru ryzyka kredytowego wśród pracowników Grupy Kapitałowej,
- 7) zarządzanie wierzytelnościami trudnymi ukierunkowane na minimalizację ryzyka i strat Grupy Kapitałowej.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym

Podstawowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej wyznacza polityka. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym przyjęta jest uchwałą Zarządu Banku, po jej zaopiniowaniu przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, a następnie zatwierdzana uchwałą Rady Nadzorczej Banku.

W 2014 roku w ramach realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa Kapitałowa koncentrowała się na finansowaniu małych i średnich przedsiębiorstw, rolników i osób fizycznych.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikujących ryzyko koncentracji zaangażowań Grupy Kapitałowej wykorzystuje się następujące instrumenty:

- 1) na poziomie jednostkowym:
 - a) procedury oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ustanawiania prawnych zabezpieczeń,
 - b) procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
 - c) procedury udzielania upoważnień do podejmowania decyzji kredytowych,
 - d) procedury monitorowania i tworzenia odpisów z tytułu trwałej utraty wartości ekspozycji kredytowych,
 - e) procedury monitorowania zabezpieczeń,
 - f) procedury monitorowania zaangażowania Grupy Kapitałowej w kredyty i pożyczki o terminie zapadalności powyżej 10 lat,
 - g) procedury ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań.
- 2) na poziomie portfela kredytowego:
 - a) parametryczne normy ostrożnościowe (ustawowe),
 - b) wewnętrzne limity w zakresie koncentracji zaangażowań kredytowych, w tym z tytułu dużych zaangażowań.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi, oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji oraz od kwoty łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w klienta i w podmioty z nim powiązane.

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej dla niższych kwot zaangażowania w ekspozycje kredytowe kontrahentów podejmowane są minimum dwuosobowo, dla wyższych kwot zaangażowania decyzje kredytowe podejmowane są przez Komitety Kredytowe oraz Zarząd Banku. Wyjątek stanowią decyzje w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych, ustalenia strategii działania wobec klienta oraz utraty wartości ekspozycji kredytowej w ramach metody indywidualnej. W tych sprawach decyzje kredytowe podejmowane są jednoosobowo przez pracowników Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

Przy dwuosobowym systemie podejmowania decyzji kredytowych brak jednomyślności decydentów oznacza decyzję negatywną. Przy decyzjach podejmowanych kolegialnie rozstrzyga większość głosów. Istnieje możliwość odwołania się od negatywnej decyzji kredytowej.

Podjęcie decyzji kredytowej dotyczącej zawarcia lub zmiany transakcji kredytowej standardowo poprzedzane jest weryfikacją, przeprowadzaną przez komórkę organizacyjną Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym.

Prawidłowość decyzji kredytowych podejmowanych w Grupie Kapitałowej podlega szczególnej kontroli wewnętrznej.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględniania posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto 31.12.2014	Wartość bilansowa netto 31.12.2013
Kasa, środki w Banku Centralnym	977 933	750 408
Należności od innych banków	636 050	501 866
Należności z tytułu leasingu finansowego	0	0
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	8 110	11 385
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane w do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 258 006	7 860 727
Klienci korporacyjni	5 171 859	5 720 224
Rolnicy	638 315	687 381
Przedsiębiorcy indywidualni	369 490	409 073
Osoby fizyczne	861 453	806 239
Instytucje rządowe i samorządowe	216 889	237 810
Pozostałe podmioty	0	0
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	5 033 525	7 089 776
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 613 663	2 439 665
Zapasy	0	0
Inne aktywa	63 361	97 379
Razem ekspozycja bilansowa	16 590 648	18 751 206
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 624 303	1 895 863
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 624 303	1 895 863
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	18 214 951	20 647 069

Koncentracja ryzyka kredytowego

Grupa Kapitałowa zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut.

Grupa Kapitałowa identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny poziomu ryzyka kredytowego związanego z tymi koncentracjami. Identyfikacja koncentracji zaangażowań polega na wskazaniu wyodrębnionych portfeli jednorodnych zaangażowań, uwzględniających określoną dla danego portfela cechę, stanowiącą ryzyko istotne w działalności kredytowej Grupy Kapitałowej.

W Grupie Kapitałowej funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań. Wyznaczenie wewnętrznych limitów ma na celu stworzenie bezpiecznej struktury portfela oraz

wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Obowiązujące zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka koncentracji, a w szczególności zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań, pozwalają na przestrzeganie w działalności Grupy Kapitałowej norm ostrożnościowych.

Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań formułowane są propozycje dotyczące działań jakie powinny być podjęte przez Grupę Kapitałową, w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące. Celem tych działań jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela kredytowego i w efekcie tworzenie bezpiecznej struktury tego portfela.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Grupy Kapitałowej.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Największe zaangażowania wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2014 roku.

Podmiot	Utrata wartości tak/nie	Całkowite zaangażowanie*	Odpis	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	NIE	171 156	-244	170 912	2,35%
2	NIE	147 075	-1 964	145 111	2,00%
3	TAK	132 131	0	132 131	1,82%
4	NIE	123 608	-61	123 547	1,70%
5	NIE	115 394	-97	115 297	1,59%
6	NIE	102 589	0	102 589	1,41%
7	TAK	82 274	0	82 274	1,13%
8	NIE	74 246	0	74 246	1,02%
9	NIE	74 294	-3	74 291	1,02%
10	TAK	86 246	-14 007	72 239	1,00%
Razem		1 109 013	-16 376	1 092 637	15,04%

*całkowite zaangażowanie równe jest sumie zaangażowania bilansowego (kapitał, odsetki pomniejszone o nierozliczone prowizje i dyskonto) i zobowiązań pozabilansowych.

Największe zaangażowania wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Podmiot	Utrata wartości tak/nie	Całkowite zaangażowanie*	Odpis	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	NIE	152 776	-666	152 110	1,94%
2	NIE	142 919	-740	142 179	1,81%
3	NIE	127 072	-134	126 938	1,61%
4	NIE	111 744	-136	111 608	1,42%
5	TAK	103 853	-848	103 005	1,31%
6	NIE	99 785	0	99 785	1,27%
7	NIE	97 570	-484	97 086	1,24%
8	TAK	169 114	-79 690	89 424	1,14%
9	NIE	87 310	-83	87 227	1,11%
10	NIE	79 939	-317	79 622	1,01%
Razem		1 172 082	-83 098	1 088 984	13,86%

* całkowite zaangażowanie równe jest sumie zaangażowania bilansowego (kapitał, odsetki pomniejszone o nierozliczone prowizje i dyskonto) i zobowiązań pozabilansowych.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych według stanu na 31 grudnia 2014 roku

Grupa	Utrata wartości tak/nie	Całkowite zaangażowanie*	Odpis	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	TAK	176 126	-1 192	174 934	2,41%
2	TAK	79 508	-150	79 358	0,98%
3	TAK	69 054	0	69 054	0,95%
4	NIE	63 753	-2	63 751	0,88%
5	NIE	44 001	-3	43 998	0,61%
Razem		432 442	-1 347	431 095	5,82%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych według stanu na 31 grudnia 2013 roku

Grupa	Utrata wartości tak/nie	Całkowite zaangażowanie*	Odpis	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	NIE	134 869	0	134 869	1,71%
2	NIE	112 377	-2 638	109 739	1,40%
3	NIE	83 583	-719	82 864	1,05%
4	TAK	77 382	0	77 382	0,98%
5	NIE	68 308	-2	68 306	0,87%
Razem		476 519	-3 359	473 160	6,01%

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku odnotowano przekroczenie limitu koncentracji dla grupy podmiotów powiązanych o kwotę 22.037 tys. zł natomiast na datę 31 grudnia 2013 roku w Banku nie wystąpiło przekroczenie normy określonej w art. 71 ust.1 oraz ust. 1a ustawy Prawo bankowe.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom odnotowano 14 dużych zaangażowań (zaangażowań wobec jednego podmiotu i podmiotów z nim powiązanych kapitałowo i organizacyjnie, przekraczających łącznie 10% funduszy własnych Grupy Kapitałowej) na łączną kwotę wynoszącą 1.400.635 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku odnotowano 6 dużych zaangażowań (zaangażowań wobec jednego podmiotu i podmiotów z nim powiązanych kapitałowo i organizacyjnie, przekraczających łącznie 10% funduszy własnych Grupy Kapitałowej) na łączną kwotę wynoszącą 735.844 tys. zł

Fundusze własne Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosły 611.590 tys. zł natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosły 927.093 tys. zł (fundusze własne prezentowane w zatwierdzonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku).

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	0	912 852	19 166	932 018
kujawsko-pomorskie	0	99 027	7 512	106 539
lubelskie	0	483 304	22 327	505 631
lubuskie	0	76 465	93	76 558
łódzkie	0	148 016	21 766	169 782
małopolskie	0	847 757	28 336	876 093
mazowieckie	425 352	1 306 607	5 913	1 737 872
opolskie	0	230 606	5 835	236 441
podkarpackie	162	793 266	34 102	827 530
podlaskie	0	275 220	20 892	296 112
pomorskie	0	140 783	6 859	147 642
śląskie	0	403 290	15 712	419 002
świętokrzyskie	0	193 532	5 706	199 238
warmińsko-mazurskie	8	591 303	22 671	613 982
wielkopolskie	0	83 782	0	83 782
zachodnio-pomorskie	0	29 784	0	29 784
Razem	425 522	6 615 594	216 890	7 258 006

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2013 roku

	<u>Sektor finansowy</u>	<u>Sektor niefinansowy</u>	<u>Sektor budżetowy</u>	<u>Razem</u>
dolnośląskie	3 071	1 027 991	13 523	1 044 585
kujawsko-pomorskie	0	88 156	10 106	98 262
lubelskie	0	577 282	20 379	597 661
lubuskie	0	83 190	133	83 323
łódzkie	0	167 117	25 319	192 436
małopolskie	0	794 258	29 316	823 574
mazowieckie	391 688	1 487 539	8 489	1 887 716
opolskie	0	244 324	4 291	248 615
podkarpackie	156	859 592	47 735	907 483
podlaskie	0	276 684	24 663	301 347
pomorskie	0	132 965	5 676	138 641
śląskie	0	455 143	11 977	467 120
świętokrzyskie	0	192 819	8 889	201 708
warmińsko-mazurskie	11	678 814	27 312	706 137
wielkopolskie	0	133 682	0	133 682
zachodniopomorskie	0	28 437	0	28 437
Razem	394 926	7 227 993	237 808	7 860 727

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa netto
	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	726 442	793 305
Górnictwo i wydobywanie	45 081	51 416
Przetwórstwo przemysłowe	1 106 847	1 279 042
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	52 897	49 220
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	27 273	31 556
Budownictwo	788 340	1 071 292
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	840 223	902 367
Transport i gospodarka magazynowa	191 620	187 017
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	683 549	581 770
Informacja i komunikacja	14 069	15 419
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	434 822	272 145
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	661 133	699 119
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	123 417	125 060
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	74 147	78 442
Administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	187 721	222 838
Edukacja	31 180	34 462
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	138 567	191 963
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16 591	10 787
Pozostała działalność usługowa	105 845	111 492
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	4	4
Osoby prywatne	1 008 238	1 152 011
Razem	<u>7 258 006</u>	<u>7 860 727</u>

Stosowane zabezpieczenia

Polityka zabezpieczeń stosowana przez Bank oraz te spółki z Grupy Kapitałowej, których działalność związana jest z finansowaniem podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, nakierowana jest na ochronę interesów Grupy Kapitałowej. Cel ten osiągnąć jest m.in. poprzez ustanawianie pełnego zabezpieczenia - adekwatnego do podejmowanego ryzyka – o jak najwyższej jakości oraz obowiązującego w całym okresie trwania zabezpieczanej wierzytelności. Podmioty Grupy Kapitałowej oceniają jakość zabezpieczenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych odpisów i ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego oraz ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W ocenie przedmiotu zabezpieczenia brana jest także pod uwagę jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się.

Podmioty Grupy Kapitałowej cyklicznie monitorują ustanowione zabezpieczenia w celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych oraz podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe i gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej.

Ocena ryzyka kredytowego

Obowiązujące w Grupie Kapitałowej metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów, z uwzględnieniem ich statusu. W związku z powyższym w Grupie Kapitałowej funkcjonują metodyki dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą,
- 3) Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST),
- 4) osób fizycznych (klienci detaliczni),
- 5) banków spółdzielczych zrzeszonych i współpracujących z Bankiem.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą oceniane są według nowego pakietu Metodyk, w których wprowadzono ocenę ratingową, w zakresie prawidłowego zdefiniowania kryteriów oceny dotyczących mierników ilościowych i jakościowych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka. Wprowadzony statystyczny system ratingowy na potrzeby oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców zwiększył obiektywizm nadawanym ocenom punktowym.

Wymieniony pakiet Metodyk określa zasady oceny klienta prowadzącego działalność gospodarczą, oceny wnioskowanych transakcji kredytowych oraz oceny monitoringu klientów, w tym:

- 1) Metodyka M0 - stanowi ogólną Metodykę łączącą wszystkie pozostałe Metodyki z różnych obszarów ryzyka. Metodyka M0 zawiera (jako załączniki) arkusze oceny klienta oraz raport kredytowy, stanowiące podstawowe elementy pełnej oceny wniosku kredytowego,
- 2) Metodyka M1 – określa ocenę wiarygodności klienta poprzez nadanie ratingu (klasy ryzyka A-H). Ocena ratingowa zawarta w arkuszach oceny klienta bada kryteria ilościowe (na podstawie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i analizy wskaźnikowej) oraz kryteria jakościowe,
- 3) Metodyka M2 - składa się z dwóch modułów: oceny ryzyka branżowego oraz oceny ryzyka regionalnego. Na poziomie każdego modułu przypisywana jest w ramach procesu ocena punktowa, która przy uwzględnieniu wag dla poszczególnych modułów stanowi komponent łącznej oceny punktowej ryzyka zewnętrznego. Ocena ryzyka branżowego wykorzystuje wskaźnik syntetycznego ryzyka inwestycyjnego dla branż w polskiej gospodarce prezentowany w serii raportów „Mapa ryzyka inwestycyjnego w branżach polskiej gospodarki”, publikowanych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (dalej: IBnGR). Ocena ryzyka regionalnego wykorzystuje ocenę atrakcyjności inwestycyjnej województw przeprowadzonej przez IBnGR w serii corocznych raportów „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski”, publikowanych na stronie internetowej IBnGR,
- 4) Metodyka M3 - dotyczy oceny wnioskodawców ubiegających się o kredyty na finansowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego lub kredyty wymagające opracowania biznesplanu. Metodyka M3 składa się z trzech modułów, w tym:
 - a) oceny jakościowej,
 - b) oceny ilościowej – tj. oceny przepływów pieniężnych,
 - c) oceny efektywności przedsięwzięcia (oceny wskaźników NPV i IRR) wraz z oceną wrażliwości efektywności przedsięwzięcia.
- 5) Metodyka M4 – dotyczy oceny projektów inwestycyjnych w nieruchomości, w zakresie finansowania projektów inwestycyjnych dotyczących:
 - a) zakupu nieruchomości;
 - b) budowy nowych nieruchomości;
 - c) rozbudowy istniejących nieruchomości;
- 6) Metodyka M5 – dotyczy oceny przedsięwzięć deweloperskich, uwzględniając przepisy ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego.

Podmioty prowadzące działalność rolniczą i JST

Każda z metodyk zawiera podstawowe zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej oraz ryzyka Grupy Kapitałowej, związanego z zawieraniem transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym w następującym układzie:

- 1) analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- 2) analiza jakościowa klienta, analiza SWOT,
- 3) ocena ryzyk mogących wystąpić w okresie kredytowania,
- 4) ocena prawnych zabezpieczeń.

Dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą oraz dla JST, system analizy zdolności kredytowej przebiega w następujących etapach:

W Oddziałach Banku:

- 1) uzyskanie od klienta kompletu wymaganych dokumentów określonych w odpowiedniej „metodyce”, w szczególności dotyczących przeszłej, bieżącej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno – finansowej,
- 2) dokonanie oceny formalno-prawnej,
- 3) sprawdzenie wiarygodności klienta w dostępnych systemach wymiany informacji,
- 4) dokonanie analizy wyników dotychczasowej działalności i przedstawionego biznes planu (jeżeli jest wymagany) oraz środowiska gospodarczego, w którym działa klient,
- 5) dokonanie oceny punktowej klienta wyznaczającej grupę ryzyka/klasę ryzyka (ocenę ratingową), która determinuje dostępność produktu, wymagany poziom wskaźnika skorygowanej wartości zabezpieczenia transakcji kredytowej oraz kategorię klasyfikacji ekspozycji,
- 6) dokonanie oceny proponowanych zabezpieczeń prawnych transakcji.

W komórkach organizacyjnych Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym:

- 1) weryfikacja oceny zdolności kredytowej, oceny punktowej oraz grupy ryzyka/klasy ryzyka na bazie kompletu dokumentacji przedłożonej przez Oddział,
- 2) weryfikacja proponowanych przez Oddział prawnych zabezpieczeń transakcji i skorygowanego wskaźnika zabezpieczeń,
- 3) weryfikacja warunków transakcji rekomendowanych przez Oddział pod względem ograniczenia ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej.

W ramach oceny punktowej przeprowadzana jest analiza:

- 1) ilościowa - oparta na badaniu rozmiaru, struktury i dynamiki poszczególnych kategorii ekonomicznych oraz badaniu zależności zachodzących między nimi,
- 2) jakościowa – będąca oceną wewnętrznych i zewnętrznych cech opisujących jakość funkcjonowania klienta.

Dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą stosowane mierniki ilościowe dotyczą oceny:

- 1) efektywności działania na wszystkich poziomach prowadzonej przez Klienta działalności (rentowności, zyskowności),
- 2) płynności finansowej (wskaźnik bieżącej i szybkiej płynności finansowej),
- 3) sprawności zarządzania (wskaźniki rotacji należności, zobowiązań oraz zapasów),
- 4) poziomu zadłużenia (wskaźnik ogólnego zadłużenia, pokrycia majątku, obsługi długu),
- 5) przepływów pieniężnych.

W ramach mierników jakościowych bada się:

- 1) pozycję klienta na rynku,
- 2) stopień uzależnienia klienta od rynku,
- 3) kwalifikacje kadry zarządzającej,
- 4) dotychczasową współpracę z Grupą Kapitałową,
- 5) ryzyko branży.

Klienci detaliczni

Metodyka badania zdolności kredytowej osób fizycznych ubiegających się o kredyt detaliczny uzależniona jest od źródła dochodów uzyskiwanych przez klienta. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest również dotychczasowa historia współpracy klienta detalicznego z Grupą Kapitałową oraz jego historia kredytowa i ocena punktowa pozyskana z Biura Informacji Kredytowej, a także informacje pochodzące z innych systemów wymiany informacji. Ocena formalno – prawna oraz ocena zabezpieczeń transakcji detalicznych, dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2014 roku

	Nieprzeterminowane					Przeterminowane				
	Rating 1	Rating 2	Rating 3	Rating 4	Brak ratingu	Bez utraty wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności bez utraty wartości	Z utratą wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności z utratą wartości	Razem
Należności od innych banków	0	0	0	0	636 050	0	0	0	0	636 050
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 552 143	2 186 127	1 460 664	137 477	316 434	104 410	54 299	1 500 751	1 400 981	7 258 006
Klienci korporacyjni	0	2 147 912	1 314 358	0	314 934	36 181	30 965	1 358 474	1 260 722	5 171 859
Rolnicy	589 125	0	0	0	12	6 365	4 310	42 813	30 138	638 315
Przedsiębiorcy indywidualni	0	74	146 306	137 477	47	3 391	3 859	82 195	88 240	369 490
Osoby fizyczne	749 202	38 141	0	0	15	58 473	15 165	15 622	21 282	861 453
Instytucje rządowe i samorządowe	213 816	0	0	0	1 426	0	0	1 647	599	216 889
Razem	1 552 143	2 186 127	1 460 664	137 477	952 484	104 410	54 299	1 500 751	1 400 981	7 894 056

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Nieprzeterminowane					Przeterminowane				
	Rating 1	Rating 2	Rating 3	Rating 4	Brak ratingu	Bez utraty wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności bez utraty wartości	Z utratą wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności z utratą wartości	Razem
Należności od innych banków	0	0	0	0	501 866	0	0	0	0	501 866
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 618 275	2 380 568	1 776 757	151 914	397 368	400 513	337 171	1 135 332	954 973	7 860 727
Klienci korporacyjni	0	2 346 956	1 616 015	0	391 497	364 955	306 788	1 000 801	823 630	5 720 224
Rolnicy	652 849	0	0	0	0	3 080	3 955	31 452	25 526	687 381
Przedsiębiorcy indywidualni	0	242	160 742	151 914	1 407	10 383	11 402	84 385	82 111	409 073
Osoby fizyczne	733 126	33 370	0	0	8	22 095	15 026	17 640	23 706	806 239
Instytucje rządowe i samorządowe	232 300	0	0	0	4 456	0	0	1 054	0	237 810
Razem	1 618 275	2 380 568	1 776 757	151 914	899 234	400 513	337 171	1 135 332	954 973	8 362 593

Tabele dotyczące jakości kredytowej aktywów finansowych zaprezentowane powyżej zostały sporządzone w oparciu o przedziały wartości PD liczone portfelowo dla poszczególnych portfeli homogenicznych, przy czym Rating 1 oznacza najniższe PD natomiast Rating 4 oznacza najwyższe PD.

W strukturze ratingów i wartościach PD, na podstawie których określono ratingi, nie zaszły istotne zmiany wartości zabezpieczeń dla należności przeterminowanych, zarówno z utratą jak i bez utraty wartości.

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku

	<u>do 30 dni</u>	<u>31 - 60 dni</u>	<u>61 - 90 dni</u>	<u>powyżej 90 dni</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	72 620	19 006	12 784	0	104 410
Klienci korporacyjni	18 464	13 478	4 239	0	36 181
Rolnicy	775	488	5 102	0	6 365
Przedsiębiorcy indywidualni	1 993	896	502	0	3 391
Osoby fizyczne	51 388	4 144	2 941	0	58 473
Instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0
Razem	72 620	19 006	12 784	0	104 410

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości na dzień 31 grudnia 2013 roku

	<u>do 30 dni</u>	<u>31 - 60 dni</u>	<u>61 - 90 dni</u>	<u>powyżej 90 dni</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 878	32 102	133 525	8	400 513
Klienci korporacyjni	210 703	25 983	128 268	0	364 954
Rolnicy	990	1 782	309	0	3 081
Przedsiębiorcy indywidualni	7 594	696	2 085	8	10 383
Osoby fizyczne	15 591	3 641	2 863	0	22 095
Instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0
Razem	234 878	32 102	133 525	8	400 513

Pomiar utraty wartości

W procesie pomiaru utraty wartości Grupa Kapitałowa uwzględnia zalecenia zewnętrznych organów nadzorczych, w szczególności normy ostrożnościowe rekomendowane przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Do kalkulacji i oszacowania straty z tytułu odpisów aktualizujących Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych i metodę portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych.

Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Grupa Kapitałowa dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym, natomiast pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest w okresach kwartalnych.

Dla metody indywidualnej stosowane są dwa scenariusze przepływów tj. przepływy związane z odzyskami ze sprzedaży zabezpieczeń oraz przepływy związane ze spłatami klienta z innych źródeł niż zabezpieczenia (np.

spłaty własne). Średnia ważona wartość bieżąca przepływu z tych scenariuszy stanowi wartość pomniejszającą odpis. Przepływy dyskontowane są efektywną stopą procentową.

55.2 Ryzyko płynności

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest zapewnienie zdolności Grupy Kapitałowej do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Grupy.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższa zasada jest w Banku realizowana poprzez oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego i Operacyjnego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który funkcję sposób niezależny ocenia efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka.

Strukturę zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej tworzą:

- 1) Rady Nadzorcze odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem,
- 2) Zarządy odpowiedzialne za wdrożenie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji, stosujących zasady zawarte w strategii zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą danej spółki,
- 3) komórki / stanowiska dedykowane do zarządzania ryzykiem, odpowiedzialne za bieżące monitorowanie i raportowanie Zarządom ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka.

W roku 2014 Bank utrzymywał znaczącą skalę działalności handlowej i w związku z powyższym był zobligowany do tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

W 2014 r. wprowadzono nową strukturę limitów, ograniczających ryzyko związane z inwestycjami w jednostki funduszy inwestycyjnych otwartych oraz certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedaży aktywów na niekorzystnych warunkach. Celem Grupy Kapitałowej w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej obejmuje:

- 1) zarządzanie płynnością bieżącą,
- 2) zarządzanie płynnością średnio- i długoterminową,
- 3) plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez środki lokowane przez Banki Spółdzielcze oraz ich alokację po stronie aktywnej bilansu, dokonywaną przez Departament Skarbu. Równocześnie Bank podejmuje działania służące systematycznemu wzrostowi salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, w szczególności od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi Bankami Spółdzielczymi,

w ramach przyznanych im limitów, jest bowiem ściśle uzależniony od poziomu stabilnej bazy depozytowej Banku. Ze względu na pełnioną funkcję zrzeszeniową, szczególnym obowiązkiem Banku jest zabezpieczenie środków zapewniających utrzymanie płynności przez zrzeszone Banki Spółdzielcze oraz wspomaganie Banków Spółdzielczych w procesie osiągania wymaganych nadzorczych miar płynności. W ramach zabezpieczenia płynności Zrzeszonych Banków Spółdzielczych Bank wykonuje czynności, do których zalicza się w szczególności:

- 1) zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych Banków Spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów,
- 2) sprzedaż Bankom Spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym,
- 3) udzielanie Bankom Spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych, pożyczek podporządkowanych, limitów operacyjnych na międzybankowym rynku pieniężnym.

Bank systematycznie przeprowadza analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku BPS S.A. i zrzeszonych Banków Spółdzielczych oraz szacunek poziomu nadzorczych miar płynności Zrzeszenia.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, Bank rozpoczął działania ukierunkowane na zapewnienie możliwości przestrzegania w 2015 roku limitu w zakresie wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR). Wprowadzenie obowiązku przestrzegania wymogu pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) determinuje konieczność wprowadzenia zmian w zakresie zarządzania płynnością wewnątrz Zrzeszenia. W 2014 r. Bank przedłożył zrzeszonym BS propozycję wprowadzenia pakietu instrumentów stabilizacji parametrów płynnościowych, który pozwoli na uzyskanie elastyczności w zarządzaniu płynnością Banku oraz gromadzenie bufora płynności dla całego Zrzeszenia. Rozpoczęto również prace nad wdrożeniem tzw. Instytucjonalnego Systemu Ochrony (IPS).

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. w szczególności poprzez:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone Banki Spółdzielcze),
- 2) codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów,
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności / wymagalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej),
- 4) codzienne wyliczanie nadzorczych miar płynności KNF,
- 5) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej,
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Miary płynności KNF obejmują cztery wskaźniki:

- 1) M1 – luka płynności krótkoterminowej, stanowiąca różnicę pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych,
- 2) M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej, będący ilorazem sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych,
- 3) M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi,
- 4) M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi niestabilnymi.

Kształtowanie się miar płynności KNF w Grupie Kapitałowej w 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Miara	Maksimum	Minimum	Średnia	Wymagane wartości minimalne
M1	5 748 681	526 763	2 193 626	0
M2	2,12	1,08	1,41	1
M3	3,68	1,94	2,8	1
M4	1,71	1,2	1,39	1

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje:

- 1) limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności, w tym w szczególności:
 - a) minimalny poziom aktywów płynnych,
 - b) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych,
 - c) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku,
 - d) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej,
 - e) limit udziału dużych depozytów w depozytach podmiotów niebankowych,
 - f) wewnętrzne limity, ustalane w miarę potrzeb lub w wyniku wykonywania postanowień regulacji wyższego rzędu, obowiązujące w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych Banku, ograniczające ekspozycję na ryzyko płynności w zakresie czynności operacyjnych prowadzonych przez pracowników danej komórki, takie jak np. norma ostrożnościowa w sprawie maksymalnej wartości zlecenia zakupu bonów pieniężnych na przetargu organizowanym przez NBP.
- 2) ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko płynności, tj.:
 - a) luka płynności krótkoterminowej,
 - b) stopień pokrycia aktywów o ograniczonej płynności i niepłynnych pasywami stabilnymi.

W celu utrzymania wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje wysoki poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 8 197,9 mln zł i stanowiła 107% ich wymaganego poziomu minimalnego. Dla porównania, na koniec 2013 roku stan aktywów płynnych kształtował się na poziomie 6 289,6 mln zł, stanowiącym 109% obowiązującego limitu.

W 2014 roku na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej, Bank monitorował stabilność następujących kategorii zobowiązań:

- 1) depozytów terminowych Banków Spółdzielczych,
- 2) depozytów gospodarstw domowych,
- 3) depozytów podmiotów gospodarczych,
- 4) depozytów podmiotów sektora budżetowego,

przy czym dla kategorii wymienionych w pkt 2 – 4 osad wyznaczano w podziale na depozyty bieżące i terminowe (będące sumą depozytów terminowych, zablokowanych i z terminem wypowiedzenia oraz zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych), z wyłączeniem depozytów hurtowych.

Do badania poziomu płynności finansowej w spółkach zależnych wykorzystywane są natomiast m.in.:

- 1) wskaźnik bieżącej płynności, stanowiący relację majątku obrotowego do zobowiązań bieżących,
- 2) wskaźnik szybkiej płynności, określony jako relacja majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe do zobowiązań bieżących,
- 3) analiza przepływu środków, zawierająca ocenę realnych przepływów gotówkowych z uwzględnieniem terminów pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku wg umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	977 933	0	0	0	0	0	977 933
Należności od innych banków	373 832	67 226	70 893	116 041	7 986	72	636 050
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	6 292	0	0	0	0	0	6 292
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	26	5 310	2 248	615	8 199
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	586 744	282 852	1 098 611	2 157 047	1 974 743	1 158 009	7 258 006
Należności z tytułu leasingu finansowego	55 652	0	0	102 087	123 357	0	281 096
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3 085 293	71 279	107 357	569 879	1 106 169	460 032	5 400 009
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	36 243	2 343 604	233 816	0	2 613 663
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	721 844	721 844
Razem aktywa	5 085 746	421 357	1 313 130	5 293 968	3 448 319	2 340 572	17 903 092

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

c.d. Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku wg umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	44	0	0	0	0	0	44
Zobowiązania wobec innych banków	13 590 428	582 000	417 973	119 082	271	0	14 709 754
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	6 722	0	0	0	0	0	6 722
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 754 666	136 306	177 676	7 817	5 565	0	2 082 030
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	207	105 844	168 448	0	274 499
Pozostałe zobowiązania	188 516	4 761	5 834	11 856	92	0	211 059
Razem zobowiązania	15 540 376	723 067	601 690	244 599	174 376	0	17 284 108
Kapitał własny	0	0	0	0	0	618 984	618 984
Razem zobowiązania i kapitał własny	15 540 376	723 067	601 690	244 599	174 376	618 984	17 903 092
Luka	-10 454 630	-301 710	711 440	5 049 369	3 273 943	1 721 588	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	635 255	62 052	908 800	21 439	1 120	0	1 628 666
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	237 224	0	0	0	0	0	237 224
Pozabilansowe instrumenty finansowe	1 231	26 202	-900	-26 243	0	0	290
Razem pozycje pozabilansowe	-396 800	-35 850	-909 700	-47 682	-1 120	0	-1 391 152
Luka razem	-10 851 430	-337 560	-198 260	5 001 687	3 272 823	1 721 588	-1 391 152

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2013 roku wg umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	750 408	0	0	0	0	0	750 408
Należności od innych banków	296 394	24 700	38 947	132 064	9 761	0	501 866
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	7 150	0	0	0	0	0	7 150
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	1 107	6 093	3 903	489	11 592
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	646 419	486 749	1 392 365	2 265 107	2 409 259	660 828	7 860 727
Należności z tytułu leasingu finansowego	59 904	0	0	121 779	125 757	0	307 440
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	5 082 087	32 028	115 180	741 440	1 070 356	352 729	7 393 820
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	504	2 196 093	243 068	0	2 439 665
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	719 743	719 743
Razem aktywa	6 842 362	543 477	1 548 103	5 462 576	3 862 104	1 733 789	19 992 411

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

c.d. Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2013 roku wg umownych terminów zapadalności i wymagalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec innych banków	13 542 579	2 049 748	977 066	120 549	0	0	16 689 942
Zobowiązania z tytułu sprzedanych zobowiązań finansowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	6 139	0	0	0	0	0	6 139
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 567 798	207 807	203 312	1 951	7 806	0	1 988 674
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	5 030	78 662	105 870	168 871	0	358 433
Pozostałe zobowiązania	166 829	2 929	5 587	8 775	36 749	0	220 869
Razem zobowiązania	15 283 345	2 265 514	1 264 627	237 145	213 426	0	19 264 057
Kapitał własny	0	0	0	0	0	728 354	728 354
Razem zobowiązania i kapitał własny	15 283 345	2 265 514	1 264 627	237 145	213 426	728 354	19 992 411
Luka	-8 440 983	-1 722 037	283 476	5 225 431	3 648 678	1 005 435	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	723 079	69 096	1 102 791	9 077	416	0	1 904 459
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	324 800	0	0	0	0	0	324 800
Pozabilansowe instrumenty finansowe	-29 856	-34 326	-62 604	188	0	0	-126 598
Razem pozycje pozabilansowe	-428 135	-103 422	-1 165 395	-8 889	-416	0	-1 706 257
Luka razem	-8 869 118	-1 825 459	-881 919	5 216 542	3 648 262	1 005 435	-1 706 257

55.3 Ryzyko rynkowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Grupy Kapitałowej, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów. Najważniejsze ryzyko rynkowe występujące w działalności Grupy stanowi ryzyko stopy procentowej

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa stosuje:

- 1) modele wartości zagrożonej VAR,
- 2) analizę wrażliwości BPV,
- 3) analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb szacowania VAR wyróżnia następujące portfele:

- 1) portfel instrumentów stopy procentowej, składający się z dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych na stopę procentową i lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca,
- 2) portfel handlowy instrumentów stopy procentowej,
- 3) portfel pozycji walutowych,
- 4) portfel zagregowany dla pozycji i instrumentów wskazanych w pkt 1 i pkt 3.

Dla celów szacowania zmienności pozycji generujących ryzyko w modelu VAR przyjmuje się następujące czynniki ryzyka:

- 1) dla pozycji w instrumentach stopy procentowej – czynniki dyskontowe wybranych węzłów krzywych zerokuponowych,
- 2) dla pozycji walutowych – kurs średni ogłaszany przez NBP,
- 3) dla portfela akcji i instrumentów pochodnych – kurs zamknięcia dla poszczególnych walorów.

Bank wykorzystuje model VAR, uwzględniając ograniczenia wynikające ze stosowania metody VAR, tj.:

- 1) VAR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą odzwierciedlać ryzyka pozycji Banku w innym terminie,
- 2) VAR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa liczba dni, w których straty przekroczą obliczoną wartość VAR, niż wskazywana przez poziom istotności,
- 3) chociaż oczekuje się, że straty nie przekroczą obliczonej wartości VAR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków straty mogą być znacznie większe, niż obliczona wartość VAR.

Dla potrzeb kontroli ryzyka Grupa Kapitałowa przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na dokonywaniu serii symulacji wpływu niekorzystnych rynkowych czynników ryzyka na wynik zrealizowany oraz na poziom VAR. Testy skrajnych warunków przeprowadzane są dla składu portfela z każdego dnia roboczego testowanego miesiąca. Wpływ skrajnych warunków na wynik na portfelu oceniany jest poprzez szacowanie maksymalnych hipotetycznych strat na podstawie historycznych zmian stóp zwrotu. Wpływ skrajnych warunków na poziom VAR szacuje się przy założeniu, że:

- 1) odchylenia standardowe przyjmują największe notowane wartości z okresu, z którego dostępne są dane historyczne w bazie danych,
- 2) współczynniki korelacji poszczególnych pozycji generujących ryzyko w portfelu są skrajnie niekorzystne, co oznacza, że przyjmują wartości 1 lub -1, w zależności od tego, czy dana pozycja jest, odpowiednio, długa lub krótka.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stress testów VAR za grudzień 2014 roku dla portfela instrumentów stopy procentowej, tj.:

- 1) VAR_{SH} – dla portfela instrumentów stopy procentowej w księdze handlowej,
- 2) VAR_{RSP} – dla portfela instrumentów stopy procentowej ogółem.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Wyszczególnienie	VAR _{SH}	VAR _{RSP}
Stress test dla portfela o max. VAR w okresie 1 dnia roboczego	3 020	12 752
Stress test dla portfela o max. VAR w okresie 5 dni roboczych	6 753	28 154

Dla modelu VAR walutowego wyniki stress testów za grudzień 2014 roku kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VAR _{RW}
Stress test dla pozycji o max VAR w ciągu 1 dnia roboczego	973
Stress test dla pozycji o max VAR w ciągu 5 dni roboczych	2 175

Wynik stress testu przeprowadzonego dla portfela instrumentów stopy procentowej wskazuje, że w skrajnie niekorzystnych warunkach rynkowych, utrzymanie portfela skutkowałoby w ciągu 1 dnia roboczego stratą stanowiącą 1,96% funduszy własnych Grupy Kapitałowej na 31 grudnia 2014 roku. Z kolei potencjalna dzienna strata z tytułu utrzymywania pozycji walutowej stanowiła 0,15% funduszy własnych Grupy Kapitałowej.

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) w zakresie księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta,
- 2) w zakresie portfela instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VAR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration (średni okres trwania) instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli oraz ich wykorzystanie przedstawia tabela:

	31.12.2014		31.12.2013	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	240	0,8%	240	78,4%
Portfel handlowy	60	16,9%	40	0,1%

W ramach analiz wrażliwości Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Grupy Kapitałowej i jej funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Grupy Kapitałowej należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Grupy Kapitałowej monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Wysokość limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystanie przedstawia tabela:

	31.12.2014		31.12.2013	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	17.464 tys. zł	27,4%	19.391 tys. zł	35,6%
Pozycja intraday	15.000 tys. EUR	6,9%	15.000 tys. EUR	13,6%

Do limitów ograniczających poziom narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, a wynikających z obowiązujących procedur wewnętrznych i wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku, zalicza się również;

- 1) limit wartości zagrożonej (VAR),
- 2) limity zaangażowania Banku wobec banków zagranicznych,
- 3) limity dla krajów.

Informację dotyczącą kształtowania się limitów VAR dla poszczególnych portfeli oraz stopnia ich wykorzystania przedstawia poniższa tabela.

	31.12.2014		31.12.2013	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel instrumentów stopy procentowej	5 676	4,8%	6 302	31,4%
Subportfel handlowy (instrumenty stopy procentowej w portfelu handlowym)	851	11,1%	630	0,04%
Portfel pozycji walutowych	210	9,1%	210	7,4%
Portfel zagregowany (dla portfeli z pkt 1 i pkt 3)	5 886	6,6%	6 515	30,6%

W ramach systemu raportowego spółki Grupy Kapitałowej przekazują do Banku okresowe raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2014 roku

	Waluta							Pozostałe waluty	Razem
	PLN	EUR		USD		CHF			
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	939 999	26 328	6 177	6 525	1 861	420	119	4 661	977 933
Należności od innych banków	473 555	131 253	30 794	15 397	4 390	1 698	479	14 147	636 050
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	6 292	0	0	0	0	0	0	0	6 292
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	8 199	0	0	0	0	0	0	0	8 199
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 632 018	618 563	145 124	7 425	2 117	0	0	0	7 258 006
Należności z tytułu leasingu finansowego	281 096	0	0	0	0	0	0	0	281 096
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	5 385 887	14 122	3 313	0	0	0	0	0	5 400 009
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 613 663	0	0	0	0	0	0	0	2 613 663
Inwestycje w jednostki podporządkowane	19 733	0	0	0	0	0	0	0	19 733
Zapasy	3 183	0	0	0	0	0	0	0	3 183
Rzeczowe aktywa trwałe	441 892	0	0	0	0	0	0	0	441 892
Nieruchomości inwestycyjne	1 274	0	0	0	0	0	0	0	1 274
Wartości niematerialne	73 415	0	0	0	0	0	0	0	73 415
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	5 928	0	0	0	0	0	0	0	5 928
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	92 080	0	0	0	0	0	0	0	92 080
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	10 622	0	0	0	0	0	0	0	10 622
Inne aktywa	73 717	0	0	0	0	0	0	0	73 717
Razem aktywa	17 062 553	790 266	185 408	29 347	8 368	2 118	598	18 808	17 903 092

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

cd Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2014 roku

	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	44	10	0	0	0	0	0	44
Zobowiązania wobec innych banków	13 926 288	595 702	139 761	153 385	43 734	2 104	594	32 275	14 709 754
Zobowiązania z tytułu sprzedanych zobowiązań finansowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	6 722	0	0	0	0	0	0	0	6 722
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 978 456	80 126	18 799	19 428	5 539	486	137	3 534	2 082 030
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	274 499	0	0	0	0	0	0	0	274 499
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	369	0	0	0	0	0	0	0	369
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 663	0	0	0	0	0	0	0	2 663
Pozostałe zobowiązania	186 269	0	0	0	0	0	0	0	186 269
Rezerwy	21 758	0	0	0	0	0	0	0	21 758
Razem zobowiązania	16 397 024	675 872	158 570	172 813	49 273	2 590	731	35 809	17 284 108
Kapitał własny	0	0	0	0	0	0	0	618 984	618 984
Razem zobowiązania i kapitał własny	16 397 024	675 872	158 570	172 813	49 273	2 590	731	654 793	17 903 092
Pozycje pozabilansowe									
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 599 996	26 040	6 109	2 630	750	0	0	0	1 628 666
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	225 652	4 207	987	7 365	2 100	0	0	0	237 224
Pozabilansowe instrumenty finansowe	878 625	417 220	97 886	155 971	44 472	532	150	25 885	1 478 233
Razem pozycje pozabilansowe	2 704 273	447 467	104 982	165 966	47 322	532	150	25 885	3 344 123

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2013 roku

	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
			w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	722 077	20 185	4 867	4 196	1 393	375	111	3 575	750 408
Należności od innych banków	118 542	269 905	65 081	100 333	33 312	1 887	558	11 199	501 866
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	7 150	0	0	0	0	0	0	0	7 150
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11 592	0	0	0	0	0	0	0	11 592
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 378 252	480 915	115 962	1 560	518	0	0	0	7 860 727
Należności z tytułu leasingu finansowego	307 440	0	0	0	0	0	0	0	307 440
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7 393 820	0	0	0	0	0	0	0	7 393 820
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 439 665	0	0	0	0	0	0	0	2 439 665
Inwestycje w jednostki podporządkowane	172 592	0	0	0	0	0	0	0	172 592
Zapasy	2 024	0	0	0	0	0	0	0	2 024
Rzeczowe aktywa trwałe	270 570	0	0	0	0	0	0	0	270 570
Nieruchomości inwestycyjne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wartości niematerialne	48 559	0	0	0	0	0	0	0	48 559
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17 140	0	0	0	0	0	0	0	17 140
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	86 675	0	0	0	0	0	0	0	86 675
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	832	0	0	0	0	0	0	0	832
Inne aktywa	121 351	0	0	0	0	0	0	0	121 351
Razem aktywa	19 098 281	771 005	185 910	106 089	35 223	2 262	669	14 774	19 992 411

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

cd Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2013 roku

	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN	Razem
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec innych banków	15 980 220	546 395	131 750	131 178	43 552	1 720	509	30 429	16 689 942
Zobowiązania z tytułu sprzedanych zobowiązań finansowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	6 139	0	0	0	0	0	0	0	6 139
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 223 897	75 282	18 153	20 588	6 835	665 019	196 658	3 888	1 988 674
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	358 433	0	0	0	0	0	0	0	358 433
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	94	0	0	0	0	0	0	0	94
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 285	0	0	0	0	0	0	0	3 285
Pozostałe zobowiązania	196 656	0	0	50	17	0	0	0	196 706
Rezerwy	20 784	0	0	0	0	0	0	0	20 784
Razem zobowiązania	17 789 508	621 677	149 903	151 816	50 404	666 739	197 167	34 317	19 264 057
Kapitał własny	728 354	0	0	0	0	0	0	0	728 354
Razem zobowiązania i kapitał własny	18 517 862	621 677	149 903	151 816	50 404	666 739	197 167	34 317	19 992 411
Pozycje pozabilansowe									
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 785 137	118 552	28 999	770	248	0	0	0	1 904 459
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	308 228	13 501	3 288	3 071	1 017	0	0	0	324 800
Pozabilansowe instrumenty finansowe	296 858	373 158	91 277	128 090	41 325	6 143	1 814	0	804 249
Razem pozycje pozabilansowe	2 390 223	505 211	123 563	131 931	42 590	6 143	1 814	0	3 033 508

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2014 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	977 933	0	0	0	0	0	977 933
Należności od innych banków	601 215	27 663	7 172	0	0	0	636 050
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	6 292	6 292
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	6 400	270	916	0	0	613	8 199
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 065 032	140 326	23 652	28 996	0	0	7 258 006
Należności z tytułu leasingu finansowego	281 096	0	0	0	0	0	281 096
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 620 093	152 189	248 416	12 827	0	366 484	5 400 009
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 467 618	0	35 252	110 793	0	0	2 613 663
Inwestycje w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	19 733	19 733
Zapasy	0	0	0	0	0	3 183	3 183
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	441 892	441 892
Nieruchomości inwestycyjne	0	0	0	0	0	1 274	1 274
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	73 415	73 415
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	5 928	5 928
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	92 080	92 080
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	10 622	10 622
Inne aktywa	0	0	0	0	0	73 717	73 717
Razem aktywa	16 019 387	320 448	315 408	152 616	0	1 095 233	17 903 092

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

cd Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2014 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	44	0	0	0	0	0	44
Zobowiązania wobec innych banków	13 585 112	709 951	414 691	0	0	0	14 709 754
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	6 722	6 722
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 968 072	76 870	28 268	478	375	7 967	2 082 030
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	189 299	85 200	0	0	0	0	274 499
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	369	369
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	2 663	2 663
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	186 269	186 269
Rezerwy	0	0	0	0	0	21 758	21 758
Razem zobowiązania	15 742 527	872 021	442 959	478	375	225 748	17 284 108
Kapitał własny	0	0	0	0	0	618 984	618 984
Razem zobowiązania i kapitał własny	15 742 527	872 021	442 959	478	375	844 732	17 903 092
Luka	276 860	-551 573	-127 551	152 138	-375	250 501	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	0	0	0	0	0	1 628 666	1 628 666
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	0	0	0	0	237 224	237 224
Pozabilansowe instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0	0
Razem pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	-1 391 442	-1 391 442
Luka razem	276 860	-551 573	-127 551	152 138	-375	-1 140 941	-1 391 442

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2013 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Oprocentowane					Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat		
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	750 408	0	0	0	0	0	750 408
Należności od innych banków	354 618	141 411	5 837	0	0	0	501 866
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	7 150	7 150
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	9 020	971	1 491	0	0	110	11 592
Aktywa finansowe zaklasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 574 501	237 204	29 867	19 155	0	0	7 860 727
Należności z tytułu leasingu finansowego	307 440	0	0	0	0	0	307 440
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 746 154	65 613	137 842	289 000	155 211	0	7 393 820
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 294 665	0	0	135 000	10 000	0	2 439 665
Inwestycje w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	172 592	172 592
Zapasy	0	0	0	0	0	2 024	2 024
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	270 570	270 570
Nieruchomości inwestycyjne	0	0	0	0	0	0	0
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	48 559	48 559
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	17 140	17 140
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	86 675	86 675
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	832	832
Inne aktywa	0	0	0	0	0	121 351	121 351
Razem aktywa	18 036 806	445 199	175 037	443 155	165 211	727 003	19 992 411

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

cd Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2013 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec innych banków	13 608 157	2 090 616	991 169	0	0	0	16 689 942
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	6 139	6 139
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania wobec klientów	1 912 478	45 828	30 024	104	240	0	1 988 674
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	189 808	83 425	85 200	0	0	0	358 433
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	94	94
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	3 285	3 285
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	196 706	196 706
Rezerwy	0	0	0	0	0	20 784	20 784
Razem zobowiązania	15 710 443	2 219 869	1 106 393	104	240	227 008	19 264 057
Kapitał własny	0	0	0	0	0	728 354	728 354
Razem zobowiązania i kapitał własny	15 710 443	2 219 869	1 106 393	104	240	955 362	19 992 411
Luka	2 326 363	-1 774 670	-931 356	443 051	164 971	-228 359	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	0	0	0	0	0	1 904 459	1 904 459
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	0	0	0	0	324 800	324 800
Pozabilansowe instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	0	0
Razem pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	-1 579 659	-1 579 659
Luka razem	2 326 363	-1 774 670	-931 356	443 051	164 971	-1 808 018	-1 579 659

55.4 Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia strat wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego, co przejawia się określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.,
- 2) Instrukcji „Organizacja procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.”,
- 3) Instrukcji „Zasady współpracy podmiotów Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. w zakresie sprawozdawczości”.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym we wszystkich pomiotach Grupy Kapitałowej należą – w przypadku:

- 1) Rady Nadzorczej – sprawowanie nadzoru nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, zatwierdzanie dokumentów strategicznych w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz struktury organizacyjnej funkcjonującej w celu zarządzania tym rodzajem ryzyka,
- 2) Zarządu - nadzorowanie opracowania, wprowadzenia i aktualizacji procedur w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie właściwego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, wprowadzenie struktury organizacyjnej w obszarze zarządzania tym rodzajem ryzyka,
- 3) stanowisk dedykowanych do zarządzania ryzykiem – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez ewidencję zdarzeń operacyjnych, monitorowanie i raportowanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego, podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- 4) pozostali pracownicy Grupy Kapitałowej – identyfikowanie zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego i bieżące informowanie o wystąpieniu tych zdarzeń, mitygacja ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego i kontroli oraz analizy scenariuszowe, a także ex post poprzez ewidencję zdarzeń operacyjnych.

Ryzyko operacyjne ex ante jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Grupę Kapitałową.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników KRI (Kluczowe Wskaźniki Ryzyka), przy czym ich definicje są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej. Określone zostały limity dla wskaźników KRI.

System raportowania przez podmioty Grupy Kapitałowej do Banku na temat poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) bieżący raport o stratach nadzwyczajnych (istotnych),
- 2) raport kwartalny o stratach nadzwyczajnych (istotnych) oraz na temat wskaźników KRI.

Bank otrzymuje od podmiotów Grupy Kapitałowej raporty dotyczące poziomu nadzwyczajnych strat wynikających ze materializowania się ryzyka operacyjnego oraz raporty dotyczące wskaźników KRI.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego,
- 2) zabezpieczenia fizyczne,
- 3) ubezpieczenia.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest wspierany przez system, który służy do ewidencji zdarzeń operacyjnych, jak również do przeprowadzania procesu samooceny ryzyka operacyjnego i kontroli oraz analiz scenariuszowych.

Bank oblicza skonsolidowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

56. Zarządzanie kapitałem

W roku 2014 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Grupie Kapitałowej opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
- 2) Uchwała KNF Nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku.

W Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie „Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A.” oraz „Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A.”. Odpowiedzialność za zarządzanie kapitałem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Polityka zarządzania kapitałem oraz Instrukcja funkcjonowania procesu ICAAP, zatwierdzone są przez Radę Nadzorczą Banku. Zasady wyznaczania kapitału wewnętrznego podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz w roku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Grupy Kapitałowej,
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych,
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych Banków Spółdzielczych,
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez stałe monitorowanie poziomu jego wykorzystania, które umożliwi optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Polityka zarządzania kapitałem

Polityka zarządzania kapitałem określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe. Za merytoryczne przygotowanie polityki zarządzania kapitałem odpowiedzialny jest Departament Planowania i Analiz. Zarząd odpowiada za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem, a Rada Nadzorcza ostatecznie zatwierdza proces oceny adekwatności kapitałowej. Polityka podlega corocznemu przeglądowi w celu dostosowania jej do przepisów zewnętrznych oraz zmian profilu generowanego ryzyka, a także zmian w otoczeniu gospodarczym.

Proces oceny adekwatności kapitałowej

Adekwatność kapitałowa oznacza spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

Proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału został opisany w ramach wewnętrznej procedury ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Instrukcja ICAAP zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności ryzyk oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka. Celem oceny adekwatności kapitału jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka.

Grupa Kapitałowa dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne.

Ponieważ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku, dane dotyczące adekwatności kapitałowej na 31 grudnia 2013 roku zostały przeliczone i są prezentowane zgodnie z przepisami obowiązującymi w 2014 roku.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. W kalkulacji kapitału podstawowego Tier I, zgodnie z art. 469 ust. 1 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 uwzględniono wartości procentowe mające zastosowanie przy dokonywaniu odliczeń od pozycji kapitału podstawowego Tier I określone w art. 478 ust. 1. Grupa Kapitałowa kierując się rekomendacjami zawartymi w piśmie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 26 marca 2015 roku przyjęła zalecany przez Komisję poziom wartości procentowych.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Grupa Kapitałowa nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe,
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi,
- 3) zyski zatrzymane,
- 4) skumulowane inne całkowite dochody,
- 5) kapitał rezerwowy,
- 6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I pomniejszony jest o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I.

W skład kapitału Tier II wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane.

Struktura funduszy własnych Grupy Kapitałowej

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Kapitał Tier I	375 635	472 627
Kapitał podstawowy Tier I	375 635	472 627
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	458 850	416 130
Zyski zatrzymane	-127 662	-127 903
Inne całkowite dochody	1 811	-14 132
Kapitał rezerwowy	193 043	340 091
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Wartości niematerialne	-73 415	-48 559
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-101 492	-117 500
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	235 955	266 881
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	235 955	266 881
Fundusze własne	<u>611 590</u>	<u>739 508</u>

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

W zakresie ryzyka kredytowego na potrzeby sprawozdawcze roku 2014 Grupa Kapitałowa stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

W zakresie ryzyka operacyjnego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach).

W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Grupa Kapitałowa wykorzystuje metody standardowe w zgodzie z wymogami regulacyjnymi określonymi w Rozporządzeniu.

Ekspozycje na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2013</u>
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	8 913 547	9 154 130
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	8 102 753	8 461 313
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	781 420	667 320
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka rynkowego	26 777	25 374
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	2 597	123
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	4,2%	5,2%
Łączny współczynnik kapitałowy	6,9%	8,1%

**Łączny współczynnik kapitałowy (współczynnik wypłacalności) w zatwierdzonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2013 wynosił 10,0 %.*

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała fundusze własne na poziomie 611.590 tys. zł.

Łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej wyniósł 6,9 %, a współczynnik kapitału podstawowego Tier I ukształtował się na poziomie 4,2 %. Grupa Kapitałowa nie spełniła wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. b i c Rozporządzenia nr 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

Zobowiązanie podporządkowane

Na dzień 31.12.2014 r. Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania podporządkowane w formie obligacji w łącznej wysokości 265.200 tys. zł. Stosując przepisy art. 64 Rozporządzenia nr 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku**

(w tys. zł)

inwestycyjnych, w kalkulacji funduszy własnych uwzględniono kwotę 235.955 tys. zł. Grupa Kapitałowa wyemitowała trzy serie obligacji podporządkowanych na warunkach opisanych w poniższej tabeli.

Seria	BPS 0720	BPS 0718	BPS 1122
Data emisji	12 lipca 2010	15 lipca 2011	29 listopada 2012
Wartość emisji (w tys. zł)	80 000	100 000	85 200
Termin zapadalności	12 lipca 2020	15 lipca 2018	29 listopada 2022
Kwota zaliczona do kapitałów Tier II na 31.12.2014 roku (w tys. zł)	80 000	70 756	85 200
Cel emisji	podniesienie kapitałów własnych	podniesienie kapitałów własnych	podniesienie kapitałów własnych
Data wydania zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego na zaliczenie emisji do funduszy własnych	30 września 2010 6 grudnia 2010	25 sierpnia 2011	21 grudnia 2012
Oprocentowanie	stawka WIBOR 6M powiększona o marżę	stawka WIBOR 6M powiększona o marżę	stawka WIBOR 6M powiększona o marżę
Opcja wcześniejszego wykupu	po upływie 5 lat od daty emisji pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego	brak	po upływie 5 lat od daty emisji pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego
Zbywalność obligacji	nieograniczona	nieograniczona	nieograniczona
Zabezpieczenie obligacji	brak	brak	brak

Kapitał wewnętrzny

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku, w oparciu o wewnętrzną Instrukcję funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Grupy Kapitałowej oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji zaangażowań, walutowe, rynkowe w księdze handlowej, z tytułu korekty wyceny kredytowej, płynności, inwestycji kapitałowych, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, utraty reputacji, modeli, transferowe, kraju, rezydualne, prawne oraz braku zgodności.

Dla ryzyk ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, rynkowe, stopy procentowej w księdze bankowej, kapitałowe, braku zgodności, modeli oraz transferowe i kraju.

Podpisy

Zdzisław Kupczyk

Prezes Zarządu

Piotr Chrzanowski

Wiceprezes Zarządu

Artur Adamczyk

Wiceprezes Zarządu

Dariusz Olkiewicz

Wiceprezes Zarządu

Anna Zawada

Główny Księgowy Banku

Warszawa, dnia 13 maja 2015 roku

Niniejsze sprawozdanie zawiera 144 kolejno ponumerowanych stron.